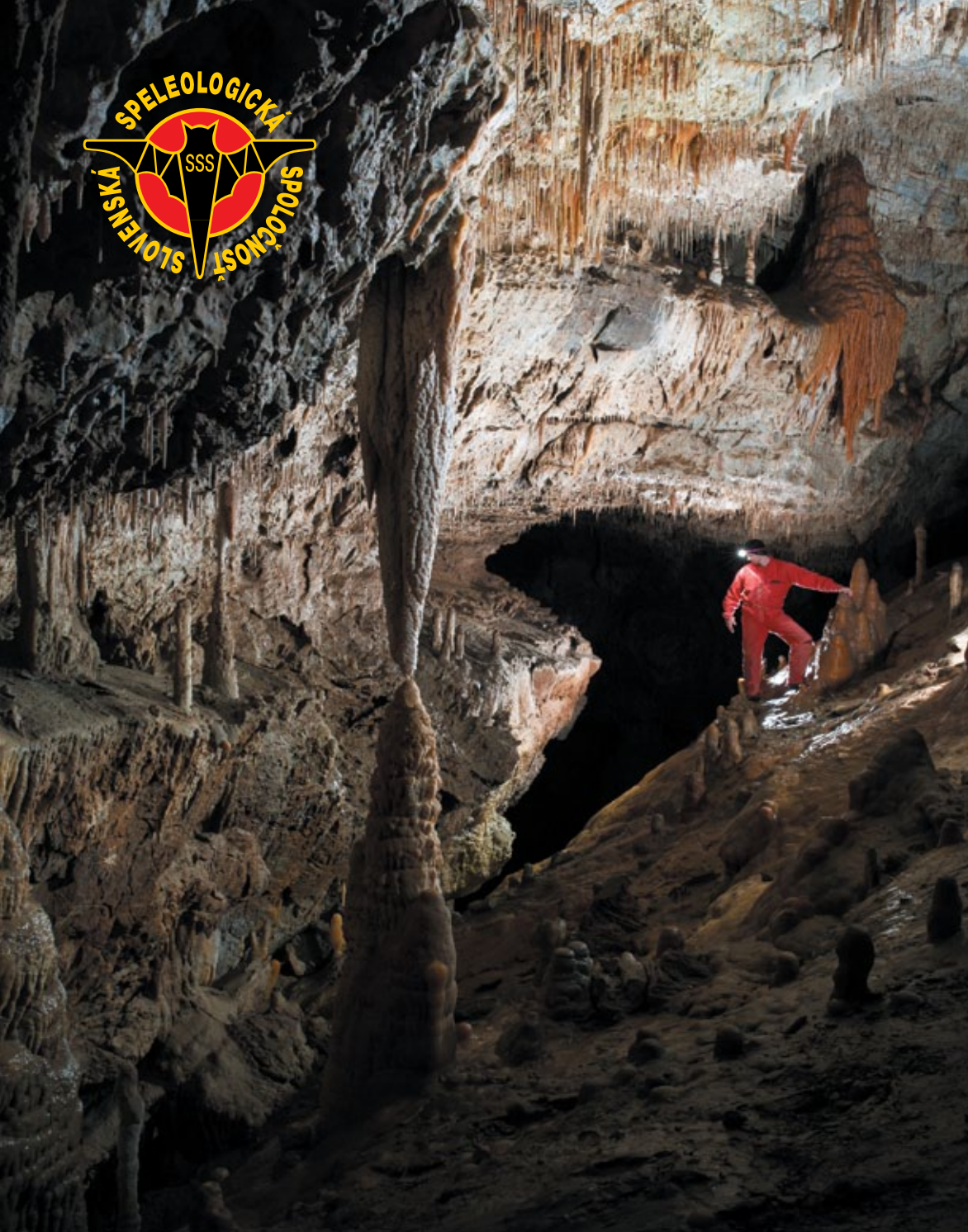

SPRAVODAJ

slovenskeje speleologickeje spoločnosti

1

2016

Foto: Peter Medzihradský

Spravodaj SSS 1/2016

ročník XLVII

OBSAH

• Peter Holúbek: Správa o činnosti Slovenskej speleologickej spoločnosti za rok 2015	4
• Činnosť jaskyniarskych skupín a klubov v roku 2015	6
Jaskyniarska skupina Adama Vallu v Terchovej	6
Jaskyniarska skupina Aragonit	7
Speleoklub Badizer Ardovo	14
Speleoklub Banská Bystrica	15
Speleo Bratislava	17
Oblasťná skupina Brezno	19
Speleoklub Cassovia	20
Oblasťná skupina Čachtice	23
Speleoklub Červené vrchy	25
Jaskyniarsky klub Demänovská Dolina	25
Speleo-Detva	31
Speleoklub Drienka	34
Jaskyniarsky klub Dubnica nad Váhom	37
Hájsky klub športovej speleológie	38
Jaskyniarsky klub Handlová	39
Speleoklub Chočské vrchy	40
Oblasťná skupina Inovec	42
Oblasťná skupina Jána Majku	43
Oblasťná skupina Liptovská Teplička	45
Oblasťná skupina Liptovský Mikuláš	46
Jaskyniarsky klub Liptovský Trnovec	46
Speleoklub Malá Fatra	47
Speleoklub Michalovce	49
Speleoklub Minotaurus	49
Speleoklub Muránska planina	50
Speleoklub Nicolaus	51
Oblasťná skupina Orava	56
Občianske združenie Jaskyniari Plavecké Podhradie	56
Oblasťná skupina Prešov	58
Oblasťná speleologická skupina Rimavská Sobota	58
Speleoklub Rokoš	58
Speleo Rožňava	59
Oblasťná speleologická skupina Ružomberok	60
Speleoklub Slovakia – Ďumbier	63
Speleologický klub Slovenský raj	63
Speleodiver	68
Sekcia speleopotápania	70
Jaskyniarska skupina Spišská Belá	71
Jaskyniarsky klub Strážovské vrchy	72
Speleoklub Šariš	75
Speleoklub Tisovec	77
Trenčiansky speleoklub	78
Oblasťná skupina Tribeč	78
Speleoklub Trnava	79
Jaskyniarsky klub Speleo Turiec	81
Oblasťná skupina Uhrovec	83
Speleoklub Univerzity Komenského Bratislava	84
Speleoklub Univerzity P. J. Šafárika Košice	85
Jaskyniarsky klub Varín	86
Oblasťná skupina Veľká Fatra	87
Žilinský jaskyniarsky klub	88
• Prehľad činnosti skupín a klubov SSS v roku 2015	90
• Prehľad hospodárenia SSS v roku 2015 a návrh rozpočtu na rok 2016	91
• Ján Tencer: Tabuľka najdlhších jaskýň na Slovensku, stav k 1. 3. 2016	92
• Ján Tencer: Tabuľka najhlbších jaskýň na Slovensku, stav k 1. 3. 2016	93
• Aktuality zo zahraničia	94
• Katarína Hutková: Moja prvá jaskyňa	99
• Spoločenské správy	100
• Summary	104

Fotografie na obálke

- 1. strana obálky:** Demänovská jaskyňa slobody. Foto: Pavol Staník
- 2. strana obálky:** Sutinový dóm v Mojtínskej priepastnej jaskyni. Foto: Peter Medzibradský
- 3. strana obálky:** Jaskyňa Grotta del Bue Marino, Sardínia. Foto: Karol Kýška
- 4. strana obálky:** V jaskyni Puit des Bans, Dévoluy, Francúzsko. Foto: Lukáš Kubičina

Redakčná rada:	Martin Budaj, Zdenko Hochmuth, Peter Holúbek, Ján Kasák, Bohuslav Kortman, Lukáš Kubičina, Alexander Lačný, Ján Tulis, Lukáš Vlček
Redakčne spracoval:	Bohuslav Kortman, e-mail: bohuslav.kortman@speleostrazov.sk
Graficky upravil:	Ján Kasák, e-mail: jan.kasak@speleostrazov.sk
Adresa redakcie:	Slovenská speleologická spoločnosť, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš e-mail: speleo@ssj.sk
Vytlačil:	Juraj Štefuň – GEORG, Žilina

CONTENTS

• Peter Holúbek: Report About the Activities of the Slovak Speleological Society in the Year 2015	4
• Activities of Caving Groups and Clubs in the Year 2015	6
Jaskyniarska skupina Adama Vallu v Terchovej	6
Jaskyniarska skupina Aragonit	7
Speleoklub Badizer Ardovo	14
Speleoklub Banská Bystrica	15
Speleo Bratislava	17
Oblasťná skupina Brezno	19
Speleoklub Cassovia	20
Oblasťná skupina Čachtice	23
Speleoklub Červené vrchy	25
Jaskyniarsky klub Demänovská Dolina	25
Speleo-Detva	31
Speleoklub Drienka	34
Jaskyniarsky klub Dubnica nad Váhom	37
Hájsky klub športovej speleológie	38
Jaskyniarsky klub Handlová	39
Speleoklub Chočské vrchy	40
Oblasťná skupina Inovec	42
Oblasťná skupina Jána Majku	43
Oblasťná skupina Liptovská Teplička	45
Oblasťná skupina Liptovský Mikuláš	46
Jaskyniarsky klub Liptovský Trnovec	46
Speleoklub Malá Fatra	47
Speleoklub Michalovce	49
Speleoklub Minotaurus	49
Speleoklub Muránska planina	50
Speleoklub Nicolaus	51
Oblasťná skupina Orava	56
Občianske združenie Jaskyniari Plavecké Podhradie	56
Oblasťná skupina Prešov	58
Oblasťná speleologická skupina Rimavská Sobota	58
Speleoklub Rokoš	58
Speleo Rožňava	59
Oblasťná speleologická skupina Ružomberok	60
Speleoklub Slovakia – Ďumbier	63
Speleologický klub Slovenský raj	63
Speleodiver	68
Sekcia speleopotápania	70
Jaskyniarska skupina Spišská Belá	71
Jaskyniarsky klub Strážovské vrchy	72
Speleoklub Šariš	75
Speleoklub Tisovec	77
Trenčiansky speleoklub	78
Oblasťná skupina Tribeč	78
Speleoklub Trnava	79
Jaskyniarsky klub Speleo Turiec	81
Oblasťná skupina Uhrovec	83
Speleoklub Univerzity Komenského Bratislava	84
Speleoklub Univerzity P. J. Šafárika Košice	85
Jaskyniarsky klub Varín	86
Oblasťná skupina Veľká Fatra	87
Žilinský jaskyniarsky klub	88
• Ján Tencer: Chart of the Longest Caves in Slovakia, State until March 1, 2016	92
• Ján Tencer: Chart of the Deepest Caves in Slovakia, State until March 1, 2016	93
• News from Abroad	94
• Katarína Hutková: My First Cave	99
• Social News	100
• Summary	104

Cover photos

the 1st cover photo: Demänovská jaskyňa slobody (Demänovská Cave of Liberty), the Low Tatras, Slovakia.

Photo: Pavol Staník

the 2nd cover photo: Sutinový dóm (Debris Dome) in Mojtínska priepastná jaskyňa (Mojtín Chasm Cave), the Strážov Mts., Slovakia. Photo: Peter Medzibradský

the 3rd cover photo: Cave Grotta del Bue Marino, Sardinia. Photo: Karol Kýška

the 4th cover photo: In the cave Puit des Bans, Dévoluy, France. Photo: Lukáš Kubičina

Editorial board:	Martin Budaj, Zdenko Hochmuth, Peter Holúbek, Ján Kasák, Bohuslav Kortman, Lukáš Kubičina, Alexander Lačný, Ján Tulis, Lukáš Vlček
Compiled by:	Bohuslav Kortman, e-mail: bohuslav.kortman@speleostrazov.sk
Graphic arrangement:	Ján Kasák, e-mail: jan.kasak@speleostrazov.sk
Editing:	Slovak Speleological Society, Hodžova 11, 031 01 Liptovský Mikuláš, Slovak Republic, e-mail: speleo@ssj.sk
Print:	Juraj Štefuň – GEORG, Žilina

SPRÁVA O ČINNOSTI SLOVENSKEJ SPELEOLOGICKEJ SPOLOČNOSTI ZA ROK 2015

Peter Holúbek, predseda SSS

Aj v roku 2015 sa členom Slovenskej speleologickej spoločnosti dárilo aktívne pôsobiť v jaskyniach a krasových oblastiach doma aj v zahraničí, za čo im patrí vysloviť srdečné poďakovanie. V našej spoločnosti bolo ku koncu roku 2015 evidovaných 816 členov v 50 jaskyniarskych kluboch a skupinách, ako aj 9 nezaradených členov.

tovnú agendu, kancelárske formality, archiváciu agendy SSS v SMOPaJ. Vystavila 49 členských preukazov a pripravila podklady na získanie dotácií na Spravodaj SSS. Na zabezpečenie finančných zdrojov vybavila v roku 2015 formality nutné na splnenie kritérií, aby spoločnosť mohla poberať 2 % z daní, ktoré na jej účet poukážu fyzické aj právnické osoby.

Výbor spoločnosti

Počas roku boli 3 zasadnutia výboru spoločnosti (13. februára, 26. júna, 23. októbra), na ktorých sa riešili problémy, ktoré priniesol život. Podporovali sme skupiny a členov SSS, ktorí prejavili ochotu zorganizovať celoslovenské podujatia, ako Speleomiting, Jaskyniarsky týždeň či speleologická škola. Snažili sme sa o zjednodušenie, prípadne úplné odbúranie byrokracie, ktorú treba absolvovať na získanie povolenia na prieskum jaskýň a krasových území. Cesta k jedinej celoplošnej výnimke pre Slovenskú speleologickú spoločnosť je veľmi komplikovaná. V súčasnosti sa rokuje so štátnou správou o inom, vhodnejšom modeli, ktorý by bol pre nás výhodnejší ako doterajšia prax, keď si každá skupina (okrem oblasti Slovenský kras a časti Žilinského kraja) vybavuje výnimku sama, s čím súvisí aj nemalý poplatok.

Kontrolná komisia sa zaoberala sťažnosťou člena SSS, týkajúcou sa jeho účasti na zasadnutí výboru.

Sekretariát

Mírka Strmenská aj v tomto roku pracovala na skrátený pracovný úväzok na našom sekretariáte. Bola tu počas pracovného týždňa dostupná okrem štvrtka každý deň, distribuovala na skupiny a kluby štyri čísla Spravodaja SSS. Okrem toho zabezpečovala evidenciu a vybavovanie pošty, aktualizáciu členskej základne, úč-

Centrálne akcie

Dňa 27. marca sa vo Svite uskutočnilo zasadnutie predsedníctva, na ktorom sa zišli zástupcovia jednotlivých skupín z celého Slovenska. Bola tu prednesená správa o činnosti a správa o hospodárení SSS, ako aj správa kontrolnej komisie. Podľa vyjadrenia jej členov neboli zistené za rok 2014 žiadne nedostatky v práci vedenia SSS. Za dlhoročnú úspešnú jaskyniarsku činnosť bola na predsedníctve ocenená zlatou medailou jaskyniarska skupina Spišská Belá, striebornou medailou in memoriam bol ocenený žilinský jaskyniar Dušan Púček a Ľubomírovi Viliamovi Prikrýlovi bolo za celoživotné sa angažovanie v speleológii udelené čestné členstvo. V sobotu 28. marca sa vo Svite uskutočnil

Zo zasadnutia predsedníctva SSS vo Svite

Speleomíting za účasti okolo 200 jaskyniarov, odznelo tu 24 prednášok a prezentácií.

V júni sa na Košariskách v Malých Karpatoch opäť konala speleologická škola so 14 účastníkmi, ktorú zorganizovali jaskyniari z Trnavy a Bratislavy. Do prednášok sa zapojili aktívne jaskyniari z celého Slovenska.

V auguste sa uskutočnilo vo Varíne tradičné podujatie, 56. jaskyniarsky týždeň, ktorý zorganizovali jaskyniari z Varína, Terchovej a Žiliny. Zúčastnilo sa ho 140 jaskyniarov zo Slovenska, Česka a Poľska.

Jaskyniari z JK Demänovská Doliny, SK Nicolaus a OS Čachtice zorganizovali na prelome januára a februára pracovné akcie do krasu Demänovskej doliny a jej okolia, oravskí jaskyniari v septembri zorganizovali v Brestovej stretnutie potápačov, ktorí sa v minulom storočí angažovali vo výskume Brestovej jaskyne, jaskyniari z Tisovca zorganizovali v dňoch 9. – 11. októbra IV. ročník Zrazu speleopotápačov.

Informovanosť členov a verejnosti

V kalendárnom roku vyšli 4 čísla nášho spravodaja, na vydaní ktorého sa okrem autorov podieľali členovia redakčnej rady, Bohuslav Kortman ako redaktor a Ján Kasák ako grafik, za čo im patrí poďakovanie. Sumárny počet strán dosiahol 336, čo je oproti dvom predchádzajúcim rokmi mierny nárast (2014 – 280 strán, 2013 – 272 strán). Tretie, monotematické číslo bolo venované jaskyniam Liptova. Vyšlo vo zvýšenom náklade a distribuovalo sa i do základných a stredných škôl v Liptove. Na jeho vydaní sa finančne podieľali aj jaskyniari pôsobiaci v Demänovskej doline, SK Nicolaus, obec Liptovské Beharovce, Slovenské múzeum ochrany prírody a jaskyniarstva i mesto Liptovský Mikuláš. Dalším zdrojom informácií pre našich členov bola internetová stránka, ktorú spravoval Michal Danko, za čo mu patrí tiež vďaka. Bežné organizačné informácie zabezpečoval prostredníctvom internetových obežníkov sekretariát spoločnosti.

Domáca činnosť

Z dostupných údajov zaslaných na sekretariát SSS vyplýva, že v tomto roku bolo objavených doma a v zahraničí 11 663 metrov, uskutočnilo sa okolo 2400 akcií, na ktorých sa zameralo 16 263 metrov. Medzi veľké úspechy

v predchádzajúcom roku možno počítať objav v Prosieckej jaskyni v Chočských vrchoch a postupy jaskyniarov na lokalite Stratený potok na Muránskej planine a v Kečovskej vyvieracke. Oceniť však treba aj desiatky vykopaných metrov, ktoré v budúcnosti určite povedú k prieniku do nových priestorov.

Činnosť v zahraničí

Už tradične sa naši členovia zúčastnili Speleofóra, stretnutia českých jaskyniarov v Moravskom krase. Naši jaskyniari pôsobili v Bolívií, Česku, Čile, Gruzínsku, Kosove, Maďarsku, Maroku, Mexiku, Nemecku, Peru, Poľsku, Rakúsku, Rumunsku, Ruskej federácii, Slovinsku, Taliansku, Venezuele. Tradičná expedícia slovenských jaskyniarov na konci leta do krasových oblastí Macedónska sa neuskutočnila, pretože nebolo získané povolenie na zostup do priepasti Slovačka jama na Karadžici.

Spolupráca

Aj v roku 2015 členovia spoločnosti spolupracovali pri praktickej starostlivosti o jaskyne so Správou slovenských jaskýň. V rámci ich projektu sa viac skupín zapojilo do uzatvárania vchodov po celom území Slovenska. Dobrá spolupráca bola aj so Slovenským múzeom ochrany prírody a jaskyniarstva v Liptovskom Mikuláši, kde sa vedie Národná databáza jaskýň. Podstatou spolupráce je najmä výmena a archivácia máp, dokumentov a informácií. Pracovníci múzea poskytli našim členom desiatky strán zo zdigitalizovaného archívu Národnej databázy jaskýň. Užitočná bola spolupráca s Horskou záchrannou službou, ktorá pravidelne organizuje cvičenia v rôznych krasových terénoch na Slovensku za účasti aj členov SSS. Pri týchto aktivitách skúsení profesionálni pracovníci pomáhajú našim členom pri prácach potrebných pri prieskume podzemia. Vedeniu HZS bol zaslaný ďakovný list, v ktorom sme zhodnotili ich prínos pre našu spoločnosť. Tradične dobrá spolupráca bola s jaskyniarmi z okolitých krajín, najmä Česka, Maďarska a Poľska.

Stav spoločnosti

Aj v roku 2015 sa podarilo udržať štandardnú situáciu v spoločnosti, ktorá pretrváva už dlhé roky. Pracuje výbor, organizujú sa celoslovenské podujatia, zabezpečené je financovanie

vanie centrálnych aktivít, funkčná je jaskyniarska záchranná služba, v jej profesionálnej zložke sú aj naši členovia. Niektoré veci by sa dali zlepšiť, napríklad centrálna dlhodobá sa nik nevenuje lezeckým lanovým technikám, nepracuje komisia pre vedecký výskum krasu, viac by sme sa asi mali zaoberať ochranou krasu na úrovni spoločnosti i práci s mládežou, azda by sme sa mali viac prezentovať v médiách. Diskusie sa vedú aj okolo dĺžok a hĺbok jednotlivých lokalít, možnože dospel čas, keď sa v našich oficiálnych tabuľkách nebudú uvádzať údaje získané J. Tencerom ústnym podaním, ale zaslaním polygónového ťahu na sekretariát spoločnosti.

Jednotlivé skupiny a kluby ako naše základné organizačné zložky majú rôznu úroveň, rozličné pracovné postupy a názory, ale možno tvrdiť, že spoločnosť navonok vystupuje ako jednotná organizácia. Takisto možno tvrdiť, že svojimi jaskyniarskymi aktivitami plošne pokrývame podstatnú časť krasových území, ako aj nekrasových lokalít Slovenska. Niektorí naši členovia sa venujú i aktivitám v starých banských die-

lach. Časť našich skupín odovzdáva výsledky svojej práce na sekretariát formou technických denníkov, časť skupín svoje výsledky zverejňuje iba stručne vo výročných správach, niektorí svoje výsledky utajujú. Bolo by vhodné sa nad týmto fenoménom zamyslieť a snažiť sa na túto situáciu reagovať. Nie celkom chápem jednotlivcov, ktorí utajujú napríklad mapy pozoruhodných jaskýň, ale viem pochopiť skupiny, ktoré sa bránia zverejňovať podrobnosti o svojich prieskumných a dokumentačných aktivitách. V našej zdigitalizovanej spoločnosti (nemyslím tým SSS, ale našu západnú civilizáciu) sú totiž veľké tlaky všetko zverejňovať, digitalizovať a vyvesovať na rôznych portáloch. Nemyslím tým samozrejme užitočné aktivity Z. Hochmut- ha s digitalizovaním našich starších spravodajov, za čo mu patrí vďaka, ale uverejňovanie súradníc vchodov a iných citlivých informácií, ktoré by podľa mňa nemali byť na internete vôbec prístupné. Určite by sme sa mali zamyslieť nad tým, komu sú výsledky našej práce určené, komu sú užitočné a komu by sme ich mohli po splnení určených kritérií poskytnúť.

ČINNOSŤ JASKYNIARSKYCH SKUPÍN A KLUBOV V ROKU 2015

JASKYNIARSKA SKUPINA ADAMA VALLU V TERCHOVEJ

Jaskyniarska skupina sa najviac venovala Kryštálovej jaskyni. Pokračovali sme v ťažení sutiny a blokov z jaskyne. Tu by som chcel poďakovať Tomášovi Hamplovi, Štefanovi Muchovi, Andrejovi Trnkovi, Kristiánovi Pacherovi a ostatným chlapcom, ktorých pozval Tomáš Hampl na akcie. Bez nich by jaskyňa nebola vyčistená tak, ako je. V Sonde č. 9 pod výťahom pokračovali všetci chlapci na čele s Tomášom Hamplom, na akciách v sonde sa zúčastnili aj Daniel Čongrady a Vladko Lieskovec; ďakujem im aj za pomoc a dobré rady mladým jaskyniarom.

Na Speleomítingu SSS vo Svite sme sa prezentovali filmom Štefana Muchu a Tomáša Hampla s názvom Kryštálová jaskyňa – Klenot spod Malého Rozsutca, ako aj panelovou

výstavou. S filmom aj s panelovou výstavou sme skončili na prvom mieste. Je to úžasné, veľká vďaka patrí obom autorom.

Jaskyniarsky týždeň SSS organizovali JK Varín, JS Adama Vallu, JS Aragonit a Žilinský JK. Naša jaskyniarska skupina sa prezentovala Kryštálovou jaskyňou, Medveďou jaskyňou, výstupmi na Malý a Veľký Rozsutec, hrebeňovkou a tiež prechodom cez Obšivanku. Tu nám pomáhali aj členovia z Horskej služby. Prvý deň po akcii nám naši kamaráti v Terchovej navarili guláš, pripravili občerstvenie a posedenie spestrili country muzikou. Veľká vďaka za to patrí vedúcemu Kubkovi Sloviakovi a celému jeho personálu. Ďalej chcem poďakovať Jankovi Halabrinovi a jeho kamarátom, čo nám zasponzorovali 50 l vína,

Kryštálová jaskyňa na Malom Rozsutci

10 l hruškovice a 100 črpákov. Na druhý deň sme mali pohostenie v terchovskom kultúrnom dome, tu nám pripravili švédske stoly a tekuté občerstvenie, za čo ďakujem vedúcemu Vladkovi Švecovi aj jeho personálu. Veľká vďaka za sponzorovanie. Na tretí deň nás pod sochou Juraja Jánošíka čakal Terchovský vláčik, ktorý nás previezol po Terchovej, Vrátnej a cez Štefanovú. Tu sa chcem tiež poďakovať vedúcemu hotela Gold Marianovi Bardejovskému za zabezpečenie vláčika. Jazda vláčika sa skončila v pizzerii

Členovia JS Adama Vallu J. Hanuliak (vpravo) a J. Muráň pri posedení počas JT v Terchovej

Italia, kde nás privítal vedúci Paľko Michálek s manželkou a ponúkol pre zúčastnených pizzu, rezne a pečené mäso – aby boli všetci spokojní. Potom sme sa všetci na pamiatku ofotili pred pizzeriou. Nakoniec som sa všetkých opýtal, ako sa cítili v Terchovej – všetci zakričali: „Bohovsky!“ Je to úžasný pocit.

Počas celého roka nám pomáhali aj iní sponzori, za čo im veľmi pekne ďakujem.

Ondrej Štefko, vedúci JS

JASKYNIARSKA SKUPINA ARAGONIT

Jaskyniarska skupina Aragonit zorganizovala v roku 2015 celkovo 80 celodenných pracovných a prieskumných akcií v teréne, z ktorých bolo vyhotovených 78 technických denníkov. Prevažnú väčšinu akcií (63) sme uskutočnili v lokalite Prírodnej pamiatky Kľačiansky meander a v lome Kľačany II. Dvanásť celodenných pracovných akcií sme uskutočnili počas troch zahraničných ciest v krase na Istrii v Chorvátsku. Objavili a vykopali sme 32 m priestorov – nová jaskyňa v Hoblíku 9 m, v sonde pod Udačnou 5 m a v Jaskyni nad diamantovým vŕtaním 17,86 m. Zamerali sme 17,86 m priestorov.

V Jaskyni Ľudmila sme uskutočnili spolu 12 akcií, 7 z nich malo viac-menej exkurzný charakter. Na akcii v sobotu 21. marca sa prieskumom inšpekčnou kamerou v chodbe pred Zlatou bránou v škáre silne nasávajúcej vzduch, 3 metre vpravo za Lotosovým jazierkom zistilo, že šachtička pod škárou je hlboká viac ako 4 m a smerom nadol sa rozširuje väčší vyzdobený priestor, ktorý ústi do ďalšieho jaskynného podlažia pod Ľudmilou. Aj letný pohľad na

pôdorys chodby v mape jaskyne prezrádza, že tu voda unikala niekoľkými inváznymi ponormi (tých je v chodbe za Lotosovým jazierkom niekoľko) hlbšie do masívu, čo badať aj na iných miestach jaskyne, keď sa odrazu zúžia a zmenšujú profily chodieb.

Na akcii 21. augusta Tomáš Flajs z Národného parku Malá Fatra robil v jaskyni Ľudmila zber kostrových pozostatkov cicavcov. Rozbor odoberatých vzoriek uskutočnil Ing. Ján Obuch, PhD., z vysunutého pracoviska Botanickej záhrady UK Bratislava v Blatnici. Určil 2 lebky hrdziaka hôrneho *Clethrionomys glareolus* a jeden zub ondatry *Ondatra zibethicus*. Podľa zoológa z NP Malá Fatra muselo ísť v jaskyni o brloh nejakého predátora, keďže ondatra najbližšie žije vo Váhu, obľubuje pomalú vodu, rybníky a mŕtve ramená. Najskôr sa tam dostala ako korisť líšky. Líšky sa v lome vyskytujú hojne. Počas akcií v jaskyni sa robila i jej ďalšia fotodokumentácia.

Najväčšie úsilie sme však na lokalite venovali práci v Jaskyni nad diamantovým vŕtaním, kde sme sa snažili prebojovať k výraznej ano-

málii, ktorú tu zaznamenalo ERT meranie realizované v roku 2014 pracovníkmi Katedry fyzickej geografie a geookológie Prírodovedeckej fakulty Ostravskej univerzity. Celkove sme tu realizovali v snahe prebiť sa k anomálii 45 pracovných akcií. Jaskynka je budovaná na výraznej poruche smerujúcej zo západu na východ, naklonenej 30° na sever. Prekopávali sme sa rozširujúc nízke priestory a kanály cestou najmenšieho odporu do šachty, ktorá 4 m za vchodom odvádzala povrchové vody a sediment z oboch smerov z východu aj od západu invázne do hĺbky. Do jesene šachta dosiahla hĺbku 6 m. Domnievali sme sa, že sme v jaskyni dosiahli úroveň v hĺbke, na ktorej meranie ERT zaznamenalo výraznú odporovú anomáliu o hodnote 75 000 ohmm.

Jaskyňa bola 19. septembra zameraná ôsmimi polygónovými ťahmi v dĺžke 14,8 m, na konci roku dosiahla dĺžka polygónového ťahu 17,86 m. Vonkajším polygónovým ťahom sme jaskyňu napojili na vchod do Ľudmily a diamantové vŕtanie (E. Piovarči, M. Piovarčiová, M. Hulla).

Po konzultáciách s odborníkmi z firmy BHV Enviromental, spol. s r. o., z Bratislavy sme zistili, že pozdĺžne geofyzikálne meranie ERT v strmej lomovej stene sa zakrivuje kolmo na sklon lomovej steny. Na túto skutočnosť nás pri predchádzajúcich meraniach pracovníci Katedry Prírodovedeckej fakulty Ostravskej univerzity zrejme zabudli upozorniť. Dôsledkom toho sme prerážku smerovali nesprávne do vertikálnej hĺbky 13 m pod Ľudmilou. Pritom nameraná anomália je v skutočnosti v hĺbke okolo 7 až 8 m pod vchodom do Ľudmily a jej vzdialenosť od porubovej steny nie je 6 metrov v masíve, ale nachádza sa vzhľadom na zakrivenie merania kolmo na 50- až 55-stupňový sklon lomovej steny zhruba vo vzdialenosti 15 až 18 m v masíve. Po tejto korekcii sme v jeseni začali raziť chodbu za servisným priestorom 8 m hlboko pod Ľudmilou a do konca roka sme sa presekali v lomovej stene do vzdialenosti 10 m na východ. Pretože postupujeme cestou najmenšie-

2. mája nám prichádzajú do lomu pomôcť jaskyniari z Moravského krasu Matouš Ryček, Libor Budík, Jan Kapusta, Andrea Pěkná, Jakub Šlimar, Helena Baueršimová, Aleš Havel a Tomáš Kočí

ho odporu, skrasovatená porucha nás odklonila cca 2,5 m vľavo od okraja anomálie. Delí nás od nej približne 5 až 8 metrov kompaktnej horniny. Pri posledných akciách sme na čelbe narazili na takmer kolmú poruchu, na ktorej je budovaný úzky krasový komín stúpajúci nahor k Ľudmile. Škárrou na poruche vidieť do nízkeho otvárajúceho sa priestoru, smerujúceho na východ, čo je pre nás veľmi motivujúce. Prieskum inšpekčnou kamerou ukázal, že za poruchou sa otvára smerom k anomálii väčší meandrujúci vodou erodovaný krasový kanál. Toto by mohlo byť prelomové.

Desať akcií sme venovali prácam v sonde pod Udačavkou, kde nám to dopredu pre hroziace závaly veľmi nešlo. Začiatkom roku sme tu do prác nasadili elektrocentrálu a búracie kladivo. Museli sme však byť opatrní. Rozšírili a vyčistili sme od sutín naklonenú šikmú poruchu, aby sme sa v nej mohli pohybovať. Smerom na východ k Jaskyni udačavcov je tu pred nami rozsiahly zával, spôsobený predchádzajúcou ťažbou. V závale sú zakliesnené veľké bloky s krásnou kvapľovou a sintrovou výzdobou, ktorú inak zo sondy ťažíme neustále. Je to doslovne baňa na sintrové kryhy a kvaple.

V novembri po výraznej zrážkovej činnosti sa z lomovej steny zosunul do sondy veľký vápencový blok. Bratom Ridzoňovcom sa ho napokon podarilo rozbiť a odstrániť a na akcii 27. decembra, keď sme postrhali zo stropu voľné platne horniny, aby sme sa dostali hlbšie do poruchy (naklonenej na sever a smerujúcej

zo SZ na JV pod Ľudmilu), počul som, ako sa v sutine podo mnou do hĺbky zrútila skala, odrážajúca sa od stien vo väčšom priestore. Takže to musíme skúsiť viac do hĺbky hneď pod vstupnou šachtou. Jaskyňa pod sondou má zatiaľ dĺžku 5 m.

23. mája bratia Ridzoňovci vyplašili v portáli druhého vchodu do Jaskyne udavačov 7 zavesených netopierov, ktoré následne vleteli do jaskyne. Správy o netopieroch v Jaskyni udavačov sú dosť časté. Pri meraní jaskyne sme pozorovali netopiera, ktorý zorientovane vletel pod nízky strop do škáry medzi blokmi a tam bez stopy zmizol.

Niekoľko akcií sme venovali práci pri rozbití a odstránení veľkého kompaktného bloku, ktorý sa vyvalil ešte v predchádzajúcom roku zo steny sponad portálu Brizolitovej jaskyne a zavadzal vo vchode. Tiež sme rozširovali značne prisypanú uličku k portálu a spevnili sme ju kamennými stenkami.

Zároveň sme čistili a pripravovali neďalekú kolmú prerážku – Omarovu studňu (ktorou sa snažíme preveriť geofyzikálnym meraním zistenú odporovú anomáliu) na vŕtanie, ktoré sa napokon aj napriek príslubu ťažobnej spoločnosti C a V pre poruchu na vŕtacej súprave nepodarilo do konca roka 2015 zrealizovať. Pri tejto príležitosti sme 2. septembra prvýkrát merali teplotu prievanu v ústí do Brizolitovej jaskyne. Pri vonkajšej teplote 27 °C v tieni mal prievan vo vchode teplotu 8 °C, čo znamená, že teplota vnútri bude zrejme na 7 °C, čo je priemerná ročná teplota horninového plášťa v tejto nadmorskej výške. O falošný prievan tu teda nepôjde, prúdi priamo z masívu, v ktorom môžu existovať výraznejšie krasové priestory. Prievan je pre porovnanie intenzívnejší ako ten, ktorý v lete vane z vchodu do 240 m dlhkej jaskyne Ľudmila.

Viacero povrchových kopáckych akcií sa uskutočnilo v lomovej stene nad miestom, kde v roku 1985 bývalý zamestnanec š. p. Stredoslovenské kameňolomy a štrkopiesky v Žiline pán Piader z Turian radlicou Honu odkryl vchod do vysokého domu neznámej, krásne vyzdobenej jaskyne. V stene tesne pod jaskyňou Tieň Fénixa bolo odkrytých niekoľko neprielezných krasových kanálov s bohatou krasovou výplňou s troskami jazerných sintrov a koralitov.

Na jednej z povrchových akcií 24. októbra sa zúčastnilo vzácné 12 ľudí. Pracovalo sa najmä na prekopávaní násypu 40 m južne od odťaženej jaskyne, kde sme predpokladali zavalené pokračovanie odťaženej jaskyne Veľká dvorana. Na akcii sa zúčastnili za Zákamenné Jozef Ridzoň, Lukáš Ridzoň, Paľo Boškaj, Peťo Boškaj, Vendo Tisoň, Julo Adamík a Maťo Marcinkech z obce Pata. Zákamennčanov zorganizoval Lukáš, a prišiel napriek rozbitému autu po zrážke so srnou, ktorá mu vbehla do cesty – klobúk dolu. Chlapci odvieďli kus práce, za čo im aj touto cestou ďakujeme, aj keď sme na zavalenú časť stratenej jaskyne nenarazili. V sonde pod Udavačkou vtedy poriadne zapracovali Peťo Sliachan a Miro Jurečka z OS Ružomberok. My Žilinčania Martin Hulla, Maja Piovarčiová a autor správy sme pracovali na prerážke k anomálii v Hlinej stene.

18. marca sme na základe podnetu senzibilného informačného zdroja popri rutinnej kopáckej akcii vykonali po ceste z lomu do sedielka nad jazerom prieskum telestéziou. Na 40 m úseku nad krasovými prameňmi, ktoré napájajú jazero, bol zaznamenaný veľmi silný a široký signál. Bolo by preto užitočné urobiť tu geofyzikálne ERT meranie. Podľa informačného zdroja je tam najväčší podzemný priestor na lokalite, čo by aj dávalo zmysel, pretože práve pod cestou sú pramene napájajúce jazero. Navyše v týchto miestach naráža potok v Suchej dolinke už veľa takmer kolmo na rozhranie medzi granitoidnými horninami a vápencami gutensteinského typu i wettersteinskými dolomitmi (stredný trias) nepretržite, zatiaľ čo iné ponory, ktoré

Babská úderka – Mirka Rantová, Majka Piovarčiová a Katarína Lamošová na akcii 24. januára

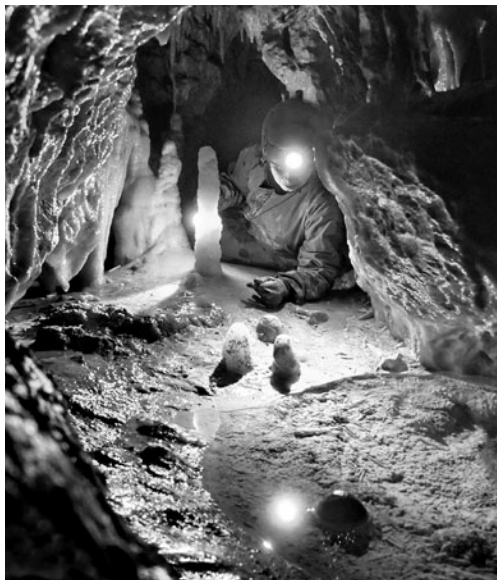
vytvárali aj jaskyňu Ľudmilu, sú postupným zarezávaním dolinky aktívnym tokom dávno opustené. Navyše sú tu vápencové horniny a dolomity v dôsledku polyfázového tektonického prepracovania a zvetrávania intenzívne alternované až na tektonický íl, prípadne mylonitizované, preto mohli invázne vody Suchého potoka veľmi razantne prenikať tektonicky veľmi postihnutými vápencovými horninami a rýchlo ich vyplavovať i rozpúšťať, a preto smerom k jazeru mohli vytvoriť i väčšie krasové priestory.

Geofyzikálne ERT meranie cez ostravskú vysokú školu sa nám v roku 2015 už uskutočniť nepodarilo. No naši priatelia zo SOS Bird Life Slovakia sprostredkovali a zasponzorovali na lokalite geofyzikálne meranie Bratislavskou firmou BHV Environmental, spol. s r. o. Plánovali sa dve merania, jedno na terase s vchodom do Ľudmily a druhé na spomínanom úseku cesty do lomu.

Meranie (elektrická rezistivitná tomografia) sa uskutočnilo 8. decembra; najskôr sme realizovali meranie na lomovej terase s vchodmi do najvýznamnejších jaskýň v lome, pretože sme chceli zistiť, v akej polohe k anomálii je naša prerážka nad diamantovým vŕtaním. Meraný profil mal dĺžku 156 m. Na tento profil však nemala firma dosť káblov a elektród, aby ho zmerala celý naraz, preto sa meranie pretiahlo na celý deň a ďalší profil sa už nedal zmerať. Za rovnaký čas sme s doktorandmi z univerzity stihli zmerať i 3 profily. Meralo sa Schlumbergovou metódou.

Najvyššie odporové hodnoty boli na 5000 Ω m, ale i tak kopírovali predchádzajúce meranie, aj keď v nižšej odporovej intenzite, čo bolo spôsobené dlhším meraným profilom, ktorý presne neprekrýval a nekopíroval predchádzajúce meranie a netrafil sa alebo tesnejšie minul a prešiel ponad najvýraznejšiu odporovú anomáliu na 82. metri predchádzajúceho merania.

Napriek tomu RNDr. Julián Filo vo svojej geofyzikálnej správe konštatuje, že „v name-
raných dátach bolo zaznamenaných päť anomálií výrazne zvýšených hodnôt merného odporu. Spomínané anomálie zvýšených hodnôt merného odporu majú prejav typický pre dutiny. Na základe toho sa dá vysloviť predpoklad, že výskyt dutín je prednostne viazaný na prostredie 2. V okolí miest piatich zaznamenaných lokálnych anomálií sa k línii profilu, resp. k povrchu približujú odbočky a komíny z hlav-

Citrónové jazierko pred Druhou sintrovou bránou, jaskyňa Ľudmila

ného jaskynného systému, alebo sa tam nachádzajú dutiny väčších rozmerov.“

Meranie vôbec nezachytilo nami razenú prerážku, ktorá prebieha kolmo v hĺbke 7 m pod meraným profilom na 90. metri, čo je dôkazom toho, že smerovalo hodne šikmo do masívu, približne v 30-stupňovom uhle pod horizont. Meranie teda aj druhýkrát potvrdilo to, čo už vieme. Celá správa je na tomto odkaze: <http://aragonit9.blogspot.sk/2016/02/geofyzikalne-meranie-ert-lom-kralovany.html>

Počas holomrazu 31. decembra bratia Jozef a Lukáš Ridzoňovci monitorovali na lokalite prievany teplého vlhkého vzduchu vystupujúceho z jaskynných priestorov cez poruchy, pukliny, sutinu a lístie k povrchu, kde sa to prejavuje dobre viditeľnou námrazou, a nafotili veľmi povzbudzujúce zábery hlavne pre nás jaskyniarov. Námrazu nad 250 m dlhým starým železničným tunelom v PP Kľačiansky meander, v ktorom prúdi a zohrieva sa vzduch, porovnali s mohutným výdychom z Jaskyne udavačov. Je celkom očividné, že pod touto jaskyňou musí existovať väčšia jaskyňa ako Ľudmila, ako to napokon naznačili aj geofyzikálne merania na lomovej terase, kde sa nachádzajú vchody do oboch jaskýň. Pritom nad vchodom do 240 m dlhej Ľudmily je námraza minimálna!

Povrchový prieskum počas holomrazov však priniesol i ďalšie príjemné prekvapenia. V lesíku za východnou lomovou stenou cca vo výške 520 m n. m. bol objavený v suchom listí veľký biely flák námrazy. Ide o veľmi perspektívne miesto, na ktorom sa už vykopala aj pracovná sonda. Mohlo by to indikovať niekdajší paleoponor Suchého potoka a dokonca jaskynné priestory nad Ľudmilou.

Veľmi pozoruhodný výdych sa našiel na druhom násype pod Ľudmilou. Násyp bližšie pod Ľudmilou sme prekopali a nič sme v ňom nenašli; ostávalo nám skúsiť to ešte v násype pred ním a naozaj, výdychy sa našli práve tu. Možno práve tu zahýbala jaskyňa, ktorú objavili a odťažili v lome v roku 1985. Na tejto lomovej terase je veľa sutinovísk, ale nikde sa nenašiel takýto namrznutý výpar. Je to stopa, ktorú sme hľadali?

Čo je na celej veci najpozoruhodnejšie? Ukazuje sa, že to, čo zachytilo už dvakrát po sebe ERT meranie pod Ľudmilou, veľmi pravdepodobne nebude tá odťažaná jaskyňa, o ktorej nám rozprával pán Piader, pretože sa nachádza na inej výškovej úrovni pod Ľudmilou. ERT meranie sa zakrivuje kolmo ku sklonu lomovej steny, takže zachytená anomália je cca 8 m pod Ľudmilou, a nie v hĺbke 13 metrov, kde sa dá predpokladať pokračovanie odťaženej jaskyne. Preto je veľmi pravdepodobné, že pod Ľudmilou môžu existovať tesne nad sebou ešte dve jaskynné podlažia.

A teda keď musíme zobrať do úvahy fakt, že pozdĺžne ERT meranie na lomových etážach prebieha kolmo na strmosť lomovej steny, musíme prehodnotiť všetky merania, ktoré sme vykonali naprieč lomovou stenou. Merania boli 3 na troch lomových terasách. Keď sme chceli premerať odporové hodnoty priestorov v Ľudmle, celkom isto sa nám to nepodarilo, pretože meranie neprebiehalo kolmo na horizont, ale kolmo na sklon lomovej steny, čo znamená, že nad Ľudmilou sme zrejme zaznamenali anomáliu, ktorá Ľudmle neprináleží. Je teda pravdepodobné, že nejaká jaskynná úroveň existuje ešte aj nad Ľudmilou. O tom by mohli svedčiť aj výpary v lesíku za lomovou stenou. (Odkaz na sériu fotografií: <http://aragonit9.blogspot.sk/2016/02/z-terenneho-prieskumu-31-decembra-v.html>)

Na pozvanie OS Veľká Fatra sme sa 11. apríla zúčastnili akcie v Perlovej jaskyni. Po dlhom

čase sme dostali vzácnu príležitosť opäť fotografovať v tejto nádhernej jaskyni.

2. mája nám prišlo do lomu pomôcť s prácami v Hlinenej stene pod Ľudmilou 8 jaskyniarov zo skupín ČSS ZO 6-08 Dagmar, ZO 6-21 Myotis, ZO 6-20 Moravský kras a ZO 6-01 Býčí skála. Aragonit i touto cestou ďakuje za odvedené veľké penzum práce všetkým našim priateľom jaskyniarom z Moravského krasu.

4. júna sme na akcii v Pokladovej jaskyni okrem fotodokumentácie robili potrebnú údržbu a natierali uzáver.

Martin Hulla s Petrom Balošákom 19. júla objavili v juhozápadnom svahu Hoblíka novú, ešte neregistrovanú 9 m dlhú jaskyňu s perspektívou ďalšieho pokračovania. Na ďalšej akcii 24. júla v nej začali pracovať na rozširovaní úzkych miest.

20. júna sme podporili akciu Hippocampusu Ekodeň na jazere, počas ktorej sme okrem dvojzmenného pracovného nasadenia v Hlinenej stene pomáhali čistiť brehy jazera od odpadu. Na akcii sa zúčastnilo 7 členov a rodinných príslušníkov JS Aragonit: M. Hulla, E. Piovarčí, M. Piovarčiová, T. Flajs, Magdalénka Piovarčiová, Sárka Puškášová, dvaja členovia za OS Veľká Fatra: Jakub Vacek a Fero Vacek, ako aj Ľadové medvede z Banskej Bystrice a Martina. Spolu s potápačmi z ŠKP Hippocampus sa tejto tradičnej akcie na jazere zúčastnilo viac ako 30 ľudí.

Na 56. jaskyniarskom týždni SSS vo Varíne v Malej Fatre sa JS Aragonit aktívne ani organizačne nezúčastnila, no v dňoch 20. až 22. augusta členovia Aragonitu M. Hulla, E. Piovarčí, P. Kozoň a T. Flajs zabezpečovali pre jaskyniarov zúčastňujúcich sa tohto podujatia prehliadky jaskyne Ľudmila i neďalekého starého železničného tunela. Počas 7 exkurzií navštívilo jaskyňu 55 jaskyniarov z Poľska, Českej republiky a Slovenska – Speleo Bratislava, OS Orava, OS Ružomberok, JK Dubnica nad Váhom, ZO 1-04 Zlatý kŕň, ZO 6-21 Myotis a ďalších skupín. Stretnutie s viacerými jaskyniarskymi celebritami bolo pre nás skutočne obohacujúce (Mikuš, Magdolen, Medzo, Kríž). Ďakujeme. Na tomto mieste chcem poďakovať i potápačom z ŠKP Hippocampus za poskytnutie základne a štedrú všestrannú pomoc pri zabezpečení a varení sobotňajšieho guláša, menovite Peťovi Laukovi, Kataríne Lamošovej, Mirke Rantovej a Majke Piovarčiovej.

Potápači okrem toho, že nám poskytujú útočisko na svojej základni na jazere, nám v roku 2015 pomohli aj so zahraničnými cestami. Na dve akcie sme sa viezli ich tranzitom. 29. júna až 4. júla sme mali pôvodne vyraziť s Braňom Šmídom na Čiernu Horu. V Braňovom pláne bol prieskum a dokumentácia veľkej, ešte neznámej jaskyne. Na túto akciu nás Braňo „zhavil“ už dlhšie, no na poslednú chvíľu sa rozhodol, že s nami nepôjde – a to sme už boli na slovinských hraniciach, keď sme sa túto „povzbudivú“ správu dozvedeli. Museli sme teda za jazdy riešiť náhradný program.

Osádku auta tvorili členovia Aragonitu E. Piovarči, M. Hullu, šofér a potápač z Hippocampu P. Lauko a M. Czelis.

Nad Plitvickými jazerami sme náhodne našli medzi hlbokými závrťmi 4 m hlbokú jaskynku, v ktorej sa dosiaľ nikto nepokúšal o prienik. Vhodené kamene do pekne vysintrovanej, atmosférickými vodami korodovanej poruchy dopadali ďalšie 4 m nadol a s hlasitým melodickým cvengotom sa zastavovali na veľkých sintrových závojoch. Rozoberaním sutín sme sa pokúšali preniknúť hlbšie, ale pre nedostatok času, ktorý sme na prieskum mali, sa nám to nepodarilo.

Po prechode pohorím Velebit sme si spravili zastávku v malebnom prímorskom mestečku Karlobag, odtiaľ sme sa po pobreží presúvali na Istrii k jamarskej základni v Novej Vase pri Jame Baredine. V spolupráci so Silviom Legovičom sme konečne začali výkopové práce aj v grandióznej Juranskej pečine a pokračovali sme v kopáckych prácach vo Vergotinskej pečine, v ktorej sme v predchádzajúcom roku objavili nové priestory. Domov sme sa vracali cez Julské Alpy a nemohli sme si nechať ujsť plávanie v Kaňone veľkých korýt v studených vodách rieky Soče.

8. až 12. júla sme opäť nakrátko na Istrii pri Jame Baredine. Akcie sa zúčastnilo 8 členov Hippocampusu a Aragonitu: E. Piovarči, M. Piovarčiová, A. Piovarčiová, S. Puškášová, M. Danc, M. Jakubčíková, M. Bielek s priateľkou Vandou. Cez víkend na jamarskú základňu dorazil tranzit Hippocampusu s ďalšími piatimi členmi od športových potápačov

z Martina (P. Lauko, M. Spiššák, M. Puškášová, N. Pinčiarová a J. Pinčiar), ktorí doviezli so sebou i motorový čln na plavbu okolo morského pobrežia. Členovia Hippocampusu absolvovali exkurzie v Jame Baredine a vo Vergotinskej jaskyni. Okrem fotodokumentácie jaskýň sme v Jame Baredine 2 a vo Vergotinskej pečine vykonávali i ďalšie exploračné práce.

Najväčšiu akciu na Istrii sme uskutočnili 25. júla až 10. augusta. Vyrázili sme tranzitom Hippocampusu s potápačom a šoférom Marcelom Špiššákom (E. Piovarči, M. Piovarčiová, S. Puškášová, A. Piovarčiová), v druhom osobnom vozidle M. Hullu a T. Hullu. Naša trasa viedla smerom na Plitvice a Velebit. V Slunji, nádhерnej drevenej dedinke, postavenej na tufových vodopádoch, sa obe posádky áut stretli. Po celodennej túre na Plitvických jazerách, kde sme si pozreli aj charakter jaskýň nad „Strieborným jazerom“ sa uskutočnila krátka, časovo limitovaná, tvrdo vybojovaná večerná akcia, ktorú chcela väčšina účastníkov z programu vypustiť. V Jelenej priepasti – priepastnej jaskynke, v ktorej sme pracovali už na predchádzajúcej akcii, sme v závale odkryli polámané parožie veľkého jeleňa. Preniknúť do priestorov sa nepodarilo aj preto, že Marcel zabudol na základni naložiť do tranzitu naše jaskyniarske náradie (E. Piovarči, M. Hullu, M. Piovarčiová).

Nasledujúci deň, kým sa konala vyhlídková túra na Velebite, potápač Marcel spustil na vodu v slnečnom Karlobagu motorový čln. V prístave si zaparkovaný potápačský tranzit všimol skúsený miestny potápač Zlatko Mo-

Potápač Peter Lauko pri prieskume Vergotinskej pečiny. Istrijský kras ukrýva nádhерné jaskyne

žanič, ktorý celú výpravu grátis prenocoval vo svojom prímorskom luxusne vybavenom letnom sídle. Získavame v ňom veľkého priateľa a priaznivca, ktorý dobre pozná Slovensko, kde v minulosti pracovne pôsobil.

Po presune na našu letnú základňu v Novej Vase sa púšťame do náročných kopáckych akcií v Juranskej pečine v Strednej Istrii. Celkove sme tu uskutočnili 4 celodenné akcie. Pokračovali sme v zakopávaní sa do ťažkých mokrych ílovitých sedimentov pod stropnými odtokovými korytami veľkej siene pod mohutným portálom jaskyne. Prekopali sme sa 9 m šikmo nadol až po strmo padajúci hlinitý kanál, klesajúci popri stene do neznáma. Postupujeme za prievanom, dno výkopu vystielame doskami, aby sa lepšie ťahali prepravky. Počet odpracovaných akcií: T. Hulla a M. Piovarčiová 2, M. Hulla a E. Piovarči 4.

Chystali sme sa tu pracovať aj v jeseni, aby nám do jari dobre rozpracovaný výkop nezavalačila voda. Do akcie mali tranzitom 3. októbra vyraziť T. Hulla, M. Hulla, P. Lauko, E. Piovarči a P. Sliačan. Vybraté dovolenky však tentoraz vyšli nazmar, pretože naplánovanú akciu tesne pred odchodom potápači pre technické a iné problémy odriekli.

Okrem intenzívnych prác v Juranskej pečine sme začali na niekoľkých večerných akciách výkopové práce i v Jame Baredine 2. Kým sme odkryli odtokové kanály, medzi blokmi na dne priepasti sme narazili okrem množstva odpadu i na stopy po nezodpovednej likvidácii množstva použitého zdravotníckeho materiálu – ihliel, ampúl atď. (E. Piovarči, M. Hulla).

Silvio Legovič nám v okolí Jama Baredine na záver nášho pôsobenia ukázal ďalšiu jaskyňu, ktorá je už desiatky rokov zneprístupnená napaďanými stromami. Je úlohou pre naše ďalšie podujatia na Istrii i túto jaskyňu znovu odkryť a zdokumentovať.

Na koniec tejto správy chcem poďakovať za odvedenú prácu všetkým našim členom, čakaťom, priateľom a priaznivcom, ktorí nás v roku 2015 štedro podporovali. Treba spomenúť aj mimoriadnu srdečnú atmosféru na spoločných zimných a jarných akciách Hippocampusu a Aragonitu pri otužovaní v ľadovej vode, s čím spolu synchrónne prebiehali aj takmer všetky naše jaskyniarske akcie v lome. Treba vyzdvihnúť, že potápači z Hippocampusu

Martin a jaskyniari z Aragonitu na jazere pracujú v tesnej súčinnosti najmä vo veci diaľnice D1 na úseku Turany – Hubová. Pomáhajú nám pri prieskume a hľadaní zavalenej jaskyne pod Ľudmilou; jej objav by mohol výrazne ovplyvniť rozhodnutia o trasovaní diaľnice v tomto krajinársky vzácnom a chránenom území Prírodnej pamiatky Kraľoviansky meander.

18. augusta, keď sa otváral 56. jaskyniarsky týždeň v Malej Fatre, sme sa spoločne s potápačmi z Hippocampusu zúčastnili na ministerstve životného prostredia v Bratislave dôležitého rokovania ohľadom pripomienkovania a prerokovania rozsahu hodnotenia v rámci procesu EIA k D1 k trom variantom diaľnice na spomínanom úseku Turany – Hubová. Zúčastnili sa všetci zainteresovaní: obce, mestá aj organizácie i občania Kraľovian a Rieky, ktorí spolu s nami vyjadrovali svoje zásadné stanoviská k povrchovému variantu diaľnice na tomto úseku. Tu je link, kde je zverejnený výsledný rozsah hodnotenia: <http://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/dialnica-d1-turany-hubova-2015>

Ďakujeme aj environmentalistom a ochranárom Jánovi Topercerovi, Tomášovi Flajsovi, Jozefovi Ridzoňovi a ochranárskej organizácii SOS Bird Life Slovakia, ktorá sponzorovala ďalšie geofyzikálne meranie na lokalite a pomáhala nám i inak všestrannou podporou. Ešte

Naša výprava v Karlobagu pod Velebitom s potápačom Zlatkom Možaničom a jeho rodinou

je potrebné dodať, že v priebehu roka člen špecializovanej stráže prírody z Aragonitu pravidelne monitoroval uzávery jaskýň Pokladová a Ľudmila.

Záverečná štatistika členov, čakateľov a priaznivcov JS Aragonit v účasti na akciách:

Michal Božek (1), Juraj Michalek (1), Martin Bielik (1), Vladimír Tomka (1), Ondrej Halama (1), Marián Hyll (1), Michal Danc (1), Jakub Pinčiar (2), Peter Balošák (2), Alžbetka Piovarčiová (2), Magdaléna Puškášová (2), Mirka Jakubčíková (2), Michal Litvík (2), Marián Czelis (3), Marcel Spiššák (3), Matěj Kanáš (3), Peter Janoušek (3), Tomáš Flajs (3), Maťo Gašpar (Prievdza) (3), Ján Litvík (4), Mirka Rantová (4), Katarína Lamošová (4), Peťo Boškaj (Zákamenné) (6), Tomáš Hulla (10), Peter Lauko (10), Lukáš Ridzoň (Zákamenné) (10), Jozef Ridzoň (Zákamenné)

(13), Peter Kozoň (17), Mária Piovarčiová (27), Martin Hulla (62), Eduard Piovarči (72).

Literatúra

FILO, J.: Kraľovany-lom, terasa Ľudmila. Geofyzikálna správa, BHV Environmental, spol. s r.o., Bratislava, december 2015.

PIOVARČI, E.: Diaľnica D1 Turany – Hubová. Speleologický prieskum jaskynných priestorov v trase diaľnice v Kraľovianskom meandri a v lome Kraľovany II. Správa zo speleologického prieskumu pre primerané posúdenie vplyvu zámeru na sústavu Natura 2000. Jaskyniar-ska skupina Aragonit, Žilina, november 2014.

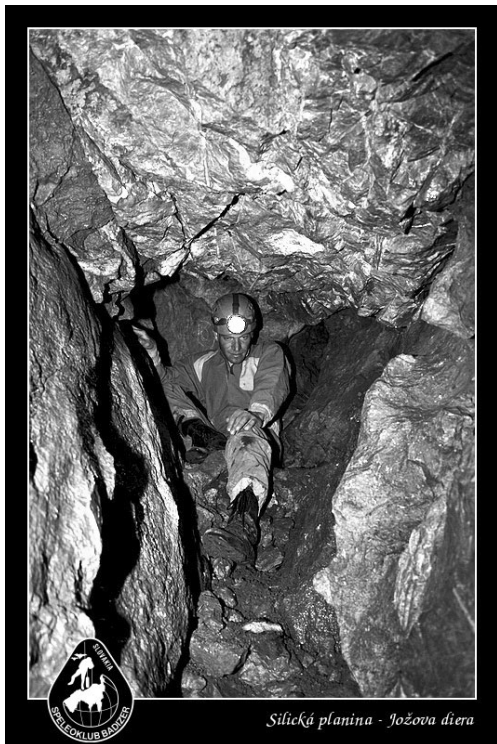
ŽEC, B., ŠIMON, L.: Geologické práce správy 122, Štátny geologický ústav Dionýza Štúra, Bratislava, 2013, str. 7 – 8.

Eduard Piovarči, vedúci JS

SPELEOKLUB BADIZER ARDOVO

Hlavnú pracovnú činnosť sme zamerali na lokalitu Julov ponor, kde sa uskutočnilo 5 pracovných akcií. Začiatkom februára sme sa spolupodieľali na turistickom pochode názvom Spoznaj svoje okolie. Dňa 25. apríla sa G. Jakab, P.

Papko a R. Varga zúčastnili nácviu záchrannej činnosti na lokalite Sovia diera v Maďarsku. J. Grego ml. vykonal vzorkovanie 40 krasových prameňov v Slovenskom krase na monitoring európsky významných mäkkýšov a biologický výskum krasových prameňov Zvolenskej kotliny a Horehronského podolia. Počas celého roka sme spolupracovali s viacerými speleoklubmi zo Slovenska aj zo zahraničia (MR, ČR). Pri prieskume Kečovskej vyvieracky spolupracoval E. Siman. Členovia klubu sa zúčastnili viacerých exkurzných akcií doma aj v zahraničí. J. Grego ml. navštívil krasové oblasti Albánska, okolie Skadarského jazera, Albánske Alpy, Albánske stredohorie, jaskyne a ponory v okolí Prespanského jazera, Macedónsko, kras pohoria Galačica, Čierna Hora, zoologický prieskum vyvieracky Vitoja. Zriadili sme si aj internetovú stránku www.badizer.sk. Poďakovanie patrí najstaršiemu členovi klubu

Silická planina - Jožova diera

Gabrielovi Jakabovi za jeho materiálnu pomoc a aktívny prístup pri našej činnosti.

Alexander Skokan, predseda SK

SPELEOKLUB BANSKÁ BYSTRICA

Členskú základňu Speleoklubu Banská Bystrica v uplynulom roku tvorilo 18 riadnych členov speleoklubu a súčasne členov Slovenskej speleologickej spoločnosti.

SK BB v r. 2015 vykonával túto speleologickú činnosť:

Tajovský kras. Jaskyňa Studenec – rozširovanie tektoniky, zostup po nej o 4 m dole (2 akcie, Libor Štubňa, Ivan Majer, Ľuboš Múka, odpracované 20 h).

Harmanecký kras. Na lokalitách v tomto území sme v uplynulom roku nevykonávali žiadnu činnosť.

Ponický kras. Ťažiskovou lokalitou speleoklubu bola v minulom roku Ponická jaskyňa, kde sa sústredila väčšina pracovných akcií.

V treťom vchode do Ponickej jaskyne – Rudolfsächte – bol vybudovaný nový betónový vstupný objekt s uzáverom šachty, bol otvorený zával pod šachtou, tento bol podfáraný, zapažený banskou výstužou a zabudovaný liatou betónovou zakládkou; všetok vykopaný materiál sa vytiahol šachtou na povrch (hlbka šachty je 11 m). Následne bol z chodby pod šachtou odťažený výron blata zo závalu až po skalný stupeň v dĺžke 10 m s jeho transportovaním na povrch. Polosifón pod stupňom je otvorený, chodba dýcha, avšak pri vyrovnávaných teplotách v jaskyni a na povrchu a pri väčšom množstve ľudí pracujúcich v chodbe sme museli používať separátne vetranie: v chodbe sme naštalovali flexibilnú vetráciu PVC rúru s ventilátorom na ohlbni šachty. Následne sme začali s rozširovaním nízkeho, ťažko prielezného polosifónu pred zostupom na riečisko podzemného toku.

Aby sa zabránilo tvoreniu jazera pri Rudolfsächte, ktoré sa posledné roky občas vytváralo pri prudkom topení snehu a privalových dažďoch, a následnému prievalu vody do jaskyne a vzniku nejakých ďalších závalov

v chodbe od Rudolfsächty, vybudovali sme odvodnenie tejto bezodtovej depresie záchytnou drenážou a jej odvedením v dĺžke 63 m flexibilným potrubím smerom k ponoru do Ponickej jaskyne.

Bol vybudovaný nový uzáver v ponore do Ponickej jaskyne. Starý uzáver sa vybúral a na jeho mieste boli osadené nové oceľové pozinkované dvere. Na výrobe týchto uzáverov a uvedených prácach priamo na lokalite sa odpracovalo spolu 34 akcií, 108 dní, 17 ľudí, 864 h (Štefan a Iveta Mlynárikovci, Peter Púpava, Ľuboš Hraško, Vladimír Šišiak, Pavol Lovás, Martin Budaj, Ľubomír

Rudolfsächta – odvodnenie

Rudolfsächta – betonáž uzáveru

Jelenecká jaskyňa, nový uzáver

Styk, Stacho Mudrák, Miroslav Hofer, Marek Novotňák, Ivan Majer, Libor Štubňa, Štefan a Branislav Poliak, Marta Chladná, Miloš Mikloš).

Výkopové práce pokračovali v Slepúchovej jaskyni prekopávaním chodby od spodného vchodu (3 akcie, odpr. 30 h, Ľuboš Hraško, Pavol Hučka) a vykonali sa tu dve akcie na geomagnetické datovanie sedimentov (SSJ – Bella, Bosák, Hraško, 16 h).

Podkonický kras. Na lokalite Kamenná r. 2014 objavená jaskyňa dostala meno Vartovka, vykonalo sa 10 akcií (10 Pavol Hučka, 2 Martin Kvietok, 1 Ľuboš Hraško – odprac. 90 h), vykopané 19 m, celková dĺžka je 25 m.

Jaskyňa Ľadová studňa – realizované výkopové práce, bola zahĺbená sonda, ktorú následne zatopila voda (1 akcia, Libor Štubňa, Pavol Hučka, Maja Beraxová, Ľubomír Múka, spolu 24 h).

Jaskyňa Pod kopcom – výkopové práce, dosiahnutá dĺžka 8 m (Libor Štubňa, Ľubomír Múka, 12 h).

Starohorský kras. Môcovská rúra – nová lokalita, výkopom dosiahnutá dĺžka 7 metrov (9 akcií, Pavol Hučka, Ľuboš Hraško, Ľubomír Múka, spolu 140 h).

Jelenecká jaskyňa – okrem tradičnej veľkonočnej návštevy jaskyne bol v lete vybudovaný nový uzáver vchodu v mieste starého uzáveru. Ten sa vybúral a v tomto profile boli osadené, ukotvené a obetónované nové pozinkované oceľové dvere (4 akcie, Štefan

a Iveta Mlynárikovci, Pavol Lovás, Martin Budaj, Miroslav Hofer, Marek Novotňák, 104 h).

Ostatné lokality. Jaskyňa mŕtvych netopierov – 7 akcií, 9 dní, zmapovaných 104 m (Martin Budaj, Stacho Mudrák).

Expedícia v Demänovskej doline – kopáčsko-meračská akcia (Pavol Hučka, 5 dní, 40 h).

Na pracovných akciách organizovaných OS Brezno sa zúčastňoval Libor Štubňa – Jaskyňa pod Svibovou (3 akcie, 18 h), Muránska planina – Jaskyňa na hrane (Libor Štubňa, Ivan Majer, 2 akcie, spolu 24 h).

Pavol Hučka sa zúčastnil s Bratislavčanmi na pracovnej akcii v Sedláckovej diere vo Vysokých Tatrách.

Aj v tomto roku sme pokračovali v zameriavaní vchodov jaskýň pomocou GPS.

Na Speleomítingu sa zúčastnili Štefan Mlynárik, Iveta Mlynáriková, Martin Budaj a Pavol Hučka.

Ochrana jaskýň. V rámci strážnej služby sa aj tento rok uskutočnilo množstvo revízných akcií, počas ktorých sa nezistili žiadne nové poškodenia uzáverov ani jaskýň.

Uzáver Dolnej Túfnej je stále v havarijnom stave – rozpadajúci sa kamenný múr uzáveru, je nevyhnutná jeho generálna oprava.

Ostatné činnosti. Na TVS Jakub sa vykonávali bežné údržbárske práce – Iveta a Štefan Mlynárikovci.

Naši členovia Stacho Mudrák a Martin Budaj naďalej pokračovali vo vývoji jaskyniarskeho informačného systému Therion (<http://therion.speleo.sk>).

Zhrnutie. V roku 2015 zorganizovali členovia klubu 66 pracovných akcií na svojom pracovnom území, kde odpracovali vyše 1300 hodín a vykopali 34 m chodieb; v Jaskyni mŕtvych netopierov, na lokalitách OS Brezno a ďalších lokalitách mimo územia SKBB sa zúčastnili 11 pracovných akcií, kde odpracovali 94 hodín.

Spolu uskutočnili 77 pracovných akcií, odpracovali vyše 1394 hodín, pritom bolo vykopaných 34 m v jaskyniach.

Ing. Štefan Mlynárik, predseda speleoklubu

V roku 2015 sme úsilie sústredili najmä na jaskyne v blízkosti Borinského systému, konkrétne na Jazvečí hrad, Viktóriu a Strednú gardu. V marci sa podarilo prepojiť prvé dve jaskyne do systému s odhadovanou dĺžkou 50 m. Tradične sme sa venovali Ananásovej jaskyni a obnovili sme práce v jaskyni Sedmička a Silnického, kde sme aj zaznamenali objavy. Najväčší objav sa podaril v Belianskych Tatrách v jaskyni Sedlákova diera – odhadom 100 m. V rámci výchovy sme spolu s trnavským klubom pokračovali v Speleoškole a úspešne pripravili jej 4. ročník. Členovia, čakatelia a priaznivci Spelea Bratislava odpracovali v jaskyniach Borinského krasu a nami skúmaného krasu v Tatrách v roku 2015 spolu 1529 hodín počas 98 akcií. Spomedzi členskej základne najviac hodín odpracovali M. Adam (111), P. Magdolen (200), O. Miklánek (177), M. Ševčík (130) a P. Ševčík (139).

z Viktórie do Jazvečieho hradu sa podaril 11. 4. 2015. Nasledovala stabilizácia vchodu do jaskyne Viktória; najprv sme ho očistili na skalu, neskôr pomocou kameňov a betónu upravili takmer po úroveň terénu, následne vytvorili debnenie a na jeseň úspešne vchod zabezpečili. Potom sme pokračovali v ťažobných prácach, popri rozširovaní prepojenia to bol postup v smere na Hornú gardu. Časť prác bola venovaná aj úprave okolia obidvoch jaskýň, kde po novembrovej ťažbe dreva ostala poriadna spúšť. Na lokalite sme odpracovali najviac akcií s najväčším objemom prác – spolu 18 akcií a 463 hodín.

Jaskyňa Sedmička

Na jar sme opäť pracovali v Hornom poschodí, kde sme rozširovali dieru s prievanom a postúpili tu 2 m, keď sa ukázal voľný puklinový priestor v dĺžke ďalšie 3 m. Na pracovis-

Borinský kras

Borinský jaskynný systém

Po minuloročnom prepojení Jubilejnej jaskyne so Starou gardou sme v začiatku roka 2015 spriechodnili úzke miesta a systém domerali. Jeho dĺžka dosiahla 1914 m. Ešte v januári sme uskutočnili prvý prechod systémom s prekonaním 100 m denivelácie (Starou gardou dnu a Jubilejnou von). Vykonalí sme údržbu uzáverov. V systéme sme počas 7 akcií odpracovali 82 hodín.

Ananásová jaskyňa

V jaskyni sme systematicky pracovali na rozširovaní odtokovej chodby. Za rok sme postúpili o 3,2 metra. Ešte pred postupovými prácami sme jaskyňu domerali; dosiahla dĺžku 112 m a hĺbku 30 m. V jaskyni sa uskutočnilo 13 akcií, odpracovalo 147 hodín.

Jaskyne Jazvečí hrad a Viktória

Intenzívne práce tu prebiehali od začiatku roka s cieľom prepojiť tieto jaskyne. Súčasná aktivita v oboch jaskyniach slávila úspech a prvý prechod

Otvorenie sezóny – úprava vchodu jaskyne Viktória

ko sme sa vrátili v septembri a počas jednej akcie sa podarilo postúpiť ďalej s objavom rozsiahlejších partií. Nové chodby sme fotograficky zdokumentovali a zamerali (67 m). V novembri sme domerali inú, doteraz nezdokumentovanú časť v Hornom poschodí v dĺžke 24 m, čím jaskyňa Sedmička presiahla 1 km (1018 m). V jaskyni sme počas 9 akcií odpracovali 101 hodín.

Silnického jaskyňa

Po rokoch sme obnovili prieskum v tejto jaskyni. Ešte v zime sme prekopali zanesenú plazivku na konci starých častí v Dolnej vetve a po viac než 15 rokoch sa tak dostali znova do Šajgalíkovej siene. Neskôr na jar sme začali prieskum v Hornej vetve v mieste s prievanom na dne Kapiláry. Postupne sa tu podarilo objaviť 45 m nových priestorov, ktoré klesajú a pravdepodobne sa napoja na Dolnú vetvu. Najväčším priestorom je tu Nevycválaná sieň, ktorá sa nachádza už na úrovni Ponorky v Dolnej vetve. Nové priestory sme zamerali v dĺžke 42 m. Neskôr sme spriechodnili celý hlavný ťah po koniec starých častí. Zaregistrovali sme nový prítok za Gilotínou (ktorú sme medzičasom odstránili). Rozsah prác: 10 akcií, 122 hodín.

Stredná garda

Pokračovali sme v prehlbovaní sondy založenej na ponore vodného toku nad jaskyňou Stará garda. Zvyčajnou technikou pomocou vedra, glady a lana sme sondu prehĺbili o 3 m. Ďalší postup sa črtá bližšie k vstupu, predtým bude nutné sondu zapažiť. Na pracovisku sa na 10 akciách odpracovalo 88 hodín.

Iné jaskyne

V blízkosti jaskyne Vlčie jamy sme našli perspektívne miesto pre budúcu jaskyňu s názvom Lepetyša. Jedna akcia bola venovaná jaskyni Eksplo; počas nej sme kopali v pukline na ľavej strane vstupnej chodby. Premerali sme suché časti Riečnej jaskyne. V Zbojníckej jaskyni sme tri akcie venovali kopaniu na konci chodby s lanovkou, kde sa podarilo postúpiť vyše 2 m, pracovisko sa však po presmerovaní vodného toku ukázalo ako málo perspektívne. Po jednej akcii sme uskutočnili na lokalitách Nová garda, štôlna v kameňolome, Jaskyňa 60. výročia a Červená jaskyňa s čiastkovými po-

Východ zo Zbojníckej jaskyne, Borinský kras

stupmi. V jaskyni Veľké Prepadlé sme obnovili kotviace prvky v Hlavnej priepasti.

Vysoké a Belianske Tatry

Do Tatier sme uskutočnili štyri výjazdy, počas ktorých bolo 14 pracovných akcií. Hlavným pracoviskom bola už tradične Sedláková diera, kde sa na poslednom výjazde podarilo objaviť odhadom 100 m nových chodieb. Ťažiskom prác bolo domeriavanie jaskyne, ešte pred objavom sme zamerali staré priestory v dĺžke 174,5 m, čím jaskyňa dosiahla dĺžku 988 m a zároveň sa zvýšila denivelácia na 106 m. Súbežne sme doliezli koncové časti vo všetkých komínoch, bez vrtacích prác je však postup ďalej nemožný. V lete sme v Belianskych Tatrách premerali Jaskyňu vo vrchu Nový č. 2 s novým údajom dĺžky 159 m. V masíve Úplazu v Javorovej doline sme dve akcie podnikli v Čiernohorskom systéme, kde sme rozširovali plazivku za Fimózou s intenzívnym prievanom a podarilo sa tu postúpiť 5 m. Po jednej akcii sme venovali jaskyniam Pod Čiernohorským Úplazom, Stratenej vyvieracke a Jaskyni starých objaviteľov s cieľom zhodnotiť ďalšie možnosti postupu. Z tohto hľadiska sa najperspektívnejšia javí J. starých objaviteľov, kde sme aj vykopali na jej dne 1 m hlbokú sondu s možnosťou ďalšej prolongácie. Celkovo sme v Belianskych Tatrách zamerali 333 m.

Činnosť na iných lokalitách v SR

Tradične sme sa zúčastňovali spoločných pracovných akcií s Jaskyniarmi Plavecké Podhradie (jaskyňa PP-2) a so Speleoklubom Trnava (Orešanská sonda). Nechýbali sme na

Skautský oddiel Bieli vlci po prehliadke jaskyne

Jaskyniarskom týždni ani na Speleomítingu SSS.

Iná činnosť

Spolu so Speleoklubom Trnava sme zorganizovali úspešný 4. ročník Speleoškoly pre verejnosť. Štrnásť účastníkov z celého Slovenska spoznávalo kras a jaskyne v našom záujmovom území. Uskutočnili sme Deň detí v Borinskom krase s viac než 40 deťmi účastníkmi, súčasťou bola návšteva jaskyne a športové aktivity na lane i povrazovom rebríku. Podieľali sme sa na monitoringu výskytu netopierov.

Pavol Červený, predseda

OBLASTNÁ SKUPINA BREZNO

V uplynulom roku 2015 sme vyvíjali činnosť na našich už tradičných lokalitách Bystriansko-valaštianskeho a Hornolehotského krasu.

Začiatok roka nás zastihol v Jaskyni vo Vřškoch. Počas montáže pracovného rebríku objavil Ľubomír Múka ml. horné poschodie s bohatou sintrovou výzdobou v dĺžke cca 40 m. Na tejto lokalite sa odpracovali 13 akcií.

Najmladší členovia skupiny začali práce na vyčistení vchodu do Jaskyne v kameňolome v Potôčkoch a uskutočnili tu 5 akcií.

Počas leta sme sústredili našu činnosť do Jaskyne pod Svibovou v Hornolehotskom krase, kde sme za 8 pracovných akcií prekonali sifón

a objavili 30 m chodieb. Pokračovanie jaskyne je možné dvoma smermi – komínom so silným prívanom a proti prúdu vodného toku. V blízkej Hornolehotskej jaskyni sme odpracovali 4 akcie. Tu sme zistili výskyt riečnych štrkov.

V priebehu leta sme vykopali sondu pri hrádzi v Potôčkoch. Na tejto lokalite sme odpracovali 10 akcií. Ide o perspektívnu lokalitu s pulzným prívanom. Z dôvodu záchrany jaskyne sme odpracovali 8 akcií v Bystrianskom závrte, opäť vyčistili zavalený vstup do jaskyne a zaistili ho proti ďalšiemu zavaleniu. Počas celého roka sme spolupracovali so SK Banská Bys-

Jaskyňa pod Svibovou – v deň objavu

V Jaskyni pod Svibovou

trica a SK Muránska planina. Tiež sme pokračovali v spolupráci so Spoločnosťou na ochranu netopierov pri každoročnom sčítaní netopierov.

V roku 2015 uskutočnili jaskyniari z Brezna 42 akcií, na ktorých objavili 70 a zamerali 30 metrov jaskynných priestorov.

Lubomír Múka, predseda OS

SPELEOKLUB CASSOVIA

Speleologický klub Cassovia mal v roku 2015 34 platiacich členov. Na jednotlivých lokalitách sa dosiahli tieto čiastkové úspechy:

Mesačný tieň. Prieskum jaskynného systému sa realizoval na základe rozhodnutia OU Prešov, odboru starostlivosti o ŽP. Členovia skupiny v spolupráci s ďalšími jaskyniar-mi uskutočnili 5 povrchových a podzemných prieskumných akcií.

Vyššie 10-ročné trvanie prieskumu jaskynného systému sa odzrkadlilo aj v opotrebení fixných kotiev a lán, bivačovacích potrieb a pod. Vystrojili sa nanovo niektoré vertikálne úseky, obnovil sa bivak v Pieskovej chodbe novým stanom a spacími vakmi. Pokračovalo sa v prelezení traverzu v Dóme gigantov, ako aj pri rozoberaní závalu s nádejou preniknúť do predpokladaných nových priestorov. Vo Vesmírnej šachte v sektore Žufane sa dosiahla výška +165 m. Na prekonanie tejto šachty bolo fixne nainštalovaných 300 m horolezeckého lana a množstvo kotiev. Mapovacie práce sa realizovali v sektore Krvílačný meander a v sektore Nový svet. Každá uskutočnená podzemná akcia bola spojená aj s vynášaním odpadkov. Počas povrchového prieskumu sa hľadali možnosti nájdenia spodného vchodu do jaskynného systému. Doterajší prieskum jaskynného systému nám naznačuje, že doteraz známe riečiská pretekajúce podzemím (aj keď niektoré majú podľa odhadov prietok cca 80 l/s) sú len prítokovými vetvami. Veľká zberná oblasť na povrchu je predpokladom existencie hlavného riečiska, ktoré sa dosiaľ nepodarilo objaviť.

Jasovská jaskyňa. Táto najstaršia sprístupnená jaskyňa na Slovensku bola niekoľkokrát zameraná, ale ani jedno zameranie nedávalo ucelený

prehľad o všetkých dosiaľ známych priestoroch. V rámci projektu „Mapovacie práce v Jasovskej jaskyni a tvorba mapy

z tejto jaskyne“ sa členovia SK Cassovia na 18 speleologických akciách venovali mapovaniu neprístupných častí jaskyne a vyhotoveniu kompletnej mapy vrátane rezov. Celkove sa zameralo 683 m neprístupných častí jaskyne, čím celková dĺžka Jasovskej jaskyne vzrástla na 3494 m s prevýšením 53 m. Mapa je vyhotovená v grafickom prostredí Therion, polygónové body sú určené v súradnicovom systéme JTSK a výškovom systéme Bpv. Porovnali sa názvy jednotlivých častí jaskyne z rôznych mapových podkladov a navrhlo sa jednotné názvoslovie jednotlivých častí Jasovskej jaskyne.

Počas týchto speleologických akcií sme zistili, že ešte ostávajú ďalšie nedomierané neprístupné časti, ktoré sme z časových dôvodov nestihli zamerať. V budúcom roku chceme mapovacie práce dokončiť.

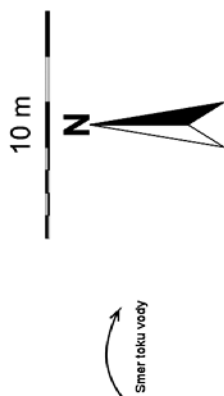
V oblasti Sifónovej siene sa vykonali sondovacie prieskumné práce s cieľom objaviť spojenie medzi Jasovskou jaskyňou a príľahlou jaskyňou Kamenná pivnica. Hydrogeolo-

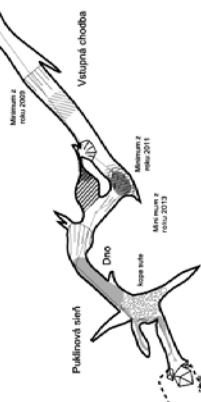
Meranie Jasovskej jaskyne

Vyvieračka Travertínka

Zameral a nakreslil: Ladislav Gagyí 2015

Hĺbka: 7,3 m
Dĺžka: 26,4 m

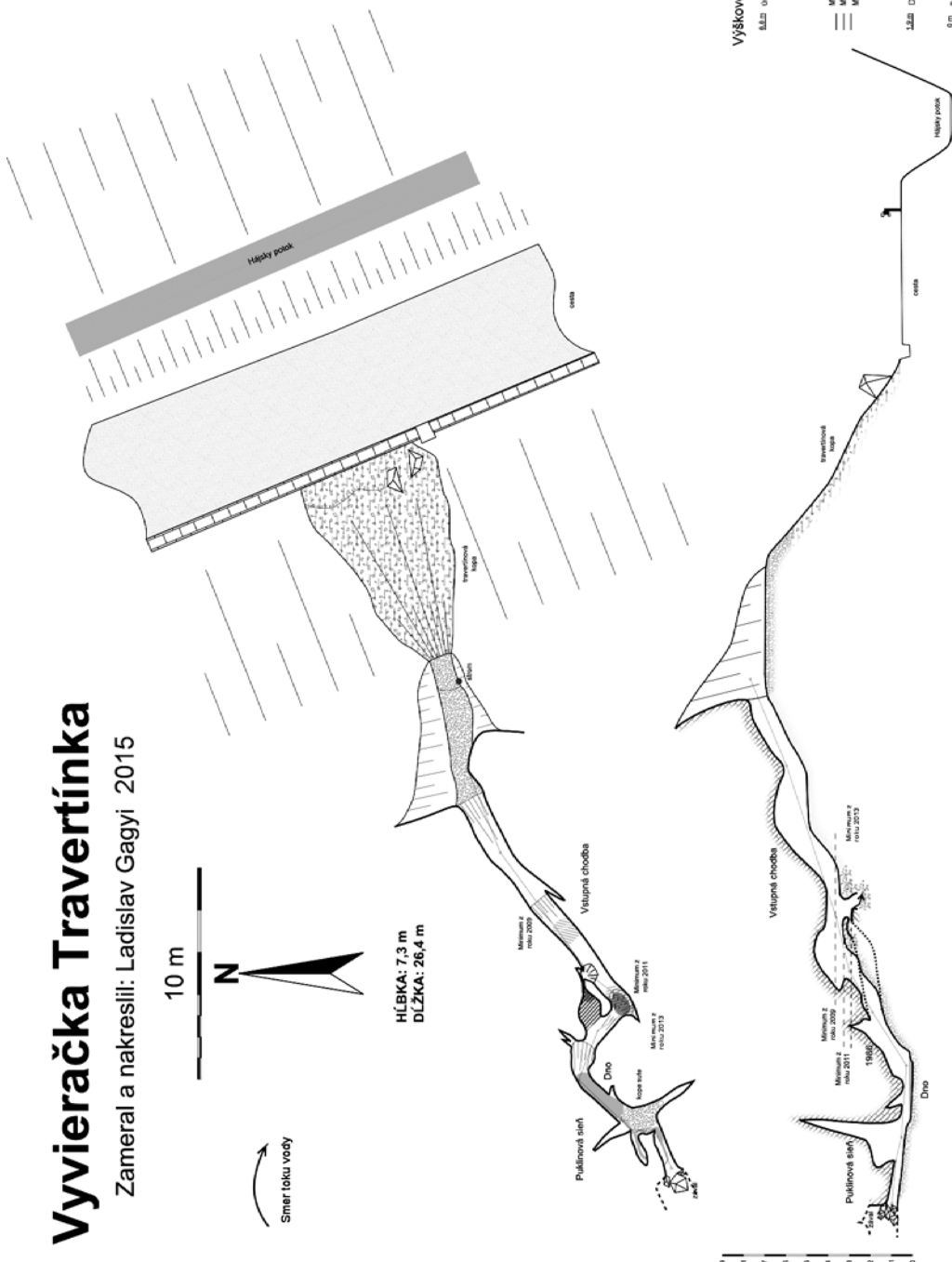
Výškové pomery

0,0 m Úroveň jaskyne

Minimum 2009
Minimum 2011
Minimum 2013

0,0 m Úroveň jaskyne

0,0 m Úroveň jaskyne

Čerpací pokus v Travertínovej vyvieracke

gicky sú tieto jaskyne jeden systém, čo bolo v minulosti preukázané stopovacím skúškami. Pre vysokú hladinu podzemných vôd boli práce dočasne ukončené. Uskutočnili sa dve akcie.

Kunia priepasť. Dosiahnuté objavy paralelných komínov v minulých rokoch síce nepriniesli posun v hĺbke priepasti, otvorili však ďalšie možnosti prieskumu tejto lokality, ktorá je stále na druhom mieste v tabuľke najhlbších jaskýň Slovenského krasu. Prechod do týchto častí je stále veľmi technicky náročný. V letných mesiacoch roku 2015 sa uskutočnili dve pracovné akcie do priepasti, účelom ktorých bolo rozširovanie kritických úsekov a osadenie stúpačiek pre plynulejší prechod jaskynným systémom.

Travertínová vyvieracka a jaskyňa Erňa. V priebehu minulého roka sa na lokalite Travertínová vyvieracka vykonalo 26 akcií. Väčšina akcií sa zamerala na znížovanie hladiny vody v sífóne. Prehlbený bol odtokový rigol, upravilo sa okolie vyvieracky. Uskutočnil sa trojdňový čerpací pokus, žiaľ, bol načasovaný vo veľmi zlých poveternostných podmienkach, a preto sa nepodarilo dosiahnuť väčší postup ako v roku 2014. V rámci týchto pracovných akcií prebehla aj rekognoskácia okolia vyvieracky.

V jaskyni Erňa sa pokračovalo v sondážnych prácach. Uskutočnili sme tri pracovné akcie, ktoré predpovedajú možné pokračovanie jaskyne.

Drienovská jaskyňa a oblasť okolo kóty Palanta, priepasť IP. Do Drienovskej jaskyne sme uskutočnili akcie len exkurzného charakteru, spojené s priebežnou kontrolou stavu uzáverov.

Pri povrchovej rekognoskácii terénu o oblasti kóty Palanta sme objavili zaujímavú krasovú depresiu, ktorá po zameraní naznačuje prípadný súvis s Drienovskou jaskyňou. Uskutočnili sme dve pracovné akcie zamerané na sondáž v tejto krasovej depresii. V prácach chceme aj v budúcom roku pokračovať.

V rámci ochrany krasových javov bol ešte v minulých rokoch podaný návrh na zamrežovanie vchodu do priepasti IP na Jasovskej planine. V letných mesiacoch sa vyhotovil uzáver a boli osadené uzamknateľné mreže.

Speleologické aktivity s inými jaskyniar-skými skupinami. Člen nášho klubu Ján Tencer sa pravidelne zúčastňuje speleologických akcií organizovaných jaskyniarskymi skupinami z Bratislavy a Plaveckého Podhradia v Belianskych Tatrách. Dosiahnuté výsledky sú uvedené vo výročných správach týchto skupín.

Exkurzná činnosť. Uskutočnila sa jedna výprava do krasových oblastí Rumunska. Ladislav Gagyi sa zúčastnil na speleologickom kongrese v Írsku a viacerí členovia klubu sa zúčastnili Jaskyniarskeho týždňa SSS.

Ing. Jozef Thuróczy, predseda SK

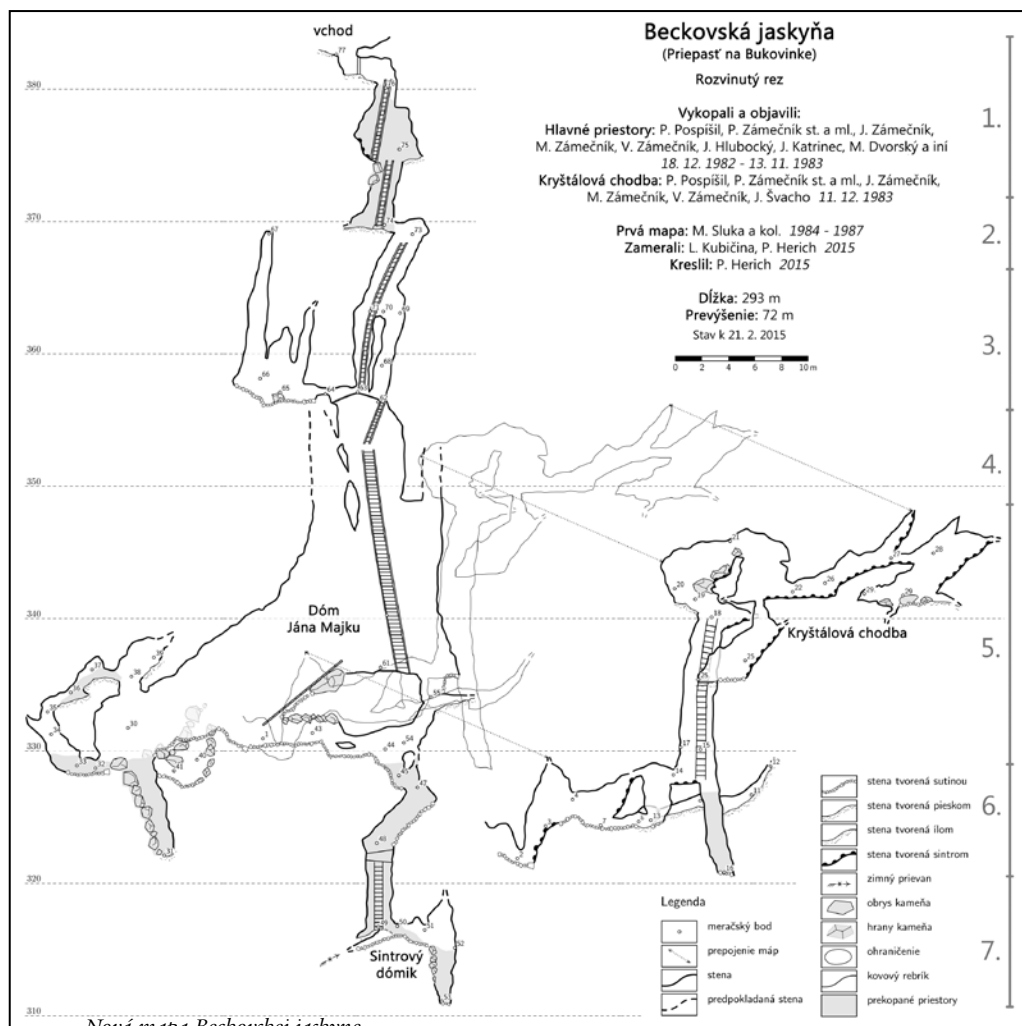
OBLASTNÁ SKUPINA ČACHTICE

Silvester a začiatok roka 2015 sme spoluúčastníkmi expedície v Kosove, kde mapujeme aj nové objavy v jaskyni Radavc. Počas expedície dve skupiny zmapovali asi 350 m nových priestorov. Darí sa objaviť nevelkú, ale peknú Propast novoročných sľúb. Niekoľko dní po návrate z Kosova sa dvaja členovia zúčastnia na transporte materiálu pre potápačov v jaskyni Zúgó a už o niekoľko dní po pomerne náročnej akcii sa stretávame na členskej schôdzi, po ktorej si rekreačne pozrieme Čachtickú jaskyňu. Na prelome mesiacov január a február sme spolu-

organizátormi expedície Demänovská dolina 2015. Viac sa dočítate v Spravodaji SSS 3/2015.

V polovici februára navštevujeme pri značnom topení snehu jaskyňu OMVJ, kde chceme sledovať pretekajúcu vodu. Na naše počudovanie sa v jaskyni práši a je veľmi sucho. Zistili sme, že jaskyňa celú zimu nasávala vzduch a správa sa ako spodný vchod. Nadmorská výška jaskyne je 500 m a vrchol Salašiek je 588 m n. m. V dňoch 21. – 22. 2. sa mapuje za pomoci Paľa Hericha Beckovská jaskyňa. Jej nová dĺžka je

293 m s prevýšením 72 m. Na akcii pracovala druhá skupina na dne jaskyne, kde sa sonda nepriehlne uzavrela. V piatok 13. marca prebehla prednáška o jaskyniach vo väznici Leopoldov pre odsúdených na doživotné tresty. Koncom mesiaca sa tradične zúčastňujeme Speleomítingu 2015 vo Svite, z ktorého vedú naše kroky rovno na poznávaciu expedíciu do Francúzska. Navštevujeme jaskyne vo Vercors, Dévoluy... Tesne po príchode z Francúzska ideme na Speleofórum 2015 do Moravského krasu. Do jaskyne OMVJ sa vraciame až začiatkom mája, kde rozširujeme objavnú úžinu a chystáme dráhu pre lanovku. Koncom mája navštevujeme Jaskyňu mŕtvych netopierov, kde je v čase našej návštevy veľmi mokro. Darí sa nafotiť krásne fotografie. V dňoch 5. – 7. 6. prichádzajú do Čachtického krasu už druhýkrát Skalní duchové pod vedením Barbory Appelovej. Navštevujeme jaskyňu Hladový prameň, Jaskyňu na Landrovci, kde prebehne v deň našej návštevy aj pracovná akcia. Práce pomocou novovybudovanej lanovky pokračujú veľmi dobre.

Deti si mali možnosť skúsiť dýchanie pod vodou cez potápačské vybavenie za pomoci Karola Kýšku. Stihli sme navštíviť aj Čachtické katakomby s odborným výkladom. Následne sa na dlhých akciách osádza nový uzáver na Štepnici a prebieha stabilizácia skruží. Dňa 13. 6. prebehla veľká akcia na Beckove, kde sa nám darí počas jedného dňa vybudovať nový uzáver a vchod do jaskyne. Následne sa na ďalšej akcii osádza rebrík a odstraňuje debnenie. Pár dní nato prechádzame krasovú časť Považského Inovca, kde sa nám darí objaviť menšiu jaskyňu uzavretú sintrovou výzdobou. 19. 6. pomáhame Ivanovi Demovičovi na Fosílnej vyvieracke pri Čachticiach. Na 30. 6. máme nahlásenú revíznú kontrolu

Bodovský ponor (Lukáš Kubičina, Peter Zámečník, Pavel Pospíšil)

Beckovská jaskyňa, nový uzáver. Foto: L. Kubičina

Čachtickej jaskyne. Zúčastnené orgány boli Správa slovenských jaskýň, Okresný úrad Trenčín OSŽP, Obec Čachtice, Okresný úrad Nové Mesto nad Váhom, OÚ NMnV OSŽP... Kontrolnú návštevu jaskyne absolvovala asi polovica účastníkov.

Začiatkom júla sa po dlhom čase zúčastňujeme akcie s jaskyniarimi z Tišnova. V piatok si prejdeme jaskyňu Královu a následne sa presúvame k Užinke, kde sa bude konať celovikendová pracovná akcia. Do jaskyne natiahneme káble a máme aj priame telefonické spojenie do tábora. V tesnej blízkosti je aj Prúvanová jaskyňa. Našej čachtickej skupine sa darí vykopať 200 vedier z jaskyne von. 11. 7. máme pracovnú akciu v Jaskyni na Landrovci. V Hornej chod-

be vyťažíme 106 vedier sedimentu. 29. 8. sme zorganizovali veľkú pracovnú akciu v jaskyni OMVJ. Jedna skupina budovala lanovku a druhá zabezpečovala zával na dne jaskyne. Počas akcie sme objavili menší priestor, z ktorého vanie prievan. Na akcii sa zúčastnilo 12 ľudí. Po menšej akcii v Hladovom prameni sa zúčastňujeme siedmi na akcii v Jaskyni na Landrovci. Stále postupujeme v závale.

V dňoch 22. – 25. 10. prebehne kolaudácia novej základne v Čachticiach. Akcie sa zúčastnilo sedemnášť ľudí. Veľká účasť bola z poľského Krakova. Na piatok sme mali naplánovanú akciu v Čachtickej jaskyni s cieľom skúmať komín v Častiach nad Žabákom. Bohužiaľ, všetci sa nedostávame cez úžinu a musíme vymyslieť náhradný plán. Cvične zlaňujeme Žabkin dóm. V sobotu poľská skupina vystrojuje celú Beckovskú jaskyňu. Na novembrovú akciu organizuje Paľo Herich mapovací kurz pre členov našej skupiny. Máme 5 kurzistov. Mapovať sa učíme priamo v Jaskyni mieru a večer na Speleodomci pre-

bieha teoretická časť kurzu. V sobotu kopeme v jaskyni Štefanová.

Začiatkom decembra organizujeme prvú tohtoročnú akciu v jaskyni Bodovský ponor. Na predošlej akcii bolo vidieť menšie pokračovanie, avšak veľký kameň zabránil postupu. V zložení Kubičina, Pospíšil a Zámečník kameň zlikvidujeme, na konci akcie sa však odtrhne kus steny a znova znemožní postup. Kameň likvidujeme na nasledujúcej akcii. Pod stropom je voľné, ale neprieľezné pokračovanie. Jaskyňa začína nasávať prievan a práca je pomerne dobrá. Do konca roka organizujeme ešte dve akcie v jaskyni. Suchý sediment sa zmenil na veľmi blativý, strop je horizontálny. Naše nádeje na tejto lokalite sa stupňujú. Veľkým vodidlom je prievan. Tesne pred Vianocami sme zorganizovali prednášky na školách v Novom Meste nad Váhom za spolupráce s Trenčianskym osvetovým strediskom v Trenčíne.

Počas roka sme uskutočnili viac ako 80 akcií.

Lukáš Kubičina, predseda skupiny

SPELEOKLUB ČERVENÉ VRCHY

V roku 2015 sme vykonávali speleologický prieskum v okolí dediny Malužiná. V strede dediny na ihrisku sme objavili starý ponor a následne jaskyňu (Jaskyňa na ihrisku), kde sa v dávnych dobách ponárali vody potokov Bocianky a Malužianky. Vykonávali sme povrchové prieskumy, objavili viacero starých ponorov a dve nové jaskyne. Na niekoľkých miestach sme sondaovali.

Uskutočnili sme čerpaciu akciu v Červených vrchoch v Občasnej vyvieracke.

Pripravovanú expedíciu do Slovačka jamy na Karadžici v Macedónsku sme neuskutočnili pre nevybavené povolenie domácimi jaskyniarimi na prieskum od tamajšieho národného parku JASEN.

Akcií sa zúčastňovali: G. a F. Majerníčkové, M. Šušel, K. Pavelka, P. Imrich, J. Teplický a jeho bratia, J. a S. Szunyogovci, J. Šmoll a mnohí iní.

Ján Šmoll, predseda SK

JASKYNIARSKY KLUB DEMÄNOVSKÁ DOLINA

Rok 2015 sa pre členov Jaskyniarskeho klubu Demänovská Dolina (JKDD) niesol v znamení najmä výkopových prác na viacerých miestach v Demänovej a úspešných snáh o otvorenie nových, kľúčových vchodov do skúmaných jaskýň. Nechýbali však ani objavy nových priestorov, merania, povrchové prieskumy či zahraničné výpravy.

Demänovská dolina

V termíne 30. 1. až 8. 2. 2015 sme zorganizovali v spolupráci s členmi OS Čachtice a SK Nicolaus prvý ročník zimnej expedície do Demänovej. Za účasti 29 jaskyniarov zo Slovenska, Česka a Poľska sa počas 9 dní uskutočnilo 11 samostatných objavných,

prieskumných, kopáčskych či meračských akcií. Objavili sme 170 m nových priestorov a zamerali 730 m polygónových ťahov. **Začali** alebo pokračovali sme vo veľmi perspektívnych výkopoch na štyroch miestach v Demänovskej doline. **DJS dosiahol dĺžku 40 380 m.** (Správa uverejnená v Spravodaji SSS 3/2015.)

Začiatkom roka sme pokračovali v presnom zameriavaní novospriístupneného prehliadkového okruhu Jaskyňa mieru – Chrám slobody. Práce sa po 7 akciách podarilo ukončiť. Počas 32 akcií v rokoch 2014 – 2015 sme tu zamerali 4876 m polygónov započítaných do dĺžky jaskyne, no celkovo až 7411 polygónových ťahov. Podrobná správa bude publikovaná. Na sklonku roka sme na niekoľkých akciách zaznamenávali negatívne zásahy na prehliadkovom okruhu spôsobené sprístupňovacími prácami, pripravovaný projekt sa bude snažiť zahrnúť ich odstránenie do rozpočtu.

Štefanová. 1. mája nastal prelom v snahe o otvorenie nového vchodu do tejto náročnej jaskyne. Za pomerne dramatických okolností sa nám podarilo v jediný deň vyťažiť z komína cca 10 m³ štrku a skál a konečne zavŕšiť dvojročnú snahu o skrátenie cesty do vzdialených častí jaskyne (správa uverejnená v Spravodaji SSS 3/2015). Vchod však bolo potrebné stabilizovať a uzavrieť. 15 akcií vrátane meračských na povrchu si vyžiadalo otvorenie vchodu, ďalších 6 sme museli venovať jeho zabezpečeniu. Komín bol postupne vyčistený od voľného štrku a vo výške 12 m nad dnom siene sme vybudovali železobetónovú platňu, na ktorú bola uložená kvalitná PP korugovaná rúra vnútorného priemeru 80 cm. Tú sme obsypali štrkovým materiálom a vyhotovili dočasný uzáver jaskyne. V nasledujúcom roku nás čaká ešte vybudovať trvalý uzáver a skultivovať okolie vchodu. Nový vchod jaskyne, napriek tomu, že tieto časti jaskyne sú jednými z najvyššie položených známych

chodieb Štefanovej, sa správa ako dolný otvor dynamického systému. Masív Stodôlky dosahuje nadmorskú výšku 1213 m, najvyššia fluviokrasová jaskyňa je v úrovni 1150 m n. m., čo predstavuje viac než 300, resp. 250 m prevýšenia od najvyššie položeného miesta Štefanovej. Vchod sme dočasne neuzavreli pre prúdenie vzduchu, počas zimného obdobia budeme sledovať prievanové miesta Stodôlky.

Cez nový vchod sme podnikli aj 6 prieskumných a kopáčskych akcií do Eldoráda, Metra, Siene chaosu a Chodby veterných kotlov. Na poslednej spomenutej lokalite sme v pieskovom polosifóne po prievane postúpili 10 m vpred, na konci sa ukázala malá sienka, treba pokračovať ďalej. Voľne pokračujúce chodby jaskyne dosiaľ neboli navštívené.

V spolupráci so SSJ sme počas leta rozšírili a zabezpečili vchod i vstupné partie starej jaskyne, ktoré hrozili zavalením. Tento pôvodný vchod sa zrejme bude nateraz využívať len sporadicky, preto jeho zabezpečenie na roky dopredu prišlo veľmi vhod.

Jaskyňa pod Stodôlkou. Počas dvoch akcií sme jaskyňu v nadmorskej výške 1060 m kompletne zamerali, dĺžka dosiahla 182 m s deniveláciou 11 m. Jaskyňa má horizontálny priebeh a svojou polohou a smerovaním nápadne koreluje s veľkým horizontom Štefanovej nazvaným Metro, ktorý prerezáva Stodôlku v smere JV – SZ, avšak je o 230 výškových metrov nižšie. V jaskyni nás zaujali zasintované kosti neznámeho zvierťaťa na dne chodby, asi bylinožrav-

Účastníci výročnej členskej schôdze. Foto: P. Holúbek

ca, pomerne hlboko od vchodu (až 60 m), navyše za pieskovým sifónom, ktorý bol prekopaný v jemných žulových sedimentoch. Tiež sme tu zaregistrovali štyroch netopierov obyčajných, ktorým zrejme prekopanie sifónu vytvorilo nový domov, pretože v súčasnosti jaskyňa pravdepodobne nemá druhý vchod – je bez prívianu.

Pustá. 12. júla, po štyroch rokoch od začiatku prác sa nám napokon podarilo prekopáť nový vchod do jaskyne. Chodba radosti, na ktorej konci sa nový vchod nachádza, bola prerezaná zahlbujúcou sa dolinkou Machnatá, ktorá ju oddelila od náprotivku, v názkoch sa prejavujúceho výrazným zlomom a výdychom na krčahovskej strane – dávnejšie kopanou Ventarolou. Vďaka spolupráci so SSJ sme vybudovali železobetónový oporný múr na dne sondy, rovnako i platňu, na ktorú sme osadili PP korugovanú rúru. Jej profil bol väčší než rozmery kopanej sondy zabezpečenej vydrevením, preto bolo nutné pred osadením prepáliť jednu celú stranu výdrevy a zvyšky upevniť železnými konzolami do steny výkopu. Nad vchodom bol vybudovaný vstupný objekt z banského paženia. V nasledujúcom roku sa budeme venovať rozširovaniu úžiny hneď za vstupnou šachtou a sprístupňovaniu problémových miest hlbšie v jaskyni. Bude vhodné tiež zvážiť, či je v našich silách obnoviť prerútenú chodbu medzi Martinovým sifónom a Ivaniným dómom, aby sme ochránili nádhernú Jazernú chodbu.

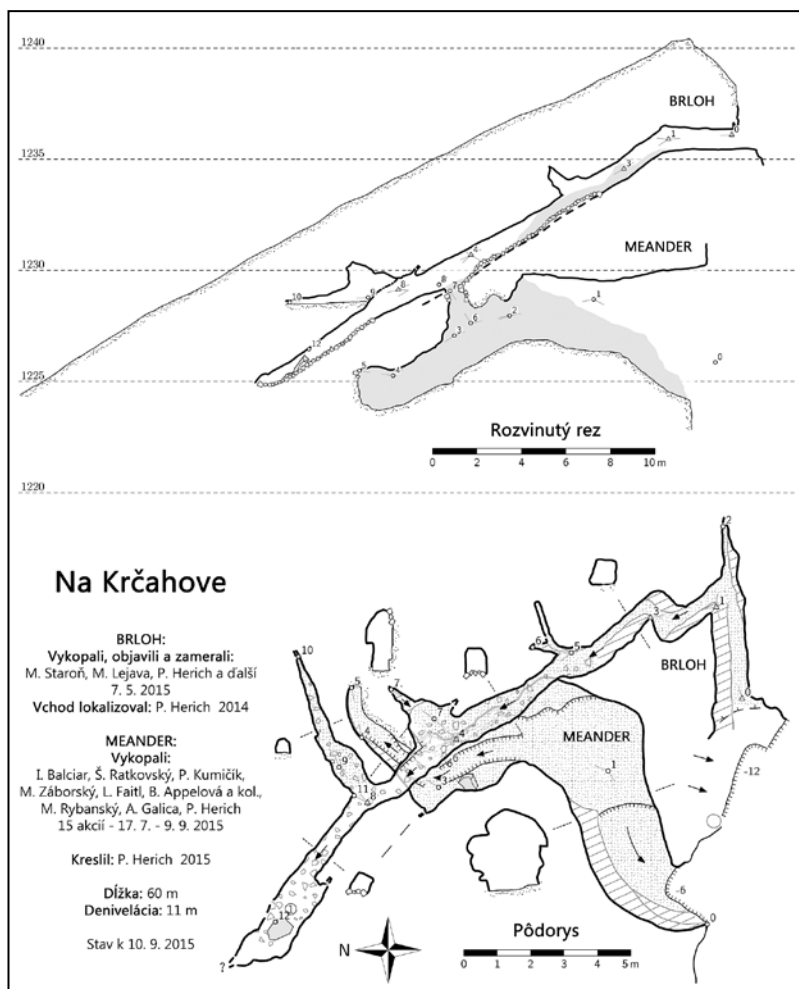
Na konci roku 2014 prebehlo podrobné zameranie situácie vstupnej priepasti Psích dier spolu s povrchom a dnom dolinky Pustá. Zistili sme, že dno chodby pod priepasťou je 20 výškových metrov pod dnom dolinky, t. j. existuje šanca na jej prekonanie smerom na Chrám slobody. Celkovo sme tu do mája uskutočnili 7 akcií, výkop pozvoľna klesá, chodba je zanesená autochtónnym štrkovým materiálom. V roku 2016 budeme na tomto mieste v práci pokračovať.

Okno. Po expedícii sme v Okne uskutočnili ešte 7 väčších výkopových akcií v dolných meandroch v smere na Jaskyňu mieru, počas dvoch sme postupovali na oboch čelbách súčasne. Postup bol spravidla od 2 do 3 m vykopanej chodby na akciu, celkovo sme tu za 9 akcií vyťažili 630 v hlavnom a 240 bandasiek s objemom 30 l

vo vedľajšom výkope. Úsilie však zatiaľ nepri nieslo želané výsledky, budeme tu pokračovať ďalej. Tiež na konci hlavného ťahu jaskyne, v Koncovej sieni, boli uskutočnené 3 výkopové akcie, postúpili sme 3 m v chodbe v stene siene, tá však nevyzerá nádejne. Na dne siene vykopaná sonda vyústila do horizontálneho úseku, v prácach pokračujeme.

Krčahovo. V máji 2014 pri povrchovom prieskume bola v nadmorskej výške 1225 m znovuobjavená Kanálová jaskyňa, preskúmaná a zameraná V. Žikešom a M. Šípkom v roku 1978. V. Žikeš v denníku naznačil, že je možné pokračovať v nej ďalej, riečne modelovaná jaskyňa však stúpa nahor a končí sa zasintrovaním. Jej poloha pri päte 30 m vysokého brala, ktoré tvorí hrebeň Krčahova, nenabáda veľmi na ďalšie aktivity. Avšak v tomto brale sa nachádza celkovo 7 väčších či menších fluvio-krasových jaskýň, kým v celom ostatnom masíve od Lúčok až po Krakovu hoľu už nebola nájdená lokalita podobného pôvodu. Po prieniku 3. mája 2015 v hornej jaskyni (pracovný názov Brloh) sme sa pre obťažnosť transportu kopaného autochtónneho materiálu sústredili na niekoľko metrov nižšie situovaný mohutný otvor v strede brala (Meander). Vykopali sme tu pomerne veľký objem nánosov; ide predovšetkým o sypký materiál pochádzajúci z jadra Nízkyh Tatier a bloky stropných opadov. Jaskyňu sme predĺžili na 17 m, kopali sme v plnom profile postojacky, až kým sa nám ju v septembri nepodarilo prepojiť približne v jej strede s Brlohom. Takto sa stalo, že sutinu z čelby hornej jaskyne bolo možné transportovať do spodnej, čím sa výrazne zjednodušilo kopanie. Jaskyne spolu dosiahli dĺžku 60 m s prevýšením 11 m. Celkovo sme tu v roku 2015 s chuťou odpracovali 23 akcií a koncom roka sa na čelbe objavil prívian...

Veľký Sokol. Pri prieskume okolia tohto výrazného skalného brala s viacerými známymi jaskyňami sme zamerali 8 nových, s dĺžkou do 28 m. Konštatovali sme, že táto časť výrazne skrasovateného masívu zrejme ukrýva viac podzemných priestorov. Ako výzva sa javí kopanie v pieskovom polosifóne na spodnom poschodí Jaskyne v Sokole. Lokalizovali sme však aj výduchy v sutinovisku pod hlavnou, južnou stenou Sokola, sedem návštev počas celej zimy malo za cieľ identifikovať ich zdroj a vykonať

tekajúca jaskyňou (kanálom) sa objavuje o 1:45 min vo Vyvieraní; úprava vód situáciu vyriešila zvýšením dávok chlóru do vody. Znechutení sme skontrolovali vodný tok v Jaskyni pod cestou, nachádzajúcej sa oproti vchodu Údolnej, a v ten deň sme ju tiež zamerali. Zistili sme, že tunajšia voda je bez zápachu a známk po znečistení. Čo však bolo prekvapujúce, suché leto spôsobilo zníženie hladiny pritočného sifónu na konci jaskyne a z tesného priestoru pod stropom vanul prievan vytvárajúci na hladine malého jazierka viditeľné vlnenie. Na základe tohto poznatku

prvé sondážne práce. Väčší výdych v strede sutinoviska sa sústavne zasypával, je nutné budovať výdrevu. Naše úsilie sa pravdepodobne sústreďí na menší, ale lepšie situovaný výdych neďaleko pod skalnou stenou.

Jaskyňa pod cestou. Cez letnú sezónu bolo zaznamenané výrazné znečistenie koliformnými baktériami jedného z hlavných zdrojov pitnej vody v Liptovskej kotline – jaskyne Vyvieranie. Vodárenská spoločnosť veľmi nedostatočne informovala o situácii, z našej iniciatívy sme boli skontrolovať stav podzemného toku v Údolnej jaskyni. Tu sme mali napokon obavy o dlhší pobyt v podzemných priestoroch, tok bol viditeľne znečistený, dno riečiska porastené neidentifikovanými riasami a kvalita vzduchu diskutabilná. Voda pre-

ku sme v roku 2015 v jaskyni uskutočnili dva neúspešné čerpacie pokusy. Prietok v sifóne sa spolu s hladinou zvýšil a kapacita čerpadel nebola dostatočná. V pokusoch budeme pokračovať.

Iné lokality. Počas jednej akcie sme domeňovali odbočky v Suchej jaskyni, stále však kus práce ostáva. V Jaskyni mieru sme okrem iných aktivít zamerali niekoľko chodieb a preskúmali vytýpované miesta na ďalšie kopanie. Počas mnohých povrchových akcií sme preskúmali časti Demänovskej Poludnice, Radovej dolinky, Repísk, Sinej a Jamy, Sokola, Krčahova, Machnatej dolinky, Stodôlky, zameriavalí sme ponory na Zadnej vode a Demänovke, ktorá sa koncom leta ponárala do jediného ponoru P1. Do pukliny pod Ventarolou sme

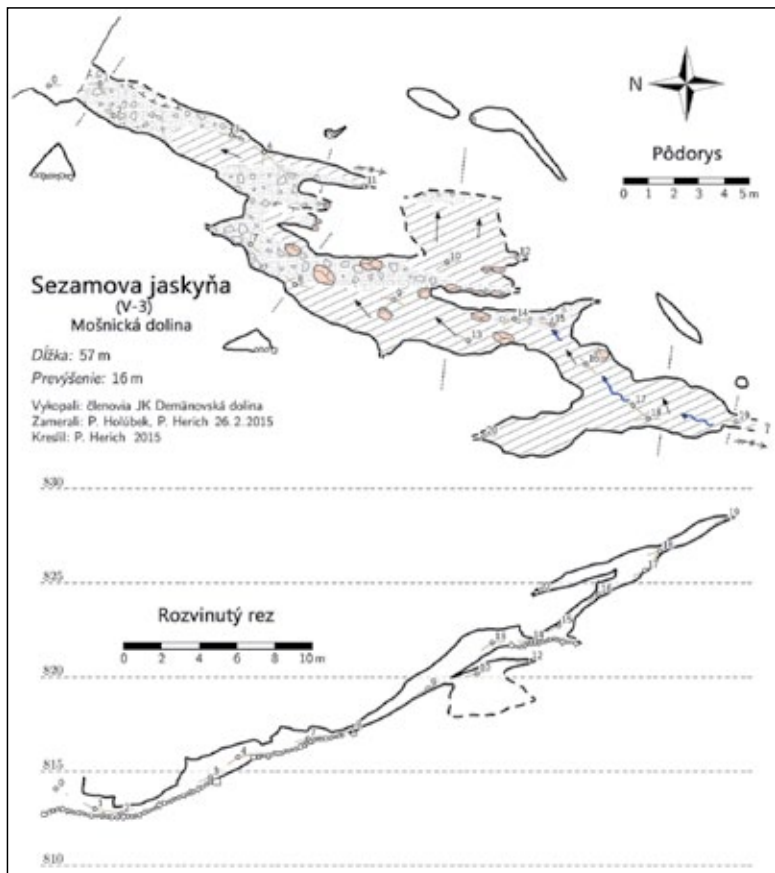
umiestnili dataloger na zaznamenávanie teploty počas celej zimy. V decembri sa uskutočnil potápačský prieskum Vodnej cesty, preskúmaný bol nádejný Žikešov podvodný dóm, ako aj sifón 3A za Trojuholníkovým jazerom. Ani jedno miesto nie je perspektívne, a tak bol prieskum Vodnej cesty zrejme ukončený.

Spolupracovali sme aj pri odoberaní vzoriek hornín v Demänovskom jaskynnom systéme. Z prvých výsledkov 40 výbrusov vyplýva, že mnohé mohutné priestory DJS boli vytvorené v dolomitických horninách.

Mapové dielo. Práce na komplexnej mape jaskýň pokračovali aj v roku 2015; na území Dem. doliny sme zamerali 26 dosiaľ nezameraných jaskýň. Začiatkom roka bola zostavená nová verzia celkovej mapy, kde pôdorysná situácia jaskýň (čiastočne s výplňami) bola vsadená do vrstevnicovej mapy SR 1 : 10 000. V lete sme ju aktualizovali a rozšírili o nové informácie, bol do nej vložený bokorys. Mapu sme venovali do novej expozície SMOPaJ. Postupne sa pripravujeme na zostavenie atlasu jaskýň Demänovskej doliny.

Mošnická dolina, Kamenica, Mokrá dolinka, Siná

Činnosť klubu sa po slabších rokoch obnovila aj v masíve Sinej (1560) a Uhliska (1228), najmä zásluhou našich mladých čakateľov. Uskutočnilo sa tu 21 jednoduchých a dve dvojdielne akcie. Zaoberali sme sa povrchovým prieskumom, zameriavaním menších jaskýň (Jaskyňa B-2, B-3, Medvedia jaskyňa, S-3, S-4,

Sezamova jaskyňa), a najmä sondážnymi prácami na lokalitách Mošnická a Medvedia jaskyňa a Jaskyňa pod Úplaznou skalou č. 1. Boli dosiahnuté čiastkové postupy, práce budú pokračovať. V Mokrej dolinke sme po rokoch znovu našli Jaskyňu v Mokrej dolinke, neskôr ju zamerali. Jaskyňa má zrejme koróznokryogénny pôvod, bez možnosti pokračovania. V jej blízkosti sme našli žulové okruhlíky priemeru do 10 cm, ktoré mohli slúžiť prechodným obyvateľom refúgia doby železnej Na Jame ako projektily do praku.

Iné lokality na Slovensku

Na pozvanie členov OS Čachtice sme zamerali a nakreslili novú mapu Beckovskej jaskyne. V spolupráci s členmi OS Liptovský Mikuláš sme zamerali novoobjavenú rozsadlinovú jaskyňu Čertova pec na Čiernom Váhu, novú jaskyňu Ponor na Muroch vo Važeckom krasi a mohutnú rozsadlinovo-koróznú jaskyňu Brada (Važec-

ký chrbát) aj so širšou povrchovou situáciou; aktuálna dĺžka tejto jaskyne dosahuje 244 m s deniveláciou 49 m. Zamerali sme tiež známu archeologickú lokalitu Dúpnica (Matiašovce) a spolupracovali na jej čiastkovom archeologickom výskume; počas povrchového prieskumu dve menšie jaskyne na Ohništi (od Malužinej) s pracovnými názvami Ohnište 1 a 2. Tiež sme pomohli zamerať Jaskyňu na ceste za (ne)šťastím na Slepých mostoch, navštívili a preskúmali sme Jaskyňu pod hradom v Liptovskom Hrádku, Brestovskú jaskyňu v súvislosti so sprístupňovacími prácami. Jednu akciu sme venovali prieskumu Hybského kaňonu.

V roku 2015 bolo na Slovensku zameraných 38 jaskýň: (Demänovská dolina) jaskyňa pod Stodôlkou, Jaskyňa v Sokole 10, 11, 12, 13, 14, Previs s mákkou hlinou, Šípka v hrane Sokola, Jaskyňa s predsieňou a tromi ramenami, Hámrik, Dem. Poludnica 10, 14, 15, 16, 17, Krčahovo 4, 5, 6, 7, 8, Brloh na Krčahove (prac. názov), Siná 1, 2, 3, 4, 5, Jaskyňa pod cestou, polygón Jaskyne vo Veľkom Sokole. Tiež časti Jaskyne mieru, Slobody, Pustej, Štefanovej, Suchej a Okna; (iné lokality) polygón Mošnickej jaskyne, Beckovská jaskyňa, Sezamova jaskyňa, Jaskyňa v Mokrej dolinke, Čertova pec, Brada, Dúpnica, Ohnište 1 a 2, Slepé mosty.

Zahraničie

1. – 3. januára sme pôsobili v Kosovskom Radavci a jeho okolí. Zamerali sme Propast novoročných sľubů a Jaskyňu marných nadějí, jaskyne okolo Radavca 1, 2 a 3. Objavili sme 130 m nových priestorov a celkovo zamerali 212 m.

Počas jari sme sa spolu s čachtickými jaskyniarmi vypravili za poznaním do východného Francúzska, kde sme navštívili niekoľko veľmi zaujímavých speleologických lokalít. Zhodou okolností sme boli svedkami jedných z najextrémnejších hydrologických situácií vôbec zaznamenaných, keď známe vyvieracky masívu Vercors chrľili obrovské objemy vody z jaskýň a vytvárali tak nevšedné prírodné divadlo. Menej potešení boli obyvatelia týchto končín, ktorí museli bojovať so záplavami. Od Álp až po Calanques nás sprevádzala francúzska (i rodom slovenská) privetivosť a prekrásna príroda. Vznikla tu myšlienka organizovania pravidelných speleologicko-spoločenských výprav do tejto krajiny.

Vzdelávacia, publikačná činnosť a iné

V lete sme spolupracovali na organizácii speleologického tábora pre deti z okolia Brna (Skalní duši), v troch samostatných výpravách sme navštívili jaskyňu Pustá, Okno a Mier. Podieľali sme sa na organizácii medzinárodnej konferencie v Rožňave a Aggteleku, počas ktorej sme navštívili banské diela Esztramos a Rákóczi barlang. Zúčastnili sme sa Speleofóra v Moravskom krase, kde sme prezentovali novú mapu Demänovských jaskýň a navštívili niekoľko speleologických lokalít. Zúčastnili sme sa aj na Jaskyniarskom týždni SSS vo Varíne. Pre členov OS Čachtice sme pripravili dvojdnový mapovací kurz.

Na Speleomítingu SSS bol náš klub ocenený za objavy v spolupráci s čachtickými jaskyniarmi v Jaskyni mieru. V roku 2015 sme aktívne participovali na zostavení monotematického liptovského čísla Spravodaja SSS, ktorý vyšiel v zvýšenom náklade 1300 ks a bol distribuovaný na všetky školy v Ružomberskom a Liptovskomikulášskom okrese. V Spravodaji SSS boli publikované tieto články: 1/2015: Rozsiahla správa o činnosti klubu za rok 2014, 3/2015: Nad tabuľkami jaskýň Demänovskej doliny; 40 km v Demänovskom jaskynnom systéme; Siene pod dolinkou – nové objavy v Jaskyni mieru; O tom, ako sme otvorili druhý vchod do Štefanovej, Expedícia Demänovská dolina 2015; 4/2015: Podrobné mapovanie so sústavou DistoX a PDA s PocketTopo; Diskusia – praktická využiteľnosť meracích prístrojov DistoX v podmienkach na Slovensku; recenzia knihy P. Laučíka – Kultúrna dimenzia jaskýň na Slovensku 1; Myšlienky. Polemika o pustovníkoch, kultúrnych dimenziách jaskýň a modernej spoločnosti. Krásy Slovenska 2015 a Turista 10/2015: Veľká Demänovská jaskyňa presiahla dĺžku 40 kilometrov. Mapa jaskyne Dúpnica bola publikovaná v knihe Divočina pod Salatínom. Na webstránke www.speleodd.sk sme formou ucelených textov priebežne informovali o dianí v jaskyniach Demänovskej doliny.

Zhrnutie

V roku 2015 sme celkovo uskutočnili 165 terénnych akcií, prípravou technických riešení, pri spracovávaní údajov a kreslení máp jaskýň

strávili ďalších približne 80 dní. Objavili sme 320 m jaskynných priestorov na Slovensku a 130 m v zahraničí. Zamerali sme 3489 m polygónov na Slovensku a 212 m zahraničí. DJS dosahuje k 31. 12. 2015 dĺžku 40 681 m s deniveláciou 196 m.

Spolupracovali sme s členmi mnohých jaskyniarskych klubov SSS (OS Čachtice, Speleoclub Nicolaus, JK Liptovský Trnovec, OS Liptovský Mikuláš, Speleodiver, JK Dubnica nad Váhom, JK Strážovské vrchy, OS Rimavská Sobota, Speleo Bratislava, SK Slovenský raj, OS Orava, JS Spišská Belá), česko-slovenským klubom Speleo-aquanaut a moravskými jaskyniarmi, poľskými klubmi

STJ Kraków, ST Zakopane. Významná spolupráca bola so SSJ, ďalej SMOPaJ, UMB a SAV v Banskej Bystrici, JZS HZS a pyrotechnikmi HZS. Výraznou podporou nám boli aj naši noví členovia – čakatelia, záujemcovia o speleológiu či ľudia s dušou otvorenou pre nové poznatky a zážitky. Všetkým za vynikajúcu spoluprácu ďakujeme a tešíme sa na ďalšie príjemné chvíle spoločne strávené poznávaním, prácou či len tak, na poradách. Ďakujem aj členom klubu za tohtoročné vynaložené úsilie, ktoré verím, že padne na úrodnú pôdu a prinesie nové poznatky a radosť zo spoločného diela.

Paľo Herich

SPELEO-DETVA

V roku 2015 sme uskutočnili 35 akcií, z toho 14 na Krakovej holi a 3 na Muránskej planine, 1 pri Bacúchu v Nízkych Tatrách a 16 vo Francúzsku.

Ďalší posun na Krakovke. Po dlhšom čase, po 12 rokoch, sme zase posunuli prevýšenie Systému Hipmanových jaskýň o pár metrov ďalej. „Prehĺbenie“, lepšie povedané prekopanie do plusu, sa nám podarilo vo Večnej robote za sifónom Kúpele, kde sme sa dostali cez 12 m zával a puklinu, a tak dosiahli celkové prevýšenie systému 499,86 m, čo je posun oproti minulosti len o 5 m.

Sifón Kúpele sa nachádza v jednej z mnohých vetiev Večnej roboty. Zaujímavé na tejto vetve je, že môže smerovať pod dve kóty, ktoré majú nadmorskú výšku vyše 1600 metrov, ale vetva sa nachádza pod sedlom nad Čiernou

dolinkou cca 15 m pod povrchom, čo nedáva veľkú šancu na odbočenie pod tieto kóty.

Vetvu sa nám podarilo objaviť niekedy v 90. rokoch minulého storočia, keď sme sa prekopávali vtedy ešte v tzv. Novej sonde – teraz Večná robota. Keďže práce v sonde boli namáhavé a postup na „čelbe“ bol v tom čase pomerne pomalý, mal som trochu

času na podrobnejší prieskum 10 m komína, ktorý smeroval na povrch. Isténý Janom Slančíkom a ručným zavŕtaním asi dvoch nitov sa mi podarilo vyliezť do stropu a natlačiť sa do pokračujúceho úzkeho meandra, ktorý sa však končil krátkym polosifónom a po metri asi 5-metrovým sifónom. Cestou späť som osadil ešte dva nity na laná pre prípadné ďalšie čerpanie a prieskum za sifónom. Keďže v tom čase boli dôležitejšie iné práce, venovať sa tomuto zostalo viac-menej na mne a maximálne jednom členovi skupiny, aj to len počas plnenia iných úloh. Naša skupina s vypúšťaním sifónov a ich prekonávaním mala bohaté skúsenosti, takže som nevidel žiaden problém ani s týmto sifónom. Sifón som nakoniec jednoduchou násoskou vypustil, čo trvalo asi 4 hodiny. Veľkou výhodou bolo, že výška hladiny vody bola len asi 0,5 m nad hranou komína, a tak násosku som spustil podtlakom, ktorý som vytvoril v ústach potiahnutím vody do hadice a následným

Vo vypustenom sifóne. Foto: M. Jagerčík

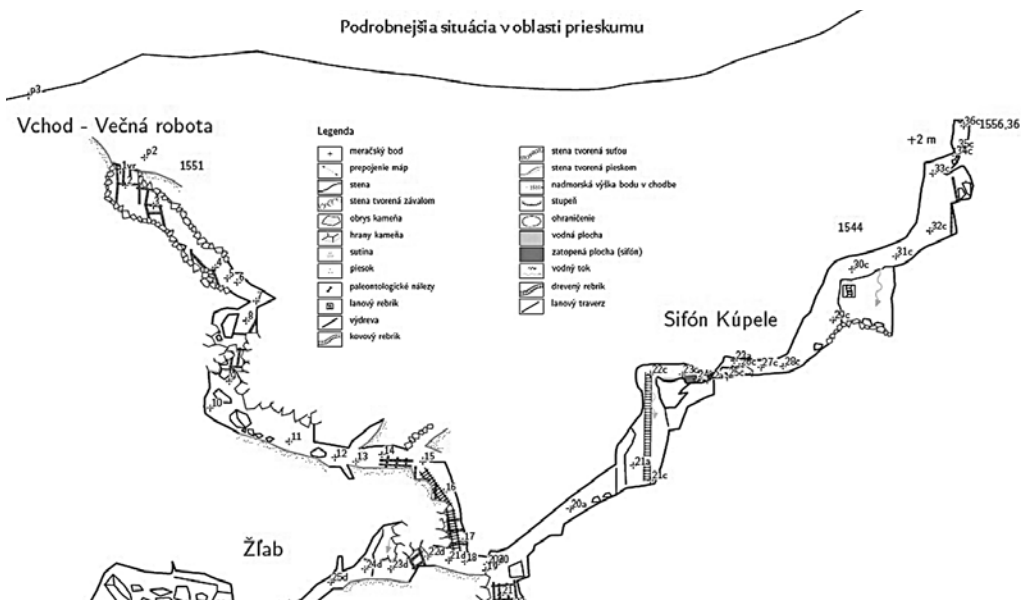

Výdatní pomocníci – rebrík a hadica. Foto: M. Jagerčík

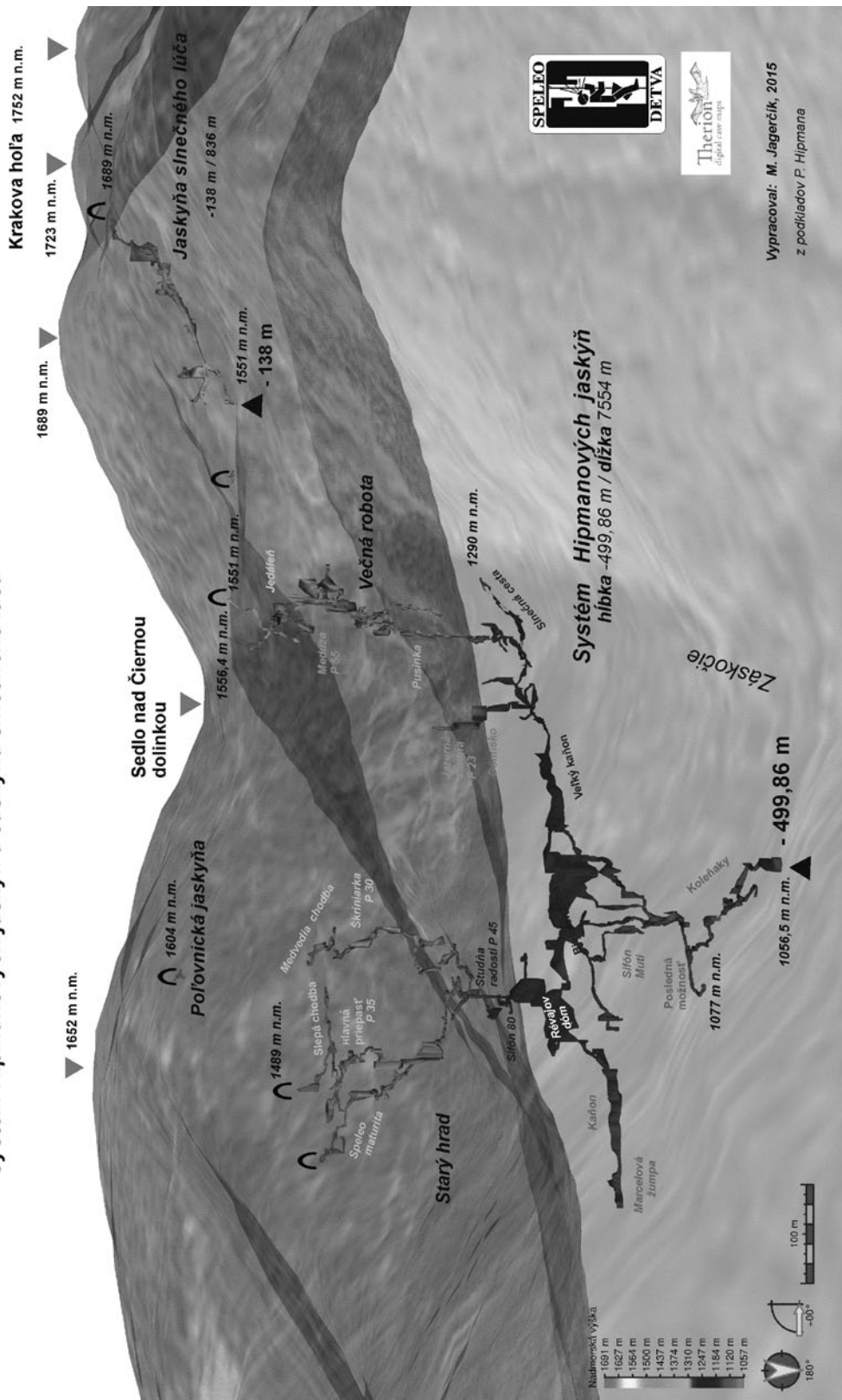
vypustením do priepasti. Samozrejme, počas vypúšťania sme pokračovali v rozoberaní závalu na čelbe. Po vypustení sifónu, keď sme

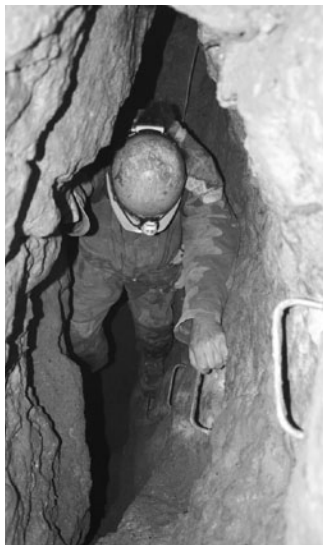
počuli typické srkanie vody v hadici, som opäť vyliezol, tentoraz v teplákoch, a preplazil sa cez sifón ďalej. Za sifónom pokračoval asi 8 m úzky meander, kde sa dalo preplaziť len tak-tak, ale za ním sa konečne rozšírila asi 5 m vysoká puklina, ktorá znova ústila do úzkeho prielezu, ale ani s tým nebol problém. Po vylezení puklina pokračovala šikmo hore ešte asi 10 m a končila sa závalom. Novoobjavenú vetvu som potom s Elenkou zamerlal a vetva zostala čakať na prípadný ďalší návrat. Až keď sme spojili Večnú robotu so Starým hradom, napadla mi myšlienka, ako dosiahnuť ďalšie prehĺbenie systému. V tom čase to padlo aj na túto vetvu.

Na zjednodušenie prístupu na pracovisko sme vymenili laná za oceľovolanový rebrík a rozšírili prístupové časti meandrikov. Okrem toho sme zjednodušili vypúšťanie sifónu zaradením ďalšej hadice a jej predĺžením na dno priepasti, pričom sme zvýšili prietokovú rýchlosť, a tak sifón namiesto 4 hodín teraz vypustíme za necelú polhodinu. Po zvládnutí týchto operácií sme mohli pokračovať v rozoberaní stúpajúceho závalu na konci meandra. Zával sme zabezpečovali nastaviteľnými železnými rozpierkami, ktoré Ondro vyrobil špeciálne na tento účel, a klasickými drevenými štiepankami. Puklinu sme rozširovali klasicky pomocou akumulátorového zbíjacieho kladiva. Na lepši

Systém Hipmanových jaskýň a Jaskyňa slnečného lúča

Stúpačky. Foto: M. Jagerčík

Prístup k jednej z jaskýň v oblasti Devoluy – Francúzsko. Foto: M. Jagerčíková

výstup puklinou sme ju zabezpečili stúpačkami z 10 mm pozinkovaného oceľového drôtu. Po cca 15 akciách sme sa prepracovali k ďalšiemu pohyblivému závalu, v ktorom bola drobná sutina a hlina a navyše aj kvapkala voda; výskum tak nabral zase iné parametre, keď celá masa závalu sa samovoľne bez akéhokoľvek varovania začne valiť na jaskyniara, ktorý pod ním pracuje. Napriek týmto prekážkam sa nám podarilo postúpiť v týchto podmienkach viac ako 12 m, a tak posunúť hĺbku jaskyne na už spomínaných **499,86 m**.

SHJ – Starý hrad. Údržba a oprava výdrevy aj rebríkov vo vstupných častiach jaskyne.

Javorová priepasť. Kompletná prestavba horného vchodu. Najskôr bolo potrebné rozo-

brať starú drevenú výdrevu, demontovať dvere a podrobiť ich dôkladnej údržbe. Na novú výstuž vchodu použili plastové rošty, ktoré vsadili do kovového rámu z antikoru.

Okrem akcií na Krakovej holi sa členovia klubu venovali povrchovému prieskumu a meraniu teplôt v jaskyniach Muránskej planiny (Veľká a Malá Stožka, Sonda Polomčanov, Chotárna, Randavica) a v okolí Bacúcha v Nízkych Tatrách.

Francúzsko. Na výskume jaskýň hlavne v oblasti Dévoluy sa podieľala predovšetkým Marianka Jagerčíková, ktorá v tejto oblasti uskutočnila až 16 akcií.

Marián Jagerčík,
Elena Hipmanová

SPELEOKLUB DRIENKA

Prolongačné práce v Slovenskom krase

V **Silicko-gombaseckom ponore** na *Silickej planine* dosiahli hĺbku -24 m. Od roku 2007 na lokalite odpracovali už 183 akcií, z toho 49 v roku 2015. Lokalita si vzhľadom na svoj charakter vyžiadala osobité, po toľkých rokoch už overené a spoľahlivé technické postupy, množstvo fyzického úsilia i finančných prostriedkov. V prácach bu-

deme pokračovať s rovnakou intenzitou ako dosiaľ. Motív je zrejmy – prienik do srdca Silicko-gombaseckej jaskynnej sústavy.

V novoobjavenej koróznej **Priepasti pod klenom** na *Hornom vrchu* objavenej v závere jari 2015 prebiehala intenzívna prolongácia; z celého profilu bola odčatená balvanovitá sutina. Prác sa aktívne zúčastnili aj priatelia jaskyniari z Prahy a Moravy. V relikte i v okolí

Bezstropej jaskyne bolo vykovaných viac stratigrafických sond s cieľom zachytiť kompletný jestvujúci sedimentárny záznam, obnažiť obrysy pokračovania jaskyne a načrtnúť speleogenézu vo vzťahu k okoliu. Na lokalite s nami spolupracovala Mgr. L. Lisá, PhD., z GÚ AVČR.

V **Brečtanovej priepasti** na *Dolnom vrchu* pokračovali v prolongácii na dne jaskyne. Lokalita je perspektívna, no pre vysoké objemové percento CO₂ je tu možné pracovať len v zimných mesiacoch.

V zime 2015 začali detailne skúmať a intenzívne prolongovať komplex pôvodne drobných jaskýň s dĺžkami len 2, 3 a pol a 1 m, ktoré objavili ešte v r. 1998 v severnom svahu planiny, pričom neďaleko maloleté deti (8 a 9 r.) jedného z členov klubu výkopom objavili významnú časť tohto pozoruhodného komplexu, ktorá má už rýdzo fluviokrasový vývoj. V závere roka po takmer 20 akciách zostúpili na jednom z pracovísk až takmer na úroveň lokálnej eróznej bázy. Celý komplex týchto jaskýň (spolu cca 50 m) predstavuje vážne indicie vo vzťahu ku genéze Turnianskej kotliny. Zamerali a zdokumentovali aj 7,5 m mocný profil jaskynných sedimentov s cieľom datovania.

Speleologický prieskum

V **Brázde** na *Silickej planine* na šiestich akciách vykonávali dvaja členovia klubu speleologický prieskum a mapovanie. Vyliezli 3 komíny a okná. Objavili 16 m nových priestorov. Zameraných bolo 50 m priestorov. Systematický prieskum je zameraný na dôkladnú revíziu a zmapovanie všetkých okien a komínov v prie-

Azda najmladší objaviteľ jaskyne na Slovensku – bratia Šimon a Daniel Lešínský sondovaním v novembri 2015 objavili relikť geomorfologickej významnej fluviokrasovej jaskyne Veľká sieň na planine Dolný vrch v Slovenskom krase. Foto: G. Lešínský

pasti s cieľom nájsť jej nové vetvy. V prieskume Brázdy budeme naďalej pokračovať.

Prieskum prebiehal aj v **Hrušovskej jaskyni**, **Milade**, **Bezodnej ľadnici**, **Malej Žomboji**, na *Dolnom vrchu* v **Obrovskej priepasti**, **Malej sovej priepasti**, **Kamenistej priepasti**, **Veľkej sovej priepasti**, takisto vo **Zvonivej diere** na *Plešiveckej planine*; na *Hornom vrchu* skúmali **Lipovnícky veľký zombor**.

Mapovacie práce

Na planine *Dolný vrch* zamerali a sfotodokumentovali pre potreby publikácie pripravovanej pražskými jaskyniarimi 23 jaskýň s celkovou dĺžkou cca 100 m (**Plšia priepasť**, **Klin**, **Vykopaná priepasť**, **Bratská priepasť**, **Chvostova diera**, **Jesenná jaskyňa**, **Kukova jaskyňa**, **Ludská jaskyňa**, **Priepasti medzi dubmi I a II**, **Pomedzná priepasť**, **Poroňa**, **Svedecká jaskyňa**, **Zimná jaskyňa**, **Západná priepasť IV**, **Komín**, **Tri steny**, **Priepasť pod Stodoliskami**, **Stodoliská**, **Cerešňová priepasť**, **Východná priepasť**, **Prúťiková priepasť** a **Nová jaskyňa**).

Detailné povrchové prieskumy

Na *Silickej planine* detailne rekognoskovali okolie **Jaskyne v ponore Jašteričieho jazera**, ďalej okolie **Brezovsko-kečovskej jaskynnej sústavy** a **Silicko-gombaseckej jaskynnej sústavy** s cieľom nájsť výduchy. Bolo nájdenných viaceró nádejných miest.

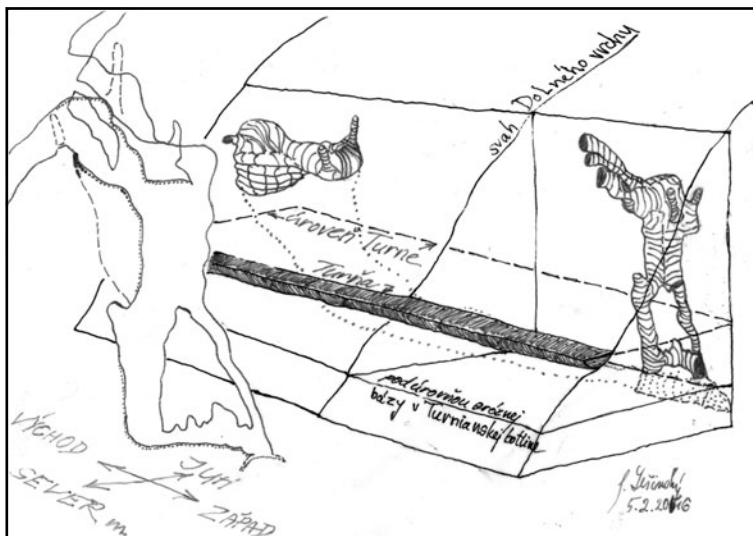
Dôkladne bola rekognoskovaná a orientačne zmapovaná časť *Horného vrchu*, a to od západnej geomorfologickej hranice až po **Priepasť mŕtvych netopierov** (10 km²). Plošina planiny je v tomto priestore rozčlenená rádovo desiatkami krasových jám, ktoré v ZM 10 vôbec nie sú zakreslené. Objavená bola **Priepasť pod klenom**.

Medzevská pahorkatina

Výkopové práce vo fluviokrasovej **Jaskyni nad Vyšnými lúkami** (10 akcií). Dosiahnutá dĺžka 15 m. Povrchový prieskum okolia.

Rumunsko

Do jaskyne **Dracoaia** sme v roku 2015 uskutočnili 2 akcie, ktorých cieľom bolo kopanie na konci Sadrovcovej chodby. Pracovisko sa pravidelne zaplavuje, preto je potrebné pred akciou vodu odčerpať a potom čistiť chodbu

Sústava novoobjavených jaskýň na planine Dolný vrch v Slovenskom krase.
Pamäťový náčrt: G. Lešinský

od sedimentov. Postúpili sme 3 m dopredu v chodbe s intenzívnym prievanom, v prácach budeme pokračovať aj v roku 2016. Dĺžka vykopanej chodby vyžaduje pre efektívnu prácu minimálne šesť jaskyniarov. V jaskyni plánujeme uskutočniť aj potápačský prieskum sifónov v Kaňone, o ktorý prejavila záujem skupina Speleodiver. Jeden člen klubu (P. Kubálek) sa zúčastnil akcie ZO ČSS 6-22 Devon (v spolupráci s miestnym speleoklubom Exploratorii) v Aninských horách (24. 10. – 1. 11. 2015). Cieľom akcie bol výskum v j. Pestera de la Captare v údolí Minişului, ďalej návštevy j. Pestera Tolosu v kaňone Caraşului, j. Pestera Buhui a výveru Izvorul Bigar. Počas akcie bolo objavených a zmapovaných 1110 m nových priestorov v j. Pestera de la Captare.

Muránska planina

Do jaskyne **Stratný potok** sme v roku 2015 uskutočnili 12 akcií. Po rozšírení úzkej pukliny s prievanom na konci severnej vetvy v časti Trubky sme postupne objavili viac ako 1 km nových priestorov. Rozširovaná úžina ma celkovú dĺžku 20 m. Ďalšie tesné pukliny sme vystrojili oceľovými stúpačkami a niektoré miesta aj rozširovali. V no-

vých priestoroch sme po suchých chodbách opäť narazili na vodný tok, pričom chodba s aktívnym tokom má dĺžku okolo 500 m a je ukončená sifónom. Chodba nemá okrem niekoľkých menších výraznejšie odbočky. Pozdĺž novoobjavenej vodnej chodby sa vyskytujú viaceré komíny s prievanom. Cez dva komíny boli objavené niekoľko desiatok metrov dlhé úseky hornej úrovne, ktorá je bez aktívneho toku a s bohatou kvapľovou výzdobou. Tieto fragmenty

riečnej chodby sú od seba oddelené rozsiahlym závalom. V smere bývalého toku je chodba vyplnená sedimentmi, ale tenší jaskyniar by tu ešte vedel postúpiť ďalej. V smere bývalého prítoku je horná úroveň prerušená závalom, za ktorým prechádza do rúrovitého tesného kanála s dĺžkou asi 15 m a prievanom; ďalší postup tu znemožňuje spadnutý blok. V poslednom komíne pred sifónom sme lokalizovali výrazný prievan a začali s jeho rozširovaním. Venovali sme sa aj spriechnodeniu úžin v starej časti jaskyne na zlepšenie postupu. V roku 2016 budeme pokračovať v mapovaní jaskyne (k 24. 1. 2016 zma-

Stratný potok, vodná chodba. Foto: V. Papáč

Stratený potok, horná úroveň. Foto: V. Papáč

povaných 715 m nových priestorov) a v prieskume komínov. V **jaskyni Homoľa** sme na niekoľkých akciách pomáhali P. Imrichovi a F. Majerníčkovej pri ťažení sutiny. V júli sa uskutočnil potápačský prieskum sífónu v **Ladzianskeho jaskyni**, kde sa zanolil K. Kýška (Speleodiver). Dosiahol dĺžku 17 m a hĺbku 7 m. Ďalšie pokračovanie je neprieľezné.

Iné aktivity

Dvaja členovia navštívili Čachtický kras a kras v okolí Hlohovca, kde sa aktívne podieľali na speleologickej činnosti (s I. Demovičom, M. Vrabelom a M. Tanáčom pri prolongácii

Starej vyvieračky a s M. Tanáčom a M. Uherčíkom pri prieskume a dokumentácii krasu v okolí Hlohovca). Jeden člen (Š. Kyšela) spolupracoval so Speleoklubom UPJŠ pri čistení Kysackej jaskyne od lomovej sutiny a tiež pri sondovaní v jaskyni.

Dvaja členovia spolupracujú s *Horskou službou* ako členovia *dobrovoľnej jaskyniarskej záchrannej služby*, v rámci ktorej sa zúčastňujú na teoretickej príprave i na praktickom cvičení. 1 člen sa zúčastnil „ostrej“ záchrannej akcie, pri ktorej bol z dna Zvonivej diery na Plešiveckej planine transportovaný na povrch maďarský jaskyniar, ktorý utrpel zranenia nezlučiteľné so životom. Oba členovia vykonávajú v rámci DJZS pravidelný tréning.

Jeden člen sa spolu s členmi Speleu Rožňava aktívne zúčastnil na ukážke záchrannej akcie jaskyniara na Rožňavskej veži na jarmoku v Rožňave. Vybudovaný bol šikmý traverz z poistnou kladkou a protiváhou a následne bol vykonaný spust z veže. Dvaja členovia pripravujú monografiu s pracovným názvom *Praktická príručka zdolávania jaskynných priestorov v podmienkach Slovenského krasu*. Jeden člen zhrnul časť aktivít klubu v prednáškach pre verejnosť i na odbornej konferencii SSJ Rožňava-Bódvaszilás 2015.

*Zostavili Jozef Heteši,
Gabriel Lešínský, Jozef Psotka*

JASKYNIARSKY KLUB DUBNICA NAD VÁHOM

JK Dubnica nad Váhom mal ku koncu roka 2015 25 členov.

Aktívnejšia časť členskej základne vykonávala tieto činnosti:

Miloš Gregor uskutočnil rozsiahly hydrogeologický prieskum v Mojtiňskom krase a jeho okolí. V rámci tohto výskumu vznikla jedinečná mapa dávajúca lepšiu predstavu o prúde vody v centrálnej časti Strážovských vrchov s pomerne prekvapujúcimi výsledkami. Výsledná práca nielenže napovedá, kam sústrediť prieskumnú speleologickú činnosť, ale má hodnotu aj z pohľadu ochrany podzemných vôd. Súčasťou výskumu

bolo vyše 40 akcií v teréne, zameraných na podrobné mapovanie a správanie jednotlivých prameňov, tokov, krasových javov i odber vzoriek vôd na analyzovanie.

Traja členovia nášho klubu (Peter Medzihradský, Ján Marek, Ondrej Novák) sú členmi speleologickej záchrannej služby a zúčastňovali v spolupráci s HZS na cvičných a organizačných podujatiach, okrem iných aj na nácviu v Jaskyni mŕtvych netopierov a v Suchej jaskyni vo Veľkej Fatre. V dňoch 11. a 12. 4. sa konal výcvik HZS a dobrovoľných speleozáchranárov v Májovej priepasti a na

trenažéri. Súčasťou podujatia bola aj odborná prednáška v oblasti prvej pomoci.

V rámci povrchového prieskumu v Strážovských vrchoch a Bielych Karpatoch sa uskutočnilo množstvo terénnych akcií. Boli zamerané na GPS lokalizáciu známych i nových krasových javov, vyhľadávanie zaujímavých lokalít, ale aj na ochranu už známych jaskýň. Významným prínosom, a to nielen v tejto oblasti, je činnosť našich najaktívnejších členov Milana Veliča, Miloša Gregora, Petra Medzihradského.

Okrem prieskumnej činnosti na zaujímavých nových lokalitách sa naša práca pod zemou sústredila v jaskyniach: j. Okno (práce pozastavené z dôvodu smerovania jaskyne na povrch), Jaskyňa v Medzivrší (pokračuje intenzívny prieskum po pukline, vykonaná zátopová skúška), obnovenie prác v Jaskyni nad vyvierackou (inštalovali sme lanovku vo výverovej chodbe, stabilizovali vstupnú

časť korugovanou rúrou, úspešne používame nový odvetrávací systém), Jaskyňa na Rúbani (inštalácia odvodňovacích rúr na prekonávanie sifónov suchou cestou, sondovanie na konci jaskyne), Priepasť medzi Kačkami – Kortmanka (prieskumná činnosť, fotodokumentácia).

Údržba a budovanie klubovej základne na Mojtíne (okrem bežnej údržbárskej činnosti sme významne postúpili v budovaní obytného podkrovia, ktoré sme zateplili, obložili a vybudovali priechy).

Viaceri členovia sa zúčastňujú na akciách nielen prehliadkového charakteru v lokalitách iných jaskyniarskych klubov. Významná je napr. spolupráca s členmi Jaskyniarskeho klubu Strážovské vrchy, s ktorými nás spája jednak nadenie pre blízke krasové lokality, jednak stretnutia pri rôznych spoločenských udalostiach (pravidelný Jaskyniarsky Silvester na Mojtíne, podujatie Zelená Modrá...).

Cellkovo naši členovia a podporovatelia za rok 2015 odpracovali 143 akcií v krase a 109 na údržbe a budovaní klubovej základne na Mojtíne. V JK Dubnica sú výrazní „ťahúni“, ktorým sa darí udržať činnosť na odbornej, spoločenskej a ochrannárskej úrovni, a tým patrí obrovská vďaka.

Priatelja, jaskyniarky a jaskyniari, prajem vám úspešný rok 2016, nech vám zostáva dostatok času a energie pre podporu jaskyniarstva na Slovensku!

Milan Novák, podpredseda JK

*Priepasť Kortmanka.
Foto: P. Medzihradský*

*Cvičná záchranka v Jaskyni mŕtvych
netopierov. Foto: P. Medzihradský*

HÁJSKY KLUB ŠPORTOVEJ SPELEOLÓGIE

V roce 2015 se HKSS zaměřil na výzkum Slovenského krasu a postupné obnovení Dobrovolné speleo-záchranné služby. Bylo zorganizováno 16 pracovních akcí. HKSS se podílel na nácviu HZS-Cave Rescue na třech cvičných a jedné ostré akci. Při záchranné akci v propasti Zvonivá

jama na Plešivecké planině se účastnili dva členové skupiny, bohužel, už jen na transportu nebohého ze dna propasti.

Mimo Slovenského krasu se Tomáš Fussgänger zapojil do mapování jeskyně Mesačný tieň se Speleoklubem Cassovia. Dále jsme

Drienovská jaskyňa

se zúčastnili na závodoch Chlumochod 2015 v Českém krase. HKSS zorganizoval 3. ročník Putovního poháru Eugena Hirka v technickom lezení na lane.

Exkurzní činnost: Rumunsko, Maďarsko, Česká republika a Maroko.

Drienovská jaskyňa – 2 pracovné akcie. Lezení komínů a mapování ve spolupráci se Speleoklubem Cassovia.

Veľká Bikfa – 7 pracovných akcií. Lezení komínů a podrobnější domapování. Letos jsme se ve Velké Bikfe opět zaměřili na tipování nových nadějných míst pro další postup, výměnu fixních lan a kotvení; neměli jsme žádný objev, celková délka zůstala na 905 m. Na této lokalitě je i nadále perspektiva posunu jak délkových, tak hloubkových metrů.

Obrovská priepasť (Oriáš) – 6 pracovných akcií. Začali jsme ve spolupráci se Speleo Rožňava revízi známých částí této notoricky zná-

Príprava zranenej jaskyniarke pred transportom zo Zápoľnej jaskyne – cvičná akcia HZS

mé propasti a v lednu 2015 nás pustil jeden zapomenutý komín. V Szenteho komíne bylo vylezeno cca +50 výškových metrů, ale s největší pravděpodobností je to již konec. Prostory se zúžili na průleznou míru.

Asi v polovině propasti v oblasti Galerie v jednom větším dómu jsme začali lézt další komín, který jsme vylezli do výšky 15 metrů a pokračuje dál.

V Oriáši bylo v roce 2015 objeveno minimálně 65 metrů, které budeme v roce 2016 mapovat a dále pokračovat ve výzkumu.

Travertínová jaskyňa – 1 pracovné akcie ve spolupráci se Speleoklubem Cassovia.

HKSS prostřednictvím fy. Meander Pro s. r. o. sponzorsky podporuje různé aktivity SSS včetně Speleomítingu ve Svitú a Dobrovoľné speleozáchranné služby.

Tomáš Fussgänger, predseda klubu

JASKYNIARSKY KLUB HANDLOVÁ

Členskú základňu v uplynulom roku tvorilo 12 riadnych členov a súčasne aj členov Slovenskej speleologickej spoločnosti. Nie všetci sa však zúčastňovali pracovných akcií pre rodinné, zdravotné alebo pracovné povinnosti, ktoré súčasťou ovplyvňujú činnosť klubu. Dlhší čas chodíme na akcie len dvaja, max. traja. V marci 2015 sa uskutočnila turistická akcia s KST Horná Nitra do Dobrotínskej jaskyne v pohorí Tribeč, v apríli povrchová akcia po krase s kontrolou závrto, uzáveru a sústavy jaskýň Cigánka. V októbri

bol na kontrolnej akcii v krase len podpredseda, po pracovnom úraze predsedu už nemal kto organizovať činnosť klubu. V uplynulom roku sme nezistili poškodenia uzáverov na Závrte 3, Vestenickej medvedej jaskyne a Jaskyne v dvorane 2, ani poškodenie výzdoby v jaskyniach.

Rokošský kras. Vo februári jaskyňa

Chotoma – vyčistenie závrty a okolia od odpadkov, ako igelitky, použité lano. Vyčistenie vstupu kvôli lepšiemu vletu netopierov. Povrchová akcia – Malá Magura, okolie Bojníc. Návšteva Bojnickej hradnej jaskyne

a Prepoštskej jaskyne. Vestenická medvedia jaskyňa: akcii predchádzala výroba nového krbu – pôvodný už bol prepálený, zhrdzavený a návštevníci už zakladali nové ohniská na terasách pri jaskyni; vynesenie krbu pri VMJ a zabudovanie do terasy na pôvodné miesto; oprava a výmena zábradlia na terase pri chatke, spevnenie prístupových schodov k jaskyni a výmena dreveného schodu vnútri jaskyne; údržba a premastenie zámkov na uzávere, upratanie od odpadkov v okolí. Týchto akcií

sa zúčastnili Vladko Záhon s manželkou Anežkou a priateľmi.

V uplynulom roku sme nevykonávali speleologickú činnosť na území národnej prírodnej pamiatky ani chránených areálov v Prievidzskom okrese. Neobjavili sme nové jaskyne ani jaskynné priestory v známych jaskyniach.

V mene výboru ďakujem tým členom, ktorí sa v uplynulom roku zúčastňovali akcií, a tak prispeli k činnosti jaskyniarskeho klubu.

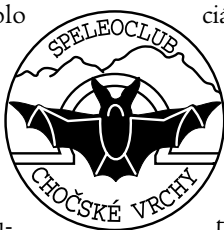
Peter Strečanský, predseda JK

SPELEOCLUB CHOČSKÉ VRCHY

V Speleoclube Chočské vrchy bolo v roku 2015 evidovaných 20 členov.

Ťažiskom činnosti je **Prosiecka jaskyňa**, ktorá na jar nebola zatopená, a tak sme sa mohli nerušene venovať trom hlavným cieľom na rok 2015: spriechodňovanie hlavnej trasy jaskyne, domeranie chodieb druhého poschodia, rozšírenie Komína do tretieho poschodia.

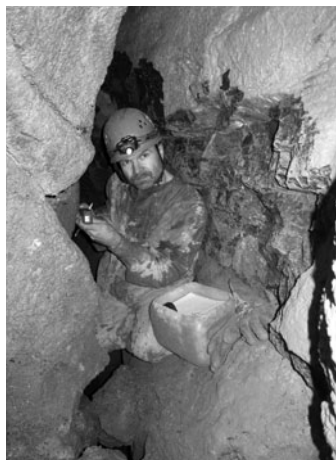
1. *Spriechodňovanie hlavnej trasy jaskyne* prebiehalo na viacerých miestach. Hlavným plánom bolo spriechodnenie „krkahájov“ pred Zaujímavou puklinou nadol s tým, že nakopanou sutinou bude Zaujímavá puklina nadol zasypaná. Zvedavosť, čo sa nachádza za puklinou nadol, však bola príliš silná na to, aby sme sa za ňu nepozreli. Tak som ju najskôr rozšíril na troch ak-

ciach. Dole bola objavená len 5 metrová horizontálna plazivka, končiaca sa sífonom. Samotná puklina pokračuje nadol do neprielezna. Pri rozširovaní „krkahájov“ (4 vrtacie akcie) pred Zaujímavou puklinou nadol bola táto puklina navždy zasypaná, čo tiež uľahčuje prechod hlavnou trasou.

Po rozšírení Priepasti vzdychov koncom minulého roka sme ešte so Slávkou odtransportovali nakopaný materiál do kaňoníka a po jeho zaplnení až pod komínik za Clonou (2 akcie).

S Danielkou a Slávkou sme si opäť zopakovali ťahanie 20 l kanistrov v úvodných partiách jaskyne, keďže bolo potrebné pretransportovať sutinu po rozširovacích prácach v plazivke za Prievanovou sienkou (3 vrtacie, 2 transportné akcie). Vyčistili sme opäť medziskládku v Sienke

Prosiecka jaskyňa, mapovanie komína do 3. poschodia. Foto: S. Szunyogová

Prosiecka jaskyňa, Plšie jazero. Foto: J. Szunyog

kopáčov, čím bola obnovená Slávkina studnička, zanesená pri zatopení jaskyne v máji 2014.

2. *Domeranie chodieb druhého poschodia* prebiehalo v zimných mesiacoch. So Slávkou sme najskôr zamerali vykopanú Zaujímavú puklinu nadol v dĺžke 9 m. Potom prišla na rad paralelná chodba do Bufetu I: Cikcaková chodba v dĺžke 73 m a meranie aj s fotodokumentáciou sme zavŕšili v Chodbe s veľkým brčkom (40 m). Prvé dve poschodia tak dosiahli dĺžku 1460 m (1. poschodie cca 300 m).

3. *Rozšírenie Komína do tretieho poschodia* prišlo na rad až koncom roka 2015. Tento komín je v podstate šikmá až vertikálna plazivka, ktorá po 21 výškových metroch prechádza do horizontálnej úrovne. V niektorých miestach bola na hranici prieleznosti, a tak ju bolo potrebné skultúrniť pre budúci výskum 3. poschodia. V roku 2015 sa v ňom uskutočnilo 5 rozširovacích akcií. Výhodou pracoviska je, že materiál nie je potrebné transportovať, lebo len padne pod komín do väčšieho priestoru pred Bufetom II, čím sa ešte uľahčuje nástup do komína.

Bonusovým bodom bolo 4. decembra 2015 zameranie 21 m vysokého Komína do tretieho poschodia a začatie mapovania 3. poschodia. Spolu so Slávkou sme tu zamerali 134 metrov. Na nasledujúcej meračskej akcii sme zamerali 103 m po malý zával. V rámci zahriatia po meraní sme začali do závalu nad hlavou štučať pajsrom a podarilo sa ho preraziť. To, čo sme potom objavili, sme nosili len v tajných snoch – člnkovacie jazero! Zároveň sme objavili vratnú chodbu s dĺžkou cca 250 m. 20 m dlhé jazero dostalo názov Plšie jazero podľa ostatkov plchov pod hladinou v jeho plytkej časti. Jazero sa nám podarilo prekonať 25. 12. na jednorazovom nafukovacom člene Sevyler Caravelle KK55. Za jazerom sme objavili pekne vyzdobenú sienku, ktorá prechádza do Čierneho kaňona s čiernymi nátekmi, na ktorých je svetlá výzdoba. Po cca 60 m je extrémna úžina a po ďalších cca 80 m neprielezné miesto, no s vrtačkou prekonateľné. Tejto fotoakcie sa zúčastnil aj Martin Szunyog. 30. 12. sme aj s Ľubošom Haličkom zmapovali ešte 199 m priestor pred Plším jazerom a vo vratnej chodbe, čím v roku 2015 dosiahla zameraná dĺžka Prosieckej jaskyne 1897 m. Počet akcií v Prosieckej jaskyni za rok 2015 bol 13 (+ 20, keď rátame aj účasť jedného člena).

Z podnetu Peťa Holúbka sme začali sondovať na novej lokalite – **Andaházyho diere**. V úzkej priepasti som kopal s Peťom dvakrát v zimnom období, pričom sme okrem blata a pieskovcových skál vyťahovali vo vedre aj kostičky miestnej fauny. Pôvodne 2,5 m hlbokú priepastičku sme na prvej akcii prehĺbili o 1,5 m, na druhej o 1 m. V máji sme so Slávkou pridali ešte pol metra do hĺbky.

V **Ludrovskej jaskyni** pokračovali na jednej akcii Slávka Szunyogová a Juraj Szunyog v sondovaní na konci jaskyne v Ovenkinej sienke a transporte blata do Katkinej sienky.

Jedna kopácka akcia sa uskutočnila v **Jaskyni chladných očí** v Prednom Choči. Z pravej chodby Hanesovci, Haličkovci a Slávka vyťažili 45 kanistrov sutiny.

Na objavovacích a fotodokumentáčnych akciách v Jaskyni mŕtvych netopierov sa zúčastnili Martin Szunyog a Slávka Szunyogová. Slávka Szunyogová a Juraj Szunyog sa zúčastnili v júni výletu po sprístupnených jaskyniach Rumunska spolu s jaskyniarmi z Červených vrchov. Jaskyniarskeho týždňa SSS vo Varíne sa zúčastnili Szunyogovci a Kardošovci.

Propagačná činnosť v mojom zamestnaní sa začala nevinne. Sekretárka nášho riaditeľa Inžinierskych činností ma podpíchla, aby som na našu nástenku zavesil „šuter“ z jaskyne. Keď som v Prosieckej jaskyni našiel taký malý kamienok s dierkou, tak som to hneď využil a zavesil ho na serióznú nástenku nášho oddelenia na chodbe v administratívnej budove, kde boli informácie o bezpečnosti práce, poriadku na pracovisku a inováciách. Pridal som aj popis, o akú skalku ide, ako vznikla a mapu so šípkou, kde sa v jaskyni našla. Keď si kolegovia túto

Výročná členská schôdza SCHV 2015 v Ludrovi. Foto: M. Szunyog

novinku na firemnej nástenke všimli, navrhli ma na Ocenenie výnimočnosti „za objavovanie a starostlivosť o jaskyne vo voľnom čase pre ostatných ľudí“, ktoré Mondí SCP udeľuje každý rok ľuďom, ktorí robia výnimočnú činnosť nad rámec svojich pracovných povinností.

V roku 2015 sme uskutočnili 19 jaskyniar-ských akcií. V Prosieckej jaskyni sme objavili 900 m priestorov a z toho zamerali 560 m. Na konci roka dosiahla zameraná dĺžka jaskyne 1897 m s deniveláciou 90 m.

Juraj Szunyog, predseda speleoklubu

OBLASTNÁ SKUPINA INOVEC

Pracovné akcie

Najviac pracovných akcií (74) sme uskutočnili na **Starej vyvieračke** pri Čachticiach. Tu sme v *Severnej chodbe* postúpili o 2 m hlbšie do hĺbky 9 m a potom pozdĺž vertikálnej pukliny vyplnenej sedimentmi vodorovne o 7 m na sever. Strmé klesanie sme postupne zmiernili 19 stupňami vysekanými/vykopanými v pôvodnej sedimentárnej výplni, čím sme dosiahli prijateľný sklon na nasadenie 18 m dlhej lanovky. Lanovka bola síce aj skúšobne inštalovaná, ale vzápätí demontovaná, pretože inak by ju čoskoro niekto odcudzil. Pre nedostatočný počet účastníkov a krátkosť ďalších akcií (jednodňové) sa potom neskôr lanovku nevyplatilo znova namontovať a na konci každej akcie zasa demontovať, a tak sa vykopané sedimenty vynášali na povrch iba ručne. Severná chodba sa na terajšom konci zužuje na 40 až 60 cm pri výške 3,5 m, pričom strop stále tvorí 20 – 30 cm ši-

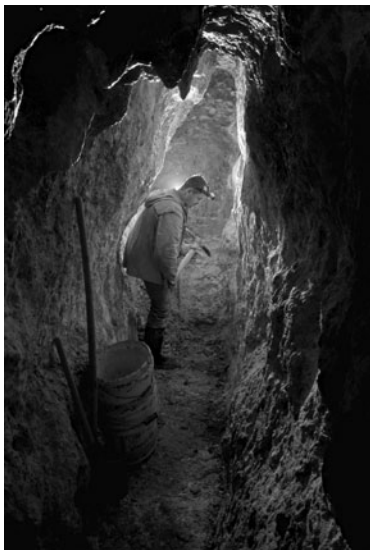
roká puklina vyplnená hlinenými sedimentmi, miestami s úlomkami vápenca. V *Juhozápadnej chodbe* sme zo strednej časti vypratali vodou silne rozmočené ílovité sedimenty, znížili dno a postupne sme prehĺbili o 1 meter aj dno zadnej časti, aby sme tak odkryli predpokladaný strop chodby v nižšej úrovni. Chodba charakteru vysokého meandra tu dosahuje výšku 6 m pri šírke 0,4 – 1,5 m, strop je okrem vstupného úseku tvorený pevným masívom s pekne modelovanými eróznymi tvarmi. Na prácach sa významne podieľali aj členovia OS Čachtice (L. Kubičina), Trenčianskeho SK (M. Sova), SK Drienka (G. Lešínský, T. Marková, A. Martiník) a SUK (M. Tanáč). Na lokalite sa za rok 2015 vykopalo a odpratало vyše 40 m³ (66 m³ po rozkopaní) sedimentov.

V Dobrovodskom krase, na plošine Slopy, po prehĺbení (o 30 cm) zimného výduchu na dne iba 0,5 m hlbokého **závrťu M1**, sa otvoril 7 m

hlboký voľný priestor medzi skalnými blokmi. Po prekonaní úžiny na dne dutiny sa podarilo postúpiť do hĺbky 13 m, kde úžina v závale bráni ďalšiemu postupu. Vhodené skaly padajú do voľného priestoru aspoň o 5 m hlbšie. V novoobjavenej priepasti v lete cítiť nasávanie vonkajšieho vzduchu, správa sa teda ako horný vchod. Práce na rozširovaní koncovej úžiny by však boli príliš riskantné, preto sa v ďalšom prieskume zatiaľ nepokračovalo. Vstupný otvor bol do-

Freatický komín v JZ chodbe Starej vyvieračky. Foto: M. Demovič

Na čelbe Severnej vetvy Starej vyvieračky. Foto: M. Demovič

Vchod novej jaskyne v závrte M1 na plošine Slopy. Foto: M. Demovič

časne zakrytý drevenými brvnami a fóliou. Na lokalite sa celkove uskutočnilo 8 akcií.

Krátko sa sondať v jaskyni **Hájnech úboč** neďaleko hradu Dobrá Voda, kde bolo zistené rozsiahlejšie zanesenie sedimentmi. Podobne sa 2× sondať v pravdepodobne fosílnom ponore na pravej strane Dobrovodského údolia, zatiaľ bez jasného záveru.

Jednu akciu sme zamerali v Považskom Inovci na prehĺbenie otvoru pod hranou prepadliska **F1** (120 m nad potokom Fojková), pričom sme narazili na silne rozpukanú bočnú stenu prepadliska, a tak sme v sondovaní nepokračovali.

Povrchový prieskum

V oblasti Dobrovodského krasu sme uskutočnili 28 povrchových prieskumných akcií, ktoré priniesli zistenie niekoľkých výduchov, pravdepodobne iba zo prevzdušnených sutinových. Lokalizovaných bolo aj niekoľko otvo-

rov, slúžiacich zrejme ako nory zvierat. Na 8 akciách sme sa venovali mapovaniu polohy závrto v Chtelníckých a Dobrovodských Uhliskách pomocou GPS.

Povrchový prieskum (2 akcie) sme uskutočnili aj v Považskom Inovci v oblasti vrcholu Gajda (609 m), kde sme už pred 35 rokmi lokalizovali svahovú depresiu s výskytom fosílnych sintrov. Bioindikačný prieskum (M. Vrábek) potvrdil pod depresiou výraznú anomáliu, ktorá by mohla súvisieť s neďalekou Mačacou jaskyňou a závrtni v sedle medzi Gajdou a Krahulčími vrchmi.

Iné aktivity a zhrnutie

V rámci projektu uzatvárania významných jaskýň sme sa podieľali na inštalácii nového uzáveru Modrovskej jaskyne.

Predseda OS sa zúčastnil pracovnej akcie Trenčianskeho SK v **jaskyni Tam za rohom** (Slatinský kras), na dvoch akciách OS Čachtice (**závrť OMVJ** a **Bodovský ponor**), v júli na stretnutí malokarpatských jaskyniarov v Plaveckom krase a v auguste na Jaskyniarskom týždni SSS vo Varíne.

Celkove sme uskutočnili 138 terénnych akcií, z toho 92 pracovných akcií a 46 akcií zameraných na povrchový prieskum, meranie GPS súradníc lokalít a kontrolu už známych lokalít. Objavených bolo 20 m priestorov (z toho 13 m voľných priestorov a vykopaných 7 m, s výškou 2 – 3,5 m). Odovzdali sme 78 technických denníkov.

Ing. Ivan Demovič, predseda OS

OBLASTNÁ SKUPINA JÁNA MAJKU

Oblasťná skupina Jána Majku môže bilancovať rok 2015 ako úspešný nie iba z pohľadu OS, ale aj ako úspešný v rámci celej SSS. V oblasti speleopotápania v rámci slovenských lokalít sa prezentovala zopakovaním ponorov v Gajdovej štólne (Teplica 3) z čias aktivít Zdenka Hochmutha a jeho skupiny, rovnako sa podarilo zanoriť do novoobjaveného prítokového sifónu v Majkovej jaskyni, síce bez očakávaného objavenia pokračujúcich priestorov (chyba v logistike zanorenia).

V máji nasledovala najvýznamnejšia akcia, kde sa podarilo zopakovať ponor maďarského potápača Gábor Mozsáryho z r. 1976, ktorý ako prvý preplával náročný a vysoký kalivý I. sifón Kečovskej prvej vyvieracky o dĺžke 92 m a vynoril sa v priestore, ktorý nazval Zázračná sieň (neskôr ako vyjadrenie obdivu k jeho výkonu premenovaná na Mozsáryho Zázračnú sieň). Tieto ponory uskutočnil Ján Blaho, pričom pomohol plniť sny predsedu OS, ktorý si tieto a ďalšie plánované lokality vybral ako pr-

voradé na vyriešenie hydrologických súvislostí v Slovenskom krase.

Jánovi Blahovi sa podarilo v posledných dvoch rokoch významne vyrásť ako speleopotápačovi schopnému vykonávať náročné exploračné ponory v našich zložitých podmienkach. Keďže pôsobí aj ako člen Speleo Bratislava, kde v ťažkých, úzkymi priestormi charakteristic-

kých podmienkach Borinského a Plaveckého krasu naviazal na seba dve (bez zveličovania) úžasné osobnosti exploračného speleopotápania Zuzanu Schusterovú a Michala Ševečka. Títo traja v nasledujúcom období uskutočnili niekoľko ponorov v Kečovskej prvej vyvieracke so zameraním 220 m vodných priestorov a ďalších 120 m pamäťovo zakreslených a dokumentačne nafilmovaných novoobjavených priestorov s max. hĺbkou 22,2 m. Táto lokalita ostáva prioritou OSJM i pre rok 2016. Uskutočnené objavy sú stručne publikované v Spravodaji SSS 4/2016. Tzv. v súčasnosti suchí jaskyniari sa nenechali zahabiť a zmapovali jaskyňu nad vyvierackou – Kečovskú starú vyvieracku, kde sa na troch sondách prepracovali k vodnej hladine a súčasne objavili nové priestory v dĺžke viac ako 20 m v odbočke ústiacej nad počiatočné úseky sifónu, ktorým postupujú potápači.

Dvojica speleopotápačov Marek Kanaš a Boris Galvánek získavala skúsenosti v sifóne Brestovskej jaskyne, kde pomáhali s doplnením údajov o priestoroch za sifónom pre miestnych speleológov. Navštívili aj novootvorenú lokalitu jaskyňu Jánoš Molnár v Budapešti spolu s ďalším členom Norbertom Lukánom.

Naše aktivity v prácach na postupe v Majkovej jaskyni a troch rozpracovaných ponoroch nad potvrdeným pokračovaním vodného toku zastavili po 2 a pol roku intenzívnej práce nejasné pomery na súčasnom konci Ježkovho ponoru. Majkov ponor nás nepustil k práci, keďže doň napriek suchému roku tiekol vodný tok z Fabiánky. Významný jav sme zaznamenali 21. 1. 2015, keď bola prvý a doteraz posledný raz zaznamenaná neschopnosť Majkovho ponoru pojať bez vzdvihnutia hladiny pritekajúcu vodu. Pri extrémnom topení vysokej vrstvy snehu a vytvorení sa troch vodných prúdov vtekajúcich do ponoru sa pred našimi očami zdvihla hladina do výšky až 11 m nad v súčasnosti otvorené pokračovanie ponoru!

Zuzana Schusterová v Mozsáryho Zázračnej sieni a pri nasvecovaní stôp Jána Blaha v Michalovom dome; Michalov dom. Foto: M. Ševeček

Zuzana Schusterová v sifóne Kečovskej prvej vyvíeračky. Foto: M. Ševeček

Práce v Gajdovej štólňi ovplyvnil veľký poľom v lesnom poraste v okolí vchodu do jaskyne a následne jeho odstraňovanie lesníkmi.

Na Dolnom vrchu sme neuspeli pri pokuse o prehĺbenie predpokladaného studňovitého pokračovania v Prieptasti Valentovcov. Podarilo sa nám odstrániť extrémne zúženie pri vstupe do druhej šachty, ale vinou nevhodne zvoleného náradia sme nedokázali sondovať v závere úzkeho strmého sutinového kužeľa.

Na Silickej planine úspešne sondujeme v prieptasti Pri salaši 2.

Za vyvrcholenie spoločenskej aktivity skupiny môžeme označiť exkurzný program výročnej schôdze, kde nám Gusto Stibrányi umožnil poznať históriu okolia Aggteleckého národného parku, zužitkujúc v náš prospech svoje nadštandardné vzťahy s maďarskými jaskyniarimi. Podobne musíme poďakovať pánovi Jozefovi Cabanovi s manželkou za obetavé poskytovanie ubytovacích služieb v Kečove.

Špecializovaná stráž prírody v rámci svojich pridelených lokalít vykonala 10 návštev v NP Slovenský kras. Vzhľadom na nezaevidovanie prie-

stupkov zo strany návštevníkov NP nebol spísaný záznam o činnosti.

Trvalým problémom, síce viditeľným, ale nekontrolovateľným, ostáva masívna ťažba dreva vo všetkých častiach NP Slovenský kras, ktorá doslovne mení jeho charakter!

Začiatkom roka OS Jána Majku prizvala na spoluprácu ďalších ľudí; členská základňa má 22 členov platiacich členský príspevok SSS, 2 čakateľov a 5 pridružených členov z iných skupín SSS.

MVDr. Zbyněk Valenta, predseda OS

OBLASTNÁ SKUPINA LIPTOVSKÁ TEPLIČKA

Oblastná skupina vyvíjala v priebehu roka len slabú činnosť, ktorá sa obmedzovala na sporadické návštevy našich známych lokalít jednotlivými členmi.

Na niektorých lokalitách sme zaznamenali zmenu rázu okolia, čo bolo spôsobené spracovaním kalamitného dreva.

Na lokalite Pod rampou sme zaevidovali výrazný prepad terénu priamo uprostred hlavnej odvoznej cesty, ktorá sa nachádza v tesnej blízkosti tejto lokality. Prieptasť hlbokú cca 5 metrov dali lesníci okamžite zasypať.

V oblastnej skupine pretrvávajú posledné obdobia problémy s malou členskou základňou, keď sa nedarí skĺbiť voľný čas jednotlivých členov pri plánovaní pracovných akcií.

Vlastimil Knapp, vedúci oblastnej skupiny

Členovia oblastnej skupiny pri Prieptasti pod Ľutňou v k. ú. Liptovská Teplička

OBLASTNÁ SKUPINA LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

V roku 2015 sme sa venovali prieskumu Vážeckého krasu. Na Čiernom Váhu v lokalite Čertova pec č. 1 po odstránení závalu a nánosov sa podarilo prejsť do priestoru. Jaskyňa sa zamerala a pre riziko padania skál boli ďalšie prieskumné práce odložené na neurčito. Dĺžka jaskyne je 50 m a hĺbka -20 m. Oblasť Priepadlá bola povrchovo preskúmaná a začali sa sondovacie práce v jednom závrte. Pôvodný prieskum priepasti Krieslo sa neuskutočnil, lebo ponorný potok na Múroch mal minimálny stav hladiny a boli ideálne podmienky na prieskum ponoru Múry. Po odstránení nahádzaných skál a nánosu blata sa otvoril vchod do rúrovitej chodbičky, ktorá mierne klesá. Na tejto lokalite sme spolupracovali s členmi SK Červené vrchy a Demänovská Dolina. Jaskyňa má dĺžku 10 m a prieskumné práce budú pokračovať aj v roku 2016.

Pri povrchovom prieskume v okolí Liptovskej Porúbky sme skúmali menšie depresie, ale bez výraznejšieho postupu. V Jaskyni pod Brtkovicou bola objavená priestranná chodba s dĺžkou 30 m a pri prieskume komínov sa objavili chodby s dĺžkou 20 m. Celkovo v tejto jaskyni bolo objavených 50 metrov chodieb.

Náhodou sme sa dozvedeli o krasových útvaroch v katastri obce Kráľova Lehota. Tieto krasové chodby boli odkryté ťažbou pred 100 rokmi, ale doteraz sa nespomínali v žiadnej literatúre ani speleologicky nepreskúmali. Systému chodieb sme dali názov Portal Lemit č. 1, 2 a 3. Zatiaľ sme preskúmali len tri chodby s dĺžkou 15, 10 a 4 m (celkovo 29 m), štvrtá chodba zatiaľ nebola vyčistená ani preskúmaná.

V spolupráci so SSJ boli osadené uzávery na troch jaskyniach v našej lokalite.

Alfréd Gresch, predseda OS

Vyčistenie vchodu jaskyne v záreze Čiernovážskej lesnej železnice. Foto: A. Gresch

JASKYNIARSKY KLUB LIPTOVSKÝ TRNOVEC

V januári sa uskutočnili 3 akcie zamerané na výkopovú činnosť vo **Veľkonočnej vyvieracke**. Na prácach sa zúčastnili: J. Gonda, P. Gonda, R. Hollý, O. Hollý, J. Záborský, L. Záborský. Hĺbila sa vertikálna šachta popri stene do hĺbky cca 3 metre bez výdrevy. Po jarných dažďoch sa časť výkopu zasypala. Šachtu musíme vydrevať a následne pokračovať v hĺbení.

Niektorí naši členovia boli vypomôcť Jaskyniarskemu klubu Demänovská Dolina pri kopaní v rôznych jaskyniarskych lokalitách **Demänovskej doliny**. Konkrétne treba vyzdvihnúť nasadenie nášho člena Janka Kabzana, ktorý sa v priebehu roka viackrát zúčastnil

týchto akcií a je oporou nášho klubu.

Nasledujúce akcie sme zamerali na výkopové práce v dolinke **Hôľno** v „Jaskyni u spiacého jaskyniara“. V spolupráci so Speleoklubom Nicolaus sme niekoľkokrát kopali v sľubne vyzerajúcej „Chodbe občasných drinkov“ – ako sme ju medzi nami pomenovali. No chodba sa po cca 15 metroch stočila a vyústila na povrch.

Počas leta bola zameraná jaskyňa **Dúpnica** v Suchej doline a vyhotovila sa jej mapa. Zaslúžili sa o to P. Herich, P. Holúbek a R. Hollý. Na tejto lokalite bol zhotovený uzáver vchodu.

Pohľad z Trnoveckých lúk na bralá Fatrovo v závere dolinky Hôľno

Výkopové práce v Jaskyni u spiaceho jaskyniara v Hôľnom

Výlet s deťmi do jaskyne Dúpnica 29. augusta

Väčšinu roka sme bohužiaľ museli venovať generálnej oprave našej jaskyniarskej útulne, ktorá bola zdevastovaná kalamitou spôsobenou veternou smršťou „Žofiou“. Konečne sa nám podarilo opraviť interiér chaty. Treba pochváliť členov J. Gondu, P. Gondu a R. Hollého, ktorí oprave venovali veľa osobného času.

Verím, že v roku 2016 sa náš klub bude venovať len jaskyniarskej činnosti.

Rastislav Hollý, predseda klubu

SPELEOKLUB MALÁ FATRA

Stav členskej základne sa nezmenil. Naďalej zostáva 9 členov: Pavol Pokrievka, Veronika Šašková, Ján Nereča, Štefan Nereča, Vladimír

Čárnecký, Jozef Pokrievka, Zuzana Pokrievková, Ján Pokrievka, Milan Horňák. Čakateľom zostáva Juraj Matušek.

Účastníci spoločnej akcie pred vchodom do jaskyne Žiarna 4

Hlavným pracoviskom klubu ostáva **Žiarna jaskyňa 4**. Po vlaňajšom „medziobjave“ križovatky a začiatku dvoch chodieb sme pokračovali vo výkopových prácach v smere vľavo a v priamom smere. Smer vpravo sme zatiaľ nesondovali, pretože podľa merania smeruje do známych častí. Tento smer však pred vyčistením novej chodby od sedimentov odvádzal z nových častí vodu, a tým sa potvrdila aj hypotéza o celkovom smerovaní odtoku vody zo Žiarnej 4. V pláne jaskyne sa smer prekryl s miestom na hlavnom sífóne, kde sme kopaním dokázali znížiť hladinu vody.

Na celkovo 44 akciách sa vytiahlo 428 vriec zemin a skál, štrnásťkrát sa vyčerpali sifóny. Na začiatku roka sme zorganizovali akciu v spolupráci s kolegami jaskyniarimi z Oravy, Turca, Strážovských vrchov. Pri tejto akcii sme vykopali priestor križovatky, vyťahali von vrecia a vyčistil sa aj priestor hlavného sifónu. Jarné vody neskôr hlavný sifón zase zanesli splaveným pieskom a skalami.

Ani tento rok nám neprial z hľadiska klimatických podmienok. Chodby boli sústavne zatápané vodou, dokonca aj v suchom období. Vodu sme čerpali elektrickým čerpadlom, ale aj ručne podľa okolností. Výkopy boli spádované tak, aby sa dalo čerpať na dvoch miestach, bahno

Mapa Žiarnej 4 k 31. 12. 2015

Charakter chodby v ľavej časti

sa pravidelne odstraňuje pre pohodlný prístup na pracoviská. Na akciách sa zúčastňujú priemerne traja členovia, dosť akcií však bolo aj sólových.

Smer vľavo z križovatky: kopaním sme postúpili až do sienky zaplnenej skalami bez hliny. Tesne pred terajším koncom chodby je jazierko, ktoré za bližšie nezistených okolností niekedy odtéča. Sondu sme tu ešte nespravili, podľa virgúl (doteraz všetky merania sedeli) by tu chodba mohla pokračovať ďalej. Z tohto smeru pravidelne tečie voda, zatápajúca priestory okolo rebra.

Smer priamo: tento smer ide rovno na priestory Žiarnej 2. Polygónové meranie pô-

vodne udávalo vzdialenosť od známych priestorov dvojky 100 metrov pri plusovej výške 20 m. Kopaním sme odkryli pokračovanie chodby rovno. Dvakrát sme tu zažili silné mrazivé prievany. Prvý raz v auguste, druhý raz v septembri. Po posledných kopaniach sme sa dostali nad okno do siene s balvanmi, bez hlíny. Pri objave tejto siene boli zaplavené vodou, čo mohlo spôsobiť zastavenie prievanov. Vodu sme odčerpali až neskôr v jeseni, vonku už boli nízke teploty a prievany sa menili (voda odtiekla po vyčerpaní sifónu v hlavnej chodbe). Pod-

Nová generácia jaskyniarok na akcii

ľa merania sa tu dostávame mimo prepadu terénu nad jaskyňou a prebývame sa pomaly aj za veľký balvan v hlavnej chodbe, ktorý nás tu zastavil. Samozrejme sa tým dostávame aj bližšie k hučiacemu prievanu v hlavnej chodbe.

Zhrnutie výsledkov. Dĺžka jaskyne sa blíži k 100 m, chodby sú silne erodované vodou, so silnými prievanmi. Nové časti majú komínovitý charakter, s nádhorne viditeľnou tektonikou. Aj v suchých obdobiach dochádza k zatápaniu sifónov, voda však von z jaskyne nikdy nevytečie, vždy sa stratí do podzemia v smere na susednú dolinu. Dokonca keď v r. 2010 boli povodne a chodníky, cesty v celej doline voda silne poškodila, ani vtedy sa z jaskyne nestala vyvieračka. Vývery neboli ani nikde v okolí, pravdaže okrem výveru Lazce v susednej doline.

Okrem toho pokračujeme v povrchových prieskumoch napr. v lokalitách Dubná skala, Belianska dolina, prielom Váhu. Prieskumná činnosť na Dubnej skale neďaleko Vrútok už priniesla aj výsledok, ale o tom až v novom roku.

Pavol Pokrievka, predseda speleoklubu

SPELEOKLUB MICHALOVCE

Do uzávierky nedodali správu o činnosti.

SPELEOKLUB MINOTAURUS

Speleoklub Minotaurus v roku 2015 pôsobil hlavne v Silickej ľadnici a Hučiacej vyvieračke.

V **Silickej ľadnici** sme sa snažili o prekonanie 3. sifónu na konci aktívnej vetvy. Bohužiaľ sa to ani na druhý pokus nepodarilo. Potápači v zložitých podmienkach zaplávali asi 20 m v nulovej viditeľnosti a sifón označili za životunebezpečný. Prieskumné práce pokračovali aj na pravostrannom prítoku pod Hurábovým dómom, kde sme postúpili asi o 30 m. Zamerali sme priestory na aktívnom toku až po prvý sifón. Mapovacie práce na hlavnom ťahu postúpili do Hurábovho dómu, kde sme na poslednej akcii našli dóm s pôdorysom minimálne 30 × 40 m, ktorý je bohužiaľ až takmer po strop vyplnený sedimentmi. Na akcii 1. 5. manželia Ondrouchovci urobili meranie magnetickou metódou nad dómom

Karina. Cievku sme transportovali do Kariny na bod 134.20. Signál na povrchu sa podarilo zachytiť 65 m východne od Zvonivej priepasti v hĺbke 49 m pod povrchom. Strop sa teda nachádza približne 15 m pod povrchom svahu údolia Červeného kameňa. Maximálna chyba merania je 0,5 m. Súradnice bodu sú: 134.20 48°32,8962N 20°29,9169E. V porovnaní s novou mapou Ľadnice je pôdorysná odchýlka bodu asi 10 m.

V Silickej ľadnici sa venujeme aj monitorovaniu klímy jaskyne. V súčasnosti tam máme nainštalované datalogery na 17 miestach. Z predbežného vyhodnotenia dostupných údajov vyplýva, že princíp fungovania zaľadnenej časti jaskyne nebol narušený a o množstve ľadu rozhodujú klimatické pomery na povrchu. Teplý vzduch z nezaľadnenej časti jaskyne len mini-

Potápačská akcia v jaskyni Hučiaca vyvieračka. Foto: L. Kubičina

málne preniká do zaľadnenej, čomu pomáha aj klimatický uzáver Rožňavskej chodby. Namerané údaje sú dostupné každému, kto by sa chcel vážne venovať štúdiu klímy jaskyne.

V **Hučiacej vyvieračke** sme v spolupráci s potápačmi robili prieskum za Bílkovým sifónom. Bohužiaľ, pokračovaniu v sifóne bránia štrkové sedimenty. Prieskum sa tu pravdepodobne skončil. Na dvoch akciách sme sa venovali aj zameriavaniu horného poschodia jaskyne a Kissovho sifónu. Urobili sme aj pozitívny rádiotest nad Pieskovým dómom. Priestory sú v hĺbke 69 m.

V **Jaskyni v ponore Jašteričieho jazera** sme sa na 2 akciách snažili posúdiť možnosti jej ďalšieho prieskumu. Jedinou možnosťou stále zostáva zvyšovanie stropu koncového sifónu, ktorý je plytký (do 30 cm) a dlhý minimálne 10 m. Pracovná akcia by tu trvala minimálne 12 hodín. To je nad naše možnosti, potrebujeme spoluprácu.

V **Ponore pri napájadlách** sme na 2 akciách pripravili koncové pracovisko na ďalší prieskum. Rozšírili sme najužšie miesta, osadili nové

kotviace body a lanovku na transport materiálu z pracoviska. Roku 2016 chceme pokračovať v prieskume tejto jaskyne.

Pre občanov Silice sme v marci pripravili prednášku o Silickej ľadnici. Prekvapil nás veľký záujem ľudí.

Náš člen Juraj Halama spolu s miestnymi skautmi a ďalšími dobrovoľníkmi vykonávali činnosť v okolí Piešťan. Pracovali na prieskume Zbojníckej jaskyne

(k. ú. Chtelnica), spolu s OZ Slovenské podzemie skúmali katakomby v Čachticiach a so Speleoklubom Trnava spolupracovali na prieskume Orešanskej sondy. Okrem toho urobili štvordňový speleologický denný tábor pre skautov (niečo ako Speleoškola), pomáhali s organizovaním Speleoškoly spolu so Speleoklubom Trnava a Bratislava a spolu s ZO SZOPK Miniopiterus pomáhali so sčítaním netopierov.

Zhrnutie

V priebehu roka sme uskutočnili 26 akcií, z ktorých sme vyhotovili 24 pracovných denníkov. V Silickej ľadnici sme zamerali 140 m nových priestorov a objavili na niekoľkých miestach spolu asi 60 m. Na činnosti sa okrem našich členov podieľali aj jaskyniari z Tetína, Byčí skály, skupiny Tartaros, Pustý žleb, Topas, Speleodiver, Speleoqaonaut, Niphargus, Jána Majku z Turne a ďalší. Všetkým úprimne ďakujeme.

Jaroslav Stankovič, predseda speleoklubu

SPELEOKLUB MURÁNSKA PLANINA

Bobačka – 9 pracovných akcií. Prieskum jaskyne bol zameraný na oblasť Rútivého domu, kde došlo k novému objavu a postupu nad dosiaľ neprekonané sutinovisko pod stropom jaskyne. V pravej hornej časti sa nám podarilo preraziť a spriechodniť plazivku cez blokovoisko skál nad rizikóvu oblasť horného poschodia. Po návratní a osadení 7 kusov stúpačiek do posledného kolmého bloku sa podarilo vystúpiť do najstarších zatiaľ známych častí jaskyne.

V pravej časti je stúpajúca chodba dlhá asi 15 m a končiaca sa síntrami, za ktorými vidieť pokračovanie a cítiť jemný prievan. Ďalšie prieskumné práce boli orientované v časti jaskyne pred Kolesom a zamerané na rozšíre-

nie vstupu do Priepasti vzdychov a jej podrobné preskúmanie. Zo sintrového dna počuť výrazne hučať vodu. Po rozšírení priestorov sme zistili, že dno priepasti sa vracia na hlavné koryto, a tak sme práce v tejto časti zastavili. Poslednou skúmanou oblasťou boli priestory chodby (dosiaľ nezamieranej) nad Strieborným jazerom, kde v hornej časti koncového sintropádu sa črtá pokračovanie priestorov.

Muránska jaskyňa – 6 pracovných akcií. Práce na čistení pokračovali hlavne začiatkom roka, ale bez výraznejšieho efektu. Boli zamerané na prerazenie masívneho zasintrovaného sutinoviska na zlome, výrazne vymytého vodou.

Postup v dĺžke 1,5 m si vyžiadal vytiahnuť cca 270 vedier skál a zeminy, čo predstavuje 3,2 m³. Puklina pokračuje v uhle asi 45° smerom k hlavnej vyvieracke. Tadiaľto je postup značne komplikovaný a pre ďalšie napredovanie bude asi nutné rozšíriť prieskum do strán pukliny. Celková dĺžka jaskyne je 29,5 m s hĺbkou 12 m.

Najväčší objav sa podaril členom jaskyniarскеj skupiny Drienka, ktorí sa dlhodobo venujú prieskumu jaskyne Stratený potok, a to v jej

Výstup do stropu Rútiového domu, jaskyňa Bobačka. Foto: I. Rusnák

severnej vetve. Bolo tam objavených okolo 1000 m nových priestorov, prevažne na vodnom toku. Ich podrobnejší prieskum a zameranie sa uskutoční v roku 2016.

Čistiace práce v studni na Muránskom hrade nepokračovali v súvislosti s dohodou s pracovníkmi podieľajúcimi sa na opravách hradného muriva, ktorí túto vodu využívali pri príprave malty.

Ing. Ivan Rusnák, predseda speleoklubu

SPELEOKLUB NICOLAUS

V roku 2015 bolo evidovaných v Speleoklube Nicolaus 36 členov zo Slovenska, Českej republiky a Ruskej federácie. Pôsobili sme v tradičných krasových lokalitách, ale aj v zahraničí.

Jánska dolina

V **Jaskyni zlomísk** sme sondaovali v najvyšších častiach zvaných Sieň Janka V. Zamerali sme tu objav z minulého roku v dĺžke 17,12 m, jej denivelácia stúpala o 3 m na 147 m. P. Vaněk začal neďaleko od tohto miesta hľbiť v klesajúcej chodbe sondu. Podaril sa tu krátky postup, dopredu vidno asi 3 metre, chodba smeruje do bielych miest... V stúpajúcich častiach jaskyne sme pracovali na otvorení nového vchodu, oceňujeme pomoc M. Sovu a E. Krčmárika z Trenčianskeho speleoklubu.

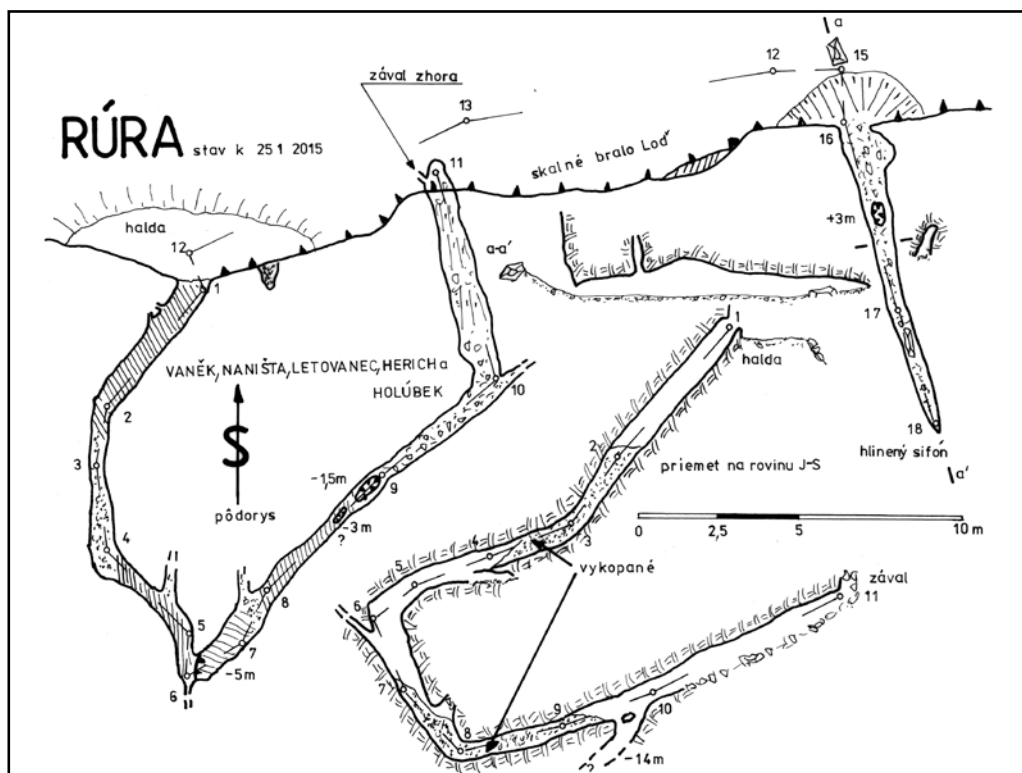

V **Novej Stanišovskej jaskyni** sme pozorovali vodné stavy a sondaovali v závale v Laučíkovej sieni. Čiastočný postup v tomto závale smerujúcom do masívu dosiahli jaskyniari zo spriatelenej českej jaskyniarскеj skupiny Zlatý kŕň. J. Šanda tu vyhotovil fotodokumentáciu. So zábermi z tejto lokality získal oce-

nenie vo fotografickej súťaži, ktorú organizovala Česká speleologická spoločnosť.

V **Sokolovej jaskyni** našli pri potápačskom prieskume poľskí jaskyniari v oblasti vchodu ľudské kosti.

V jaskyni **Rúra** v Špatnej dolinke sme uskutočnili 8 akcií. Prekopali sme tu hlinený sifón a Janko Naništa tu postúpili dopredu asi o 15 metrov. Stúpajúca vetva vedie na povrch, ďalšie pokračovanie je asi v úzkej, neprieleznej klesajúcej pukline. Pri Rúre sme zamerali 10 metrov

dlhú, tesnú riečnu jaskyňu, ktorá svedčí o vývoji tejto časti Jánskej doliny v širšom okolí Veľkej ľadovej priepasti na Ohništi.

V **Malej Stanišovskej jaskyni** sme s členmi HZS rozširovali úzky zasintovaný komín.

V tradičnej výkopovej lokalite, **Kanálovej jaskyni**, sme uskutočnili 3 akcie, ktoré boli zamerané na vypratávanie materiálu brániaceho v efektívnom kopaní v jaskyni, ktorá je ukončená ľahko kopateľným sifónom s rozpadajúcimi sa žulovými okruhliakmi do priemeru 30 centimetrov.

Asistovali sme potápačom z Českej republiky (O. Belica a kol.) pri čistení výveru **Hlbokô** od starých driev a zamerali sme suché časti jaskyne s tým, že potápači sa napoja na náš polygón.

Pri turistickom výstupe na Ďumbier v zime na lyžiach sme s M. Vrbičanom zaregistrovali v kosodrevine nad Brenkusovou kolibou prievan; zemepisné súradnice: x-1210186,857, y-377054,958, nadmorská výška 1407,571 metrov.

Vymenili sme plechové dvere do **Stanišovskej jaskyne** za mreže, od čoho si sľubujeme prirodzenejšie prúdenie prievanov a voľnejší

pohyb motýľov, komárov, salamandier, žiab, slimákov, plchov a iných božích tvorov.

V **Jánskej doline** a na **Čiernom Váhu** sme v spolupráci s Michalom Banašom z Krakova s profesionálnou termokamerou hľadali tepelné anomálie.

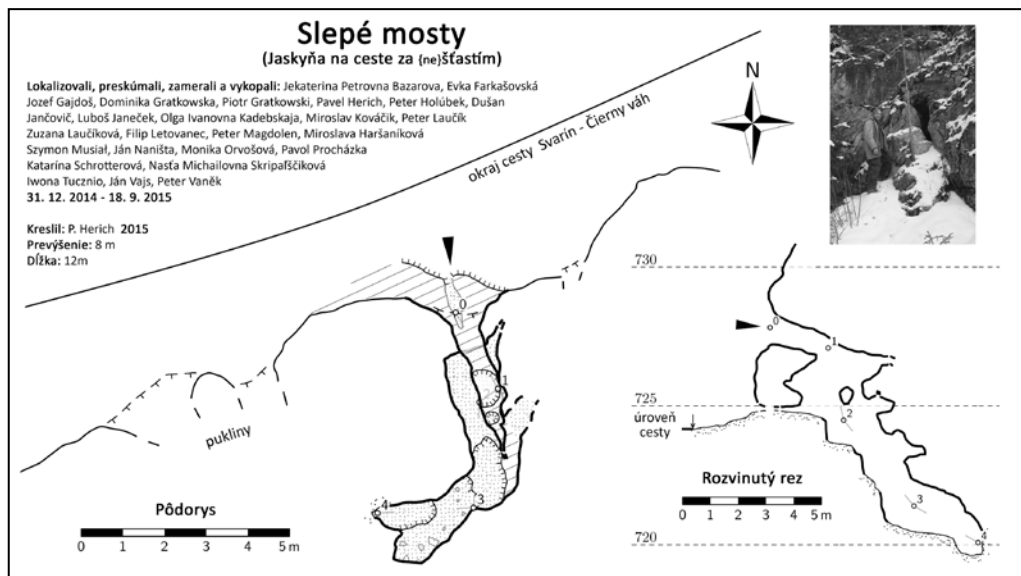
Členovia speleoklubu sa podieľali na sprevádzaní po Malej Stanišovskej jaskyni.

Ohnište

Výkopové práce v lokalite **Komáří hrad** v lokalite P. Macečka a S. Votoupala. Postúpilo sa tu dopredu asi o 8 m. Pôsobilo sa aj v jaskyni **Kľúč**, no bez významnejšieho postupu. S negatívnym výsledkom sa uskutočnil aj povrchový prieskum masívu Ohništa z iniciatívy S. Votoupala a P. Macečka. V rámci ochrany sa vzduchotesne uzavrela jaskyňa **Silvošova diera**. V priebehu nasledujúceho obdobia bude treba navštíviť **Ľadovú priepasť** na Ohništi, či sa mení jej ľadová výplň.

Demänovská dolina

Zúčastnili sme sa výkopových prác v jaskyni **Okno** a v **Hrôzostrašnom brlohu** na

Kráhove, v **Jaskyni mieru** sme boli s E. Farkašovskou odobrať vzorku kostí drobných stavovcov v novoobjavených priestoroch pod dolinkou Okno a sledovali sme zimný prievan vo **Ventarole v Machnatom**,

kde sme umiestnili na zimnú sezónu 2015/6 dataloger zaznamenávajúci priebeh teploty. Asistovali sme pri meraní nového vchodu do **Pustej jaskyne**.

Čierny Váh

V **Zápoľnej** sme sa zamerali na hľadanie prievanu. Navštívili sme po rokoch časť zvanú Šrotovisko. Názov je priliehavý, do TD sme poznamenali: *Je to tu brozné a už by som sa tu veru nechcel vrátiť. Rozbité steny, steny tvoria sedimenty, ktoré sa každú chvíľu môžu zrútiť, navštívili sme tu aj koncový vodný sifón.* P. Vaněk a P. Holúbek vyliezli komín v najväčšom priestore v jaskyni severne od odbočky na Ce-ru-wei-nan-si-ku. Končí sa stropnou kupolou bez možnosti ďalšieho pokračovania. Priestory v dĺžke 36 metrov sme zamerali. Spolupracovali sme s pracovníkmi Správy slovenských jaskýň (P. Bella, E. Gaál, J. Litva), ktorí tu robili geologický a geomorfologický výskum, ako aj s pracovníčkou SMOPaJ (M. Orvošová) a pracovníkom Geologického ústavu SAV (R. Milovský), ktorí pracovali na mineralogickom výskume lokality. Z dôvodu nedostatku kvalitných snímok z tejto lokality tu fotografoval Jaroslav Šanda s Petrou Holubcovou. S jaskyniarmi z Krakova (D. a P. Gradkowski) sme využili suchú periódu na prieskum odľahlých častí jaskyne. Po rokoch sme navštívili a spresňovali miesta, ktoré ešte treba zamerať a doskúmať.

Prieskum Jaskyne v stene vo Svarínskej doline

Najväčšie pracovné nasadenie (27 akcií) v roku 2015 sme mali na **Slepých mostoch**. Ide o vertikálnu dieru vytvorenú v dolomitoch v tesnej blízkosti cesty medzi osadami Svarín a Čierny Váh. Je vyplnená pieskom s občasným výskytom nekrasových okruhliakov do priemeru 4 cm. Našli sme tu kosti so stopami po pílenní, ktoré určil paleontológ Martin Sabol z UK Bratislava. Podľa neho stavce patrili s najväčšou pravdepodobnosťou mladému medveďovi. Dosiahli sme tu hĺbku 8 metrov. Na sondovanie treba už 6 jaskyniarov, pretože nie je možné haldovať vykopaný materiál pred vchodom, musí sa nosiť až za cestu, čo komplikuje sondovanie. Vedľa tejto

zóny, takže je tu dôvod začať so sondážnymi prácami.

Jednu pracovnú akciu sme uskutočnili v jaskyni **Skladisko** vo Svarínskej doline. Po rozšírení úžiny sme tu prešli vo freatickom kanáli dopredu o 3 metre, končí sa to depresívne. V jaskyni sme našli kryštály kalcitu. Nad touto jaskyňou P. Laučík s M. Kováčikom orientačne zamerali jaskyňu s názvom Tajná. Ide o jaskyňu s dĺžkou 9 metrov, ktorú v závere minulého storočia našli P. a P. Laučíkovi.

Pracovnú akciu sme venovali výkopu v **Jaskyni v stene** vo Svarínskej doline. Ťažili sme tu zaujímavú bielu hlinu, na sondovaní plánujeme pokračovať.

S Dušanom Jančovičom sme navštívili jaskyne v dolinke Žerucha. Ide o zaujímavé lokality, najmä **Svarínska jaskyňa** by mohla byť zaujímavá z hľadiska ďalšieho pokračovania.

V letných mesiacoch sme zaregistrovali suché riečisko na dolnom toku potoka pretekajúceho dolinkou **Nižný Chmelienec**. Voda sa postupne ponárala v piesočných sedimentoch, pravdepodobne vtekala do dolomitového masívu. V tejto doline sme hľadali jaskyňu, ktorá by sa tu mala nachádzať.

Dvaja členovia klubu v letných mesiacoch uskutočnili prechod **Bielym Váhom** od Važca po sútok s Čiernym Váhom. Zaregistrovali sme tu zaujímavú jaskyňu s prievanom, ktorú treba preskúmať, a niekoľko krasových vyvieraciek.

Ostatné lokality

Z iniciatívy P. Laučíka sa uskutočnil povrchový prieskum terénu v okolí **Lučivnej** s cieľom porovnať ho s výstupom z laserového merania povrchu systémom LIDAR, získaného z Národného lesníckeho centra vo Zvolene, za čo im patrí srdečná vďaka.

V dolinke **Hôľno** v Západných Tatrách sme zaregistrovali dve nové jaskyne. V jednej z nich sme v závere roka v spolupráci s jaskyniarimi z Liptovského Trnovca intenzívne sondaovali. Spočiatku sľubne smerujúci klesajúci meander náhle zmenil smer a prekopali sme sa na povrch, je tu však ešte možnosť pokračovania.

Oddych pri výkopových prácach v dolinke Hôľno v Západných Tatrách

lokality sa nachádza puklina s prievanmi, ľahko identifikovateľná v zime podľa námrazy. Na začiatku zimy sme tu umiestnili logger s cieľom zistiť sezónny priebeh teploty. V okolí Slepých mostov sme uskutočnili povrchový prieskum. Našli sme tu kratšiu jaskyňu. Oblasť je veľmi zaujímavá, žiadalo by sa tu urobiť podrobnejší prieskum aj v zimnom období.

Jednu akciu sme venovali lokalizácii plazivkovitej jaskyne pod obcou **Svarín**, ktorú pred rokmi náhodne našiel P. Vaněk. Nepodarilo sa ju nájsť.

Dve pracovné akcie sme venovali lokalite **Štipcová**. V jaskyni, ktorej vchod našiel v roku 2014 S. Votoupal, sme sondaovali, dopredu tu vidno asi 2 m, treba rozoberať veľké bloky skál.

V **Šulkovej priepasti** na Veľkom Boku sme umiestnili na zimnú sezónu dva logery, ktoré merali teplotu. Zdá sa, že v jaskyni je prievan, ktorý pochádza zo stabilnej klimatickej

Počas kopania sme našli značné množstvo kostí, ktoré sme odovzdali E. Farkašovskej, paleontologičke SMOpaJ.

V **Mošnickej doline** sme sa zúčastnili výkopových prác v **Sezamovej jaskyni** a uskutočnili sme tu v zimnom období pochôdzku na zisťovanie prievanov.

Pri **Janoškovom domove** medzi Liptovským Hrádkom a Kráľovou Lehotou sme zamerali kratšiu koróznú lokalitu s dĺžkou 4 m. V tejto lokalite sme zamerali v dĺžke 4,4 m jaskyňu s antropogénnymi úpravami. Dali sme jej pracovný názov **Jaskyňa oproti Maši**. Nad ňou je dolinka, v ktorej je niekoľko neprielezných dier do podzemia, nachádza sa tu trativý ponor vôd malej výdatnosti, vytekajúci z napájadla pre kravy.

V spolupráci s jaskyniarimi z Chočských vrchov sme sondaovali v **Andaházyho diere** v Prosieckej doline.

Navštívili sme jaskyňu **Vajsove šance** v Stráčaníku, kde sme domerali 49 metrov a nakreslili sme mapu. V zanesenej chodbe sme sondaovali. Orientačne sme tu zaregistrovali asi 50 hibernujúcich podkovárov malých.

S J. Gajdošom a E. Farkašovskou sme navštívili **Zasypanú priepasť na Červenci**, kde sme zaregistrovali prievan.

V **Bacúšskej doline** sme uskutočnili v spolupráci s jaskyniarimi zo skupiny Speleo-Detva zimný povrchový prieskum v krasovom masíve, ktorý prechádza z Horehronia do Malužinskej doliny. Našli sme niekoľko výparov, ktoré sme zdokumentovali, asistovali sme aj pri meraní teploty vzduchu vychádzajúceho v zimnom období z lokality Jančíková na sklade.

V **Tesných skalách** pod obcou **Hybe** sme navštívili z iniciatívy J. Teplického asi 15 metrov dlhú **Hadiu jaskyňu**. Je prístupná iba zlaňovaním alebo skladacím rebríkom. Našli sme tu hniezdo výra, ktoré preskúmal J. Obuch s E. Farkašovskou. V kameňolome v blízkosti hlavnej cesty do Hýb sme zaregistrovali 10 metrov dlhú **Líščiu dieru**. Ide o jaskyňu objavenú pri práci v kameňolome, ktorá slúži líškam ako brloh.

V Hybiach v **Krížovej doline** sme sa podľa informácie J. Teplického snažili lokalizovať 1,5 m hlboké prepadisko, ktoré vzniklo v poľnej ceste a dnes je zasypané. Jeho približné súradnice: x-1199626,214, y-365959,440; nadmorská výška 734 m. V údolí Bieleho Váhu sme navštívili staré sídlo – pivnicu, ktoré obývali ľudia

do 60. rokov minulého storočia. Žil tu obecný pastier Husarčík, ktorý tu vychovával aj deti. Dnes je objekt zničený, klenba pivnice sa však zachovala. V rohu miestnosti je otvor, ktorým do podzemia chodí dáka zver, pred domom je prameň či vyvieračka, výdatnosť je malá, azda iba 1 dl/s. Zemepisné súradnice: x-1200282,667, y-365563,374; nadmorská výška 680 m.

V spolupráci s jaskyniarimi z Liptovského Trnovca sme napísali kapitolu do knihy **Divočina pod Salatínom**.

V spolupráci s jaskyniarimi z Červených vrchov a Ružomberka sme lokalizovali **Salatínsku sondu**.

Po jaskyniarskom týždni sme s jaskyniarimi z Varína navštívili **Strateneckú priepasť**, kde sme pracovali v závale na najnižšom mieste.

Zúčastnili sme sa akcie v **Ponore na Muroch** vo Važeckom krase, kde sondaujú jaskyniari z OS Liptovský Mikuláš.

Pri turistickom výstupe na **Borišov** vo **Veľkej Fatre** sme našli doteraz neevidovanú jaskyňu a lokalizovali sme depresiu nad chatou, kde by mohol byť v zimnom období prievan, čo treba preveriť. Informovali sme o tom miestnych jaskyniarov.

Práca s deťmi

Pre deti sme zorganizovali: január – výlet k vodopádu v dolinke **Šuštiačka**, 14 osôb; február – **Stanišovská jaskyňa**, 24 osôb; apríl – **Partizánska jaskyňa** v Jánskej doline, 19 osôb; máj – **Važecký kras**, 15 osôb; júl – v spolupráci s f. Ikea výlet do **Belianskej jaskyne**, 20 osôb, výlet do **Silickej ľadnice** a **Gombaseckej jaskyne**, 43 osôb; **Okno** v Demänovskej doline, 17 osôb; august – výlet do **Brestovskej jaskyne**, 42 osôb; do jaskyne **Dúpnica** v Suchej doline, 20 osôb; november – výlet do **kaňonu Hybice**, 26 účastníkov. Spolu sa akcií s deťmi zúčastnilo 240 osôb.

Zahraničie

Na Morave sme sa zúčastnili na podujatí Speleofórum, turisticky sme tu navštívili **Sloupско-šošúvske jaskyne** a **Punkevní jaskyňu**. Na jubilejnom 50. ročníku cyklistickej súťaže Petrbokov memoriál (Praha-Zlatý kůň), ktorý sa uskutočnil 30. mája, sme vytvorili slovenské družstvo. Na tomto podujatí nám **Koněpruskú jaskyňu** ukázal jej správca A. Komaško.

Turistický rozvoj územia

Viaceri členovia speleoklubu sa dobrovoľne podieľali na kopaní prístupového chodníka cez rúbanisko k mohutnému výveru Bocianky, nazývanému Žila v Starobocianskej doline, ktorý môže byť krasového pôvodu a môže odvodňovať územie budované vápencami; tie tvoria pokračovanie komplexu, v ktorom je vytvorená Jaskyňa mŕtvych netopierov.

Montanistika

Pod hornou nádržou PVE Čierny Váh sme navštívili štôľnu razenú pri stavbe elektrárne. Našla sa pri likvidácii požiaru v NPR Turková. Jej dĺžku sme odhadli na 250 metrov. V spolu-

práci s mykológmi I. a V. Kautmanovcami sme tu hľadali huby na uhynutých motýľoch. Členovia Z. Laučíková a P. Laučík natrvalo upustili od historických a montanistických prieskumov v oblasti Vyšnej Boce a vzdali sa aj sprístupňovacích prác v štôľni Salvátor vo Vyšnej Boci. Členovia speleoklubu sa podieľali na sprevádzaní po Medvedej štôľni v Žiarskej doline v Západných Tatrách a v Dome podzemia v Liptovskom Jáne.

V roku 2015 členovia SK Nicolaus uskutočnili 137 akcií, z ktorých urobili technické denníky. Objavili 34 a zamerali 179 metrov jaskynných priestorov.

Z podkladov SK Nicolaus zostavil Peter Holúbek

OBLASTNÁ SKUPINA ORAVA

V minulom roku sa vykonalo 43 akcií a pri tom sa odpracovalo 760 hodín. Na dvoch akciách sme spolupracovali s JS A. Vallu na lokalite Brestovská jaskyňa. Na rovnakej lokalite sme spolupracovali aj so SK Slovenský raj. Naši členovia boli na výpomoci vo Veľkej Fatre v Žiarnej 4, kde sme pomáhali spolu s Kortmanovcami pri sondovaní. Uskutočnili sme 4 exkurzie pre deti zo škôl na lokalite Brestovská jaskyňa: dve pre deti ZŠ v Habovke, jednu pre ZŠ v Trstenej a jednu pre P. Holúbka s deťmi z Liptovského Mikuláša. Spolupracovali sme

so SSJ L. Mikuláš pri sprístupňovaní Brestovskej jaskyne. Nové objavy boli v pseudokrase Skorušinej (60 m), v Brestovskej jaskyni (100 m nových chodieb) a jej okolí, v závrte pod Mačímí dierami, kde sa objavila Zlepencová jaskyňa dlhá 150 metrov. S Oravským múzeom v Oravskom Podzámku sme spolupracovali pri dokumentovaní banskej činnosti a jaskýň v Choči a v Trninách v Oravskej Magure. Pri ochrane krasového územia sme spolupracovali s OÚ ŽP v Dolnom Kubíne.

Vladislav Mikula, predseda OS

OBČIANSKE ZDRUŽENIE JASKYNIARI PLAVECKÉ PODHRADIE

Súhrnné zhodnotenie činnosti v oblasti prieskumu, výskumu, ochrany krasu a jaskýň

Najväčšia aktivita činnosti OZ Jaskyniari Plavecké Podhradie sa sústredila na lokalitu **Plavecká priepať – PP2**. Po zabudovaní gabiónového pletiva vo vstupnej časti, ktoré nám vytvorilo bezpečný prístup k samotnej priepasti, sme sa rozhodli 30 m vertikálny vstup vystrojiť rebríkmi. Použili sme hliníkové rebríky, ktoré sa napevno fixovali do steny. Takto vystrojená priepať umožní rýchly a bezpečný vstup na dno. V tejto

činnosti musíme vyzdvihnúť dôležitú pomoc bratislavských jaskyniarov hlavne okolo Tomáša Durku. Ľahký prístup sme využili už na dve potápačské akcie v jazere na konci Dómu. V jazere je silná vrstva guána, a to znemožňuje prácu speleopotápača. Na vybudovanie gabiónov v PP2 sme získali dotáciu od obce Plavecké Podhradie.

Ďalšou lokalitou, kde sa sústredila naša pozornosť, bola jaskyňa **Pec**. Tu za takmer stálej účasti Milana Bluska, Milana Herza a pomoci ostatných aktívnych členov sa snažíme pre-

niknúť na perspektívnych miestach do nových priestorov. Pracovali sme hlavne v tzv. severnej chodbe, pre neperspektívnosť sme v nej činnosť definitívne ukončili. Následne sme sa sústredili na prolongáciu v tzv. Jantárovej chodbe a hlavne v časti zvanej Jakuza.

Veľkú aktivitu vyvíja člen OZ JPP Ľuboš Jánoš v jaskynnom systéme **Večerná – Čárka**. Za občasnej pomoci ostatných členov sa snaží rozšíriť a prehĺbiť dosiaľ najdlhšiu jaskyňu v Kuchynsko-orešanskom krase.

V jaskyni **Bubon č. 1** (pracovný názov) sme v hlavnej sieni ťažili dno s následným transportom materiálu na povrch. Sondovacie práce sa uskutočnili aj v lokalitách **Bubon č. 2** a **Bubon č. 3**. Všetky tieto jaskyne by si zaslúžili väčšiu pozornosť vzhľadom na perspektívnosť celého trojvršia – Bubon, Pohanská (so závrutom na Pohanskej) a Hradný vrch (s jaskyňami PP1, PP2 a Pec).

Pracovali sme aj v jaskyni **Ofrflané** v koncovej časti pomenovanej Peklo. Tu sa snažíme po zdolaní koncového sifónového kolena postúpiť ďalej. Práca je však veľmi sťažená veľkým množstvom mazľavého bahna a stálym prítokom vody.

V **Plaveckej jaskyni** uskutočnili bratia Hubekovci dve akcie, zamerané na čistiace práce v pukline pod schodmi.

V **Hubekovej jaskyni** sa uskutočnila jedna akcia zameraná na práce v pukline v 3. sifóne a v meandri pod studňou. Pracovať na konci jaskyne je už veľmi náročné pre nedostatok kyslíka.

Z prieskumnej činnosti treba ešte spomenúť objav a zameranie **Žlabovej jaskyne**, ďalej novo zaregistrovanú **Jaskyňu nad kameňolomom**, zatiaľ nezameranú, s približnou dĺžkou 15 m.

V rámci ochrany krasu a jaskýň v teritoriálnej pôsobnosti OZ JPP sme vykonávali pravidelnú kontrolu neporušenosti krasových útvarov a uzáverov jaskýň. Pristúpili sme k výmene uzamykacieho mechanizmu v Plaveckej jaskyni (opäť za nezištnej pomoci členov bratislavskej skupiny).

Neoddeliteľnou súčasťou činnosti OZ JPP je spolupráca so SSS a inými oblastnými skupinami. Aj v roku 2015 sme na začiatku júla zorganizovali podujatie Zraz malokarpatských jaskyniarov. Podujatie malo pracovný charakter a zúčastnilo sa ho viac ako 40 jaskyniarov. Pracovalo sa predovšetkým na lokalite PP2 a Bubon. Sondovacie práce prebehli aj na iných lokalitách Plaveckého krasu.

Iné aktivity:

- účasť na pracovnom zraze na Majdáne, ktorý organizuje Speleoklub Trnava,
- výpomoc pri prácach na Orešanskej sonde,
- účasť člena OZ JPP Mareka Veľšmida na 56. jaskyniarskom týždni vo Varíne v Malej Fatre a na prieskume jaskýň v Belianskych Tatrách spolu s členmi skupiny Speleo Bratislava,
- účasť na Závere sezóny – spoločensko-pracovnom podujatí jaskyniarov z bratislavskej skupiny,
- uskutočnenie povrchových prieskumov v Plaveckom a Kuchynsko-orešanskom krase v lokalitách vrch Bačkorová, Modranská skala, Mokrá dolina, Suchá dolina, Vajarská, Vápenná.

Ostatné aktivity

Našou najväčšou aktivitou v mimopracovnej činnosti bolo realizovanie prác v rámci II. etapy projektu Plavecký kras – stála expozícia. Je to verejnoprospešný projekt OZ, ktorého účelom je podpora rozvoja cestovného ruchu, ochrany prírody, zachovania a rozvíjania historického a kultúrneho dedičstva v obci Plavecké Podhradie. Zámerom projektu je vytvoriť jedinečnú stálu expozíciu, ktorá bude venovaná histórii obce Plavecké Podhradie a jej blízkeho okoliu, histórii a súčasnému stavu jaskyniarskeho výskumu v Plaveckom krase, ochrane prírody a propagácii cestovného ruchu v našom regióne. OZ JPP chce pútavým spôsobom prezentovať verejnosti všetky zaujímavosti, týkajúce sa obce a blízkeho okolia. Projekt realizujeme v rozsiahlych priestoroch bývalej sýpky, ktoré nám za symbolické nájomné prenajala v roku 2014 obec Plavecké Podhradie. Využitím vlastných finančných prostriedkov, dotácie od Bratislavského samosprávneho kraja a finančného daru od firmy CRH Rohožník sa nám podarilo zrekonštruovať strechu na budove a zriadiť vlastný klub v spodnej miestnosti.

Ďalšie mimopracovné aktivity:

- uskutočnenie Dňa otvorených dverí v Plaveckej jaskyni 30. 12. 2015,
- účasť členov na brigáde zameranej na čistenie chotára obce Plavecké Podhradie,
- vyčistenie studne na súkromnom pozemku v obci Plavecký Mikuláš.

JUDr. Marián Grúz, predseda

OBLASTNÁ SKUPINA PREŠOV

Členská základňa OS Prešov pozostávala v roku 2015 zo 17 členov. Na 9 výskumných akciách sa zúčastňovali stále tí istí aktívni členovia.

Kopácke práce pokračovali v jaskyni Srnčia lebka (Kopytovská dolina), ktorá má dĺžku asi 10 m a zdá sa, že ďalšie pokračovanie je možné. Úzke časti chodieb využívajú aj jazvece.

Najväčšiu snahu sme venovali jaskyni Adamovo rebro. Lokalita sa nachádza 300 m západne od horskej chaty Zlaté kopyto v nadmorskej výške 684 m. Vo vstupnej časti sme vyťažili asi 6 kubíkov skalného a sutinového materiálu. Na poslednej kopáckej akcii sme skonštatovali, že ďalšie práce na tejto lokalite sú pravdepodobne bezpredmetné.

V závere roka sme uskutočnili povrchovú akciu v lokalite Vyšný Slavkov, kde sme po rokoch opäť navštívili Markušovu dolinu s malou vyvieracou, ktorú sme otvárali už v 80. rokoch. Nazreli sme aj do fosílného ponoru v Malinkovej doline, ktorý je toho času opäť zanesený sutinovým materiálom. V novom kameňolome (Vyšný Slavkov) sme hľadali výdychy, ktoré tam údajne podľa šéfa kameňolomu p. Chovanca mali byť, ale nám sa ich nepodarilo lokalizovať.

Členovia Košč, Pancuráková, Blichár a Šatník navštívili 21. 3. 2015 Demänovskú jaskyňu slobody. Následne sme v ten istý deň išli po-

Jaskyňa Adamovo rebro, zľava M. Pancuráková, F. Šatník, L. Blichár, I. Hudačková, R. Košč. Foto: L. Blichár

zrieť kolegov v Stanišovskej jaskyni a tiež súkromné banícke múzeum v Liptovskom Jáne.

V novembri 2015 členovia Košč a Pancuráková navštívili Južnú Ameriku – Peru, Bolíviu a Chile. Šlo o geografickú poznávaciu akciu.

B. Šatníková sa zúčastnila expedície do Gruziínska, kde okrem iných zaujímavých miest navštívila jaskyňu Prometheus cave (oblasť Svaneti).

Aktívni členovia R. Košč, M. Koščová, M. Pancuráková, L. Blichár, F. Šatník a E. Némethy väčšinu svojho času venujú prevádzke jaskyne Zlá diera, sprievodcovskej činnosti a zveľaďovaniu areálu. Táto činnosť sa vykonáva priebežne počas celého roka.

Rudolf Košč, predseda OS

OBLASTNÁ SPELEOLOGICKÁ SKUPINA RIMAVSKÁ SOBOTA

Oblastnej speleologickej skupine Rimavská Sobota nebolo „vdáka“ pochybeniu Ministerstva životného prostredia SR predĺžené rozhodnutie na výskum a prieskum jaskýň, preto našu činnosť v správe za rok 2015 oficiálne vykazujeme ako nulovú.

Uskutočnili sme niekoľko environmentálne a prezentačne zameraných akcií, spojených s výstavou fotografií a prezentáciou našej činnosti (z čias, keď sme mali povolenie).

*Igor Balciar,
tajomník OSS*

SPELEOKLUB ROKOŠ

Do uzávierky nedodali správu o činnosti.

Jaskyniarska skupina Speleo Rožňava v hodnotenom období pracovala pod nezmeneným vedením s celkovým počtom 25 platiacich členov. Do celkovej činnosti sa aktívnejšie zapájali čakatelia a noví členovia, ktorých sme prijali do skupiny v rokoch 2014 – 2015. Ďalší štyria, z toho dvaja zo zahraničia, konkrétne MR z Budapešti, a jeden, ktorý prestúpil zo Speleoklubu Badizér Ardovo, boli prijatí za členov na VČS 29. 1. 2016. Teda členská základňa sa rozrástla o päť členov.

Speleo Rožňava vykonávalo svoju činnosť v nižšie uvedených známych lokalitách Horného vrchu, Silickej, Plešiveckej a Zádielskej planiny v NP Slovenský kras v zmysle Rozhodnutia Okresného úradu Košice, odboru starostlivosti o životné prostredie č. OU-KE-OSZP1-2014/010594 zo dňa 17. 3. 2014.

Prieskumná a výskumná činnosť. Jednou z najvýznamnejších činností bola akcia zameraná na prieskum vyvieracky pod Veľkou skalou. Na tejto lokalite sa odpracovalo 55 hodín. Výkopové práce boli hlavne na bočnom vývere a potom sa spravil 5 m dlhý výkop pre lepší prístup k výveru. Podľa častých povrchových pozorovaní sa miesto zdá byť nádejné, vzhľadom na vývery vody niekoľko metrov poniže v zrážkových obdobiach. Akcie sa zúčastnili: M. Repaszský, B. Franko, R. Kruzs, T. Suchý, E. Suchý, M. Šichula, F. Kinyik, L. Letanovský.

Na lokalite Malinčiak sa počas dvoch akcií pokračovalo v západnej pukline na ťažení mäkkého sedimentu a v ňom rozptýlených skál. Zúčastnili sa: M. Šichula, T. Suchý, J. Drenko, B. Franko, E. Suchý, L. Letanovský.

Ďalšie dve akcie boli v Gombaseckej jaskyni, kde pracovali dve skupiny. Prvá skupina sa sústredila na výkopové práce v starej úrovni pred koncovým sífonom a druhá pracovala na dokumentácii nových priestorov. Na akciách sa zúčastnili: M. Repaszský, T. Suchý, E. Suchý, J. Drenko, B. Šturmann, F. Kinyik, E. Bitto.

V dňoch 20. – 21. 8. 2015 prebehol ponor a zameriavanie na lokalite Brzotínska vyvieracka – Nová brzotínska jaskyňa na Plešiveckej planine v Slovenskom krase. Ponor sa začal v siedmom jazere. Bola zameraná „suchá“ časť

jaskyne a čiastočne aj zatopená časť jaskyne v úseku natiahnutých fixných lán. Účastníci akcie: potápači J. Vodrážka, J. Urbanec, O. Belica, T. Komínek (ZO ČSS 1-09 Niphargus), hladinová podpora J. Smolek (ZO-ČSS 6-07), za Speleo Rožňava B. Šturmann.

M. Repaszský sa zaslúžil o objav menšej jaskyne v Čiernej Hore na expedícii Montenegro 2015. Koróznorúťivá jaskyňa má hĺbku -20 m. Jaskyňa dostala názov PRTI.

Iné aktivity. 7. 2. 2015 na súťaži o putovný pohár Eugena Hirka v technickom lezení na lane sa zúčastnili členovia nášho klubu. 1. miesto obsadil T. Suchý, 3. miesto L. Suchý a 4. miesto L. Juhász.

V apríli a auguste sa konal seminár inštruktorov jaskynnej záchrany HZS a SSS. Z radov SSS sa akcie zúčastnili DJZ T. Suchý a M. Repaszský.

V septembri v rámci Dní mesta Rožňava DJZ z radov SSS a členovia klubu SPELEO Rožňava

Ťaženie skál z výveru. Foto: M. Repaszský

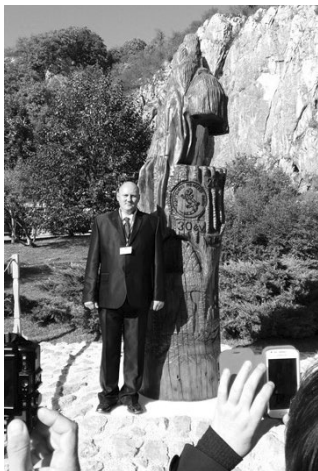
Výkop prístupovej cesty. Foto: M. Repaszský

va predviedli ukážku jaskynnej záchrany na strážnej veži v Rožňave.

V areáli Gombaseckej jaskyne sme pripravili so správu SSS, správcom jaskyne a sprievodkyňami súťaže pre deti. Pripravili sme vstupy do jaskyne so Snehulienkou a inými rozprávkovými bytosťami a ďalšie atrakcie. Speleoklub pripravil pre deti aj 60 m dlhý traverz na lane.

Náš klub sa zúčastnil podujatia pri príležitosti 20. výročia zápisu jaskýň Slovenského krasu a Aggteleškého krasu do Zoznamu svetového dedičstva, 30. výročia vyhlásenia Aggteleškého národného parku a 70. výročia UNESCO. Prezident SR Andrej Kiska a prezident Maďarska János Áder pred jaskyňou slávnostne odhalili pamätný stĺp – skulptúru, ktorej autorom je náš člen E. Bitto.

Dňa 6. 11. 2015 sme pomáhali JZS HZS pri jaskynnej záchranej akcii vo Zvonivej jame na Plešiveckej planine, kde 36-ročný muž maďarskej národnosti po páde dlhom 45 m

Na fotografii autor sochy.
Foto: B. Šturmann

utrpel poranenia nezlučiteľné so životom. Pravdepodobnou príčinou nehody bolo pošmyknutie na šikmej platni po vypnutí sa z lana po zlazení prvého úseku v priepasti. Záchranné práce v jaskyni trvali štyri hodiny a skončili sa o polnoci.

Brigádnická činnosť, chata Buzgó. Ako každý rok sme pripravovali palivo na kúrenie, kosili a čistili okolie areálu chaty.

28. 11. 2015 sa v Mramorovej sieni Gombaseckej jaskyne konal 1. svadobný obrad, na ktorom náš člen T. Suchý povedal áno svojej vyvolenej.

Na spoločných akciách v teréne sa podieľali aj jaskyniari z Liberca, Budapešti a Rumunska.

Na činnosť skupiny v roku 2015 cez 2 % z dane prispeli firmy a jednotlivci, za čo im ďakujeme.

Pripravujeme knižnú publikáciu o Gombaseckej jaskyni pod názvom Osud čiernej vyviačky.

Bartolomej Šturmann, predseda

OBLASTNÁ SPELEOLOGICKÁ SKUPINA RUŽOMBEROK

V roku 2015 sme uskutočnili 158 akcií, z nich mnohé zamerané na topografiu a polohopis krasových javov na Dolnom Liptove. Práve na nich sme boli konfrontovaní so skutočnosťou, že rôzne geocachingové služby voľne dostupné na internete mali lepší lokalizačný systém krasových javov ako jaskyniari. Existuje síce zoznam jaskýň, ale ich poloha je často neznáma či nedostatočne opísaná, okrem toho opis polohy najmä v starších materiáloch už nezodpovedá skutočnosti (lúka medzičasom vysadená stromami, chodník, ktorý už neexistuje...). Preto sme si na poslednej výročnej schôdzi vytýčili hlavný cieľ

– zameranie a určenie polohy vchodov jaskýň pre potreby klubu a spoločnosti. Išlo o revízne zistenie polohy krasového javu, prístupu k nemu, zameranie a fotodokumentáciu a hodnotenie perspektívy potenciálnych objavov. Okrem krasových javov boli plošne zmapované aj všetky staré banské lokality v okrese Ružomberok. Podrobne zdokumentované sú najmä banské lokality Magurka a Dúbrava. Využili sme aj podporu verejnosti, ktorá nám vyznačila polohu niektorých neznámych

jaskýň a závrťov.

Za pomoci GPS bolo lokalizovaných a zameraných:

127 štôlní (odkaz na databázu) <http://liptov.oma.sk/turistika/stolna>

215 jaskýň (odkaz na databázu) <http://liptov.oma.sk/priroda/jaskyna>

27 závtov (odkaz na databázu) <http://liptov.oma.sk/priroda/prepadlina>

V roku 2015 bolo zameraných 256 m jaskynných priestorov a 354 m v baniach a štôlniach.

Mapa s polohami jaskýň a štôlní sa dá nahrať do turistickej navigácie Garmin a voľne použiť priamo na lokalizáciu v teréne. Link na stiahnutie voľnej digitálnej mapy Slovenska je: <http://download.freemap.sk/garmin>. Mapované údaje pochádzajú z www.OpenStreetMap.org, databáza je prístupná pod licenciou ODbL. Mapový podklad sa vytvára a aktualizuje v spolupráci s organizáciou Freemap Slovakia (www.freemap.sk), šíriteľný a chránený proti kopírovaniu je pod licenciou CC-BY-SA.

Staré štôlnie sme zameriavali v lokalite Eubochnianska dolina-Huty, Valaská Dubová-Lomisko-Jasenovská a Vráca, Podsúchá-Matejkové, Vlkošínec-Trlenská dolina, Biely Potok-Žiar, Korytnica, Biela Ľupča, Krámec, Malé Železné, Eubeľská, Krížska dolina a historická Magurka, a to v úsekoch: Viedenka, Striebornica, Francistá, Močidlo, Leopoldka a Jachymovka.

Na niekoľkých montanistických akciách nás sprevádzali aj poľskí jaskyniari, ktorí napomohli pri spoznávaní lokalít. Poliaci sú v tomto smere popredu, pričom údaje o polohe sú nielen voľne dostupné, ale na účely výskumu dostupné cez geoportal.gov.pl.

Obzvlášť komplikované bolo lokalizovanie jaskýň v ťažko prehľadnom teréne na základe desiatky rokov starých záznamov, ktoré často nereflektovali dnešný stav terénu. Dôraz sa kládol na komplexnosť dát, ich polohu vzhľadom na vyvieracky a smerodajné faktory ďalšej perspektívy. Jaskyne sme revízne lokalizovali v lokalite Korbeľka, Šíp, Havran, Hrdoš, Kečka a Bukovec, Tlstá hora, Brdo, Šiprúň, Malinó Brdo, Vlčia skala, Jazierce, Bukovinka, Šturec, Hričkov, Drozdová, Choč, Turík, Eliáš, Lômy, Prosečné, Salatín, Červený Grúň, Vražena a Hláčovo.

Pre podrobnú mapu načítania skráteného odkazu je potrebné načítať QR kód do smartfónu.

QR kód jaskyne

Počas zameriavania sa našli nové neznáme jaskyne. V Kalamenskej doline v strmých zrázoch Havranej bola nájdená a zameraná priepať Striebornej Rossy. V Nízkyh Tatrách to bola zabudnutá jaskyňa vo Vraženej a nová jaskyňa vo vápencovom masíve Hláčova. Nemenej zaujímavý bol návrat do kaňonu Hučiakov a divočiny Salatínsky. Obzvlášť komplexne a podrobne bol preskúmaný masív Veľkého a Malého Salatína. Za najväčší úspech je tu možné považovať nález Sliachanskej jaskyne vo výške 1400 m n. m., ktorá má typický vysokohorský charakter. Na jej konci je síce zatiaľ neprekonaný pieskom zasedimentovaný sifón, ale cez neprieleznú škáru v skale sa dá vhodiť skalka, ktorá padá niekoľko sekúnd a s hukotom čľupne na vodnú hladinu. Lokalita má vzhľadom na okolitý krasový terén a známe poznatky o nej veľkú perspektívu.

Na prieskume sondy v Salatíne spolupracoval aj J. Šmoll (SK Červené vrchy) a P. Holúbek (SK Nicolaus), ktorí po mnohých rokoch pomohli lokalizovať prievanovú sondu pod vrcholom Veľkého Salatína.

V roku 2015 bolo zameraných 27 rôznych druhov prepadlín a ponorov, hlavne v oblasti Prosečného, Čebraťa, Mravičky, Havranej, Ostrého, Hrboltovej, Bieleho Potoka a Likavky. Obzvlášť zaujímavé sú nájdené veľké prepadliská v Ľupčianskej doline medzi Červeným grúňom a Salatínom.

Dierová pod Šiprúňom

Medzinárodná akcia v roku 2015

Členovia skupiny sa zúčastnili na Jaskyniarskom týždni SSS vo Varíne a na následnej kopáčkovej a prieskumnej akcii v Šútovskom kameňolome.

Práce v podzemí na domácich lokalitách sa realizovali hlavne v Liskovskej jaskyni, kde sa uskutočnilo niekoľko pre ďalší postup zaujímavých akcií.

V Liskovskej jaskyni sme pracovali v Nocľahárni pod šachtou, kde sme postúpili tri metre nahor. Prieskumná chodba sa však zúžila, a tak sme skúsili preskúmať sondu na konci Nocľahárne, kde sa lokalizoval prievan. V tomto mieste sme sa zahĺbili o jeden meter, pričom sa chodba rozširuje a čaká na ďalší výskum. V Severnom zvale sme sondovali smerom na Camberovu sondu. Prieskumný pokus sa skončil opäť v zvale. Sondovanie prebiehalo aj v chodbách ZH60 pod rebríkom. Tu sme sa po prekopaní troch metrov dostali do menšej kaverny a postúpili sme o dva metre ďalej. Ďalšie sondovanie sa tu skončilo v úžinách. Ďalší výskum prebiehal v Mackových-Jurečkových chodbách, kde sme rozšírili úzke miesto a pokúšali sme sa kopáť smerom hore po prievane. Za pomoci kamerového inšpekčného prístroja (zapožičal Edo Pivovarčí z JS Aragonit) sme preskúmali úzke miesta neprieľzných odbočiek. Neperspektívne chodby sme následne zasypali a prehĺbili chodbu pod nádejným miestom postupu.

Liskovský kameňolom bol tiež znova podrobne preskúmaný. Pri revíznom prieskume sa našlo nové prievanové miesto, ktoré sa zjavne nekončí v sutine, voľný priestor je na dohľad. Na jednej z akcií sme zistili, že chýba

záмка na jaskyni č. 1 a v jaskyni č. 2 niekto kopal po silnom prievane. Tu sa následne uskutočnilo niekoľko akcií, ale vchod je zavalený.

Na povrchu Liskovského krasu prebehlo kopanie v Sonde nad Krížovou cestou. Tu sme postúpili do puklín, ktoré sa azda čoskoro otvoria ďalej.

V lokalite Bukovec pod Kečkami pri Komjatnej sme preskúmali Zvonivú dieru a bola znovu nájdená blízka lokalita, ktorú opisuje S. Šrol pri dobovom prieskume tejto lokality. Monumentálna prepadlina a priepasť na jej dne ešte aj dnes vzbudzuje rešpekt pred zvedavými prieskumníkmi. Zaujímavá jaskyňa bola zdokumento-

vaná v Ludrovskej doline v Jánošíkovej skale na Selkolkách. V mestskej časti Hrboltová boli počas lokalizovania a preskúmania jaskyne v oblasti Bôrovej hory. Lokalitu zasiahol lesný požiar a lokalizovanie jaskýň sa značne skomplikovalo. No aj tak sa našli nové perspektívne jaskyne, ktoré boli zdokumentované a vynesené do výsledného mapovaného a databázového diela. V masíve Čebraťa sme našli dávno stratenú zaujímavú Jaskyňu malých puklín. Pri prácach na výstavbe diaľnice D1 sme lokalitu podrobne sledovali a zdokumentovali.

V Korytnici, v dolinke Nemcová, bola lokalizovaná jaskyňa Mateja Korvína a jej súvis s jaskyňami nájdenými v Barborinej pod Hladčským sedlom.

Na Tlstej hore prebiehal náš dlhoročný prieskumný projekt v Jalovej priepasti. Pri tej príležitosti bola lokalizovaná aj Netopieria jaskyňa v Tlstej hore, ktorá sa medzičasom zmenila na medvedí brloh. Preskúmali sme aj jaskyne v Dierovej pod Šiprúnom.

Výročná schôdza OSS Ružomberok

V tejto dosiaľ speleologicky neobjavenej lokalite sme našli desiatku nových jaskýň s pomerne veľkými portálmi. Nemenej zaujímavý je aj objav novej jaskyne v bralách impozantných skál Sokola v masíve Choča.

Veríme, že naše súborné mapové a databázové dielo, ktoré budeme priebežne dopĺňať, bude slúžiť dlhé roky ako základný podklad pri ďalšom výskume krasových lokalít v Dolnom Liptove.

Miroslav Jurečka, predseda OSS

SPELEOKLUB SLOVAKIA – ĎUMBIER

Do uzávierky nedodali správu o činnosti.

SPELEOLOGICKÝ KLUB SLOVENSKÝ RAJ

Speleologický klub Slovenský raj má 40 členov. Ich činnosť v roku 2015 bola zameraná na prieskum a evidenciu povrchových a podzemných krasových javov v Slovenskom raji, v menšej miere aj v iných lokalitách. V pláne činnosti klubu na rok 2015 boli tieto akcie: prieskum a dokumentácia jaskýň Dobšinsko-stratenského jaskynného systému, prieskum, evidencia, dokumentácia a ochrana povrchových a podzemných krasových javov v Slovenskom raji, menej aj v iných lokalitách.

Plánované úlohy sme splnili takto:

Prieskumné práce

3. zimný pracovný zraz

Aj v roku 2015 sme sa rozhodli pokračovať v zimných zrazoch. 3. zimný zraz členov Speleologického klubu Slovenský raj sa uskutočnil v dňoch 29. 1. – 1. 2. 2015 v penzióne Borovica v Stratenej. Zúčastnilo sa ho 21 členov klubu: Pavol Balážik, Ing. Peter Budický, Ľuboš Cibula, Peter Čížek, Viktor Daniel, Karolína Danielová, Ing. Pavel Hovorka, Ing. Peter Hovorka, Tomáš Hovorka, Ing. Miroslav Košík, František Mihál, Oľga Miháľová, Karel Molík, Pavel Molík, Otilia Novotná, RNDr. Ladislav Novotný, Ing. Peter Schuster, Matouš Smatana, Ing. Peter Smatana, Ing. Branislav Tulis, Ing. Ján Tulis, Nikola Tulisová. Prítomní boli aj dvaja nečlenovia SSS: Martin Škorvánek a Ján Šimaljak z Kysúc a 3 rodinní príslušníci: Eva Schusterová, p. Smatanová a Viliam Tulis.

V piatok 30. 1. 2015 snehová kalamita spôsobila, že niektorým členom zo smeru Spišská Nová Ves – Mlynky – Stratená sme museli po-

máhať prejsť cez sneh od priehrady aj na Dobšinskom kopci. Prejazd cez Vernár už nebol možný. Večer a v noci husto pršalo. Vyvrcholením bol asi 12-hodinový výpadok elektrickej energie. Nešli už ani mobily. Na druhý deň boli najviac využité lopaty pri odpratávaní snehu z parkoviska a okolia penziónu.

Napriek snehovej kalamite sa uskutočnila akcia v Stratenskej jaskyni: Ľ. Cibula, M. Smatana, P. Smatana, M. Škorvánek, Ján Šimaljak, B. Tulis, N. Tulisová. M. Škorvánek s J. Šimaljakom pomocou lana zliezli šťastnú priepasť a cez malý otvor sa dostali do voľných priestorov, cez ktoré prenikli do Višňovej chodby jaskyne Duča. Tým došlo k prepojeniu jaskýň Duča, Stratenská jaskyňa a Psie diery. Ostaní členovia akcie zaistovali podporu lezcom v priepasti a urobili revízy prieskum v chodbách Pod sprchou a Za sprchou, ktoré by mohli súvisieť s chodbami jaskyne Duča.

V doline Tiesňavy popadali lavíny a vytvorili v potoku hrádze s jazerami, ktoré museli jaskyniari zo Stratenskej jaskyne zdolať po pás vo vode.

V sobotu 31. 1. o 16. h sa začala výročná členská schôdza s prezentáciou činnosti klubu za rok 2014 a plánom na rok 2015. V bohatej diskusii sme predebatovali mnohé problémy. Každý účastník dostal diplom a plaketu. Pri odchode 1. 2. sa všetci tešili na budúcoročný 4. zimný zraz. Poďakovanie patrí všetkým účastníkom za vytvorenie príjemného, kamarátskeho prostredia a osobitne hlavnému organizátorovi Ing. Braňovi Tulisovi.

Systém Stratenskej jaskyne

Stratenská jaskyňa

V Stratenskej jaskyni pokračovali sondovacie prieskumné práce v Chodbe reprezentantov. Uskutočnili sa tri pracovné akcie so sondovaním v perspektívnom smere a urobená bola fotodokumentácia ryhy v jaskynných sedimentoch.

Jedna prieskumná akcia sa uskutočnila do časti Pod Mníchom. Prieskum známych jaskynných priestorov nepriniesol nové objavy.

Do jaskyne sa uskutočnili tri exkurzie pre rodinných príslušníkov a členov ČSS (15 ľudí).

Dĺžka Stratenskej jaskyne sa nezmenila: 19 752 m. Celkove sa v jaskyni odpracovalo 22 človekodní.

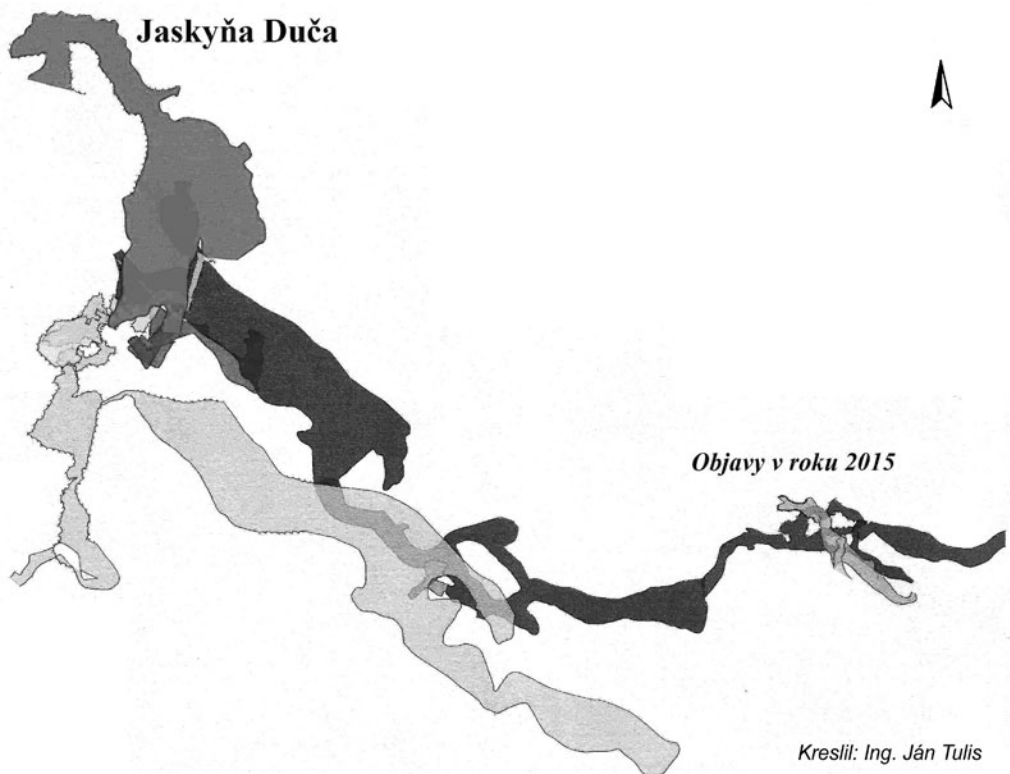
Jaskyňa Duča

V jaskyni pokračovali intenzívne práce. Už koncom januára došlo k prieniku zo Šťastnej priepasti Stratenskej jaskyne do Višňovej chodby jaskyne Duča. Pokračovalo rozširovanie úzkych, ťažko priechodných nových chodieb a sondovanie s cieľom prieniku do pokračovania objavených chodieb a Višňovej

chodby. 30. 5. 2015 sa uskutočnil historický prechod: vchod do Stratenskej jaskyne – Šťastná priepasť – východ z jaskyne Duča. Na jaskyniarskom týždni objavené chodby zo Šťastnej priepasti Úkrytová chodba, Malá priepasť a Spojka boli zamerané (98 m polygónu), zmapované a pripojené na Višňovú chodbu. Zamerali sa dve odbočky z Veľkej chodby s dĺžkou polygónov 121 m. Kontrolné zameranie sa vykonalo v Rysej priepasti (52 m polygónu). Novými objavmi sa zmenila aj dĺžka jaskynného systému. Od roku 2011 bolo v jaskyni Duča objavených, zameraných a zdokumentovaných 1112 m.

K 1. 1. 2016 Dobšinsko-stratenský jaskynný systém pozostáva z týchto zameraných a vzájomne spojených samostatných jaskýň:

Systém Stratenskej jaskyne: Stratenská jaskyňa + Psie diery + Jaskyňa Duča sú prepojené, jaskyniarmi fyzicky prestúpené a ich dĺžka je: 19 752 m + 2670 m + 1248 m = 23 670 m. **Tento objekt budeme uvádzať pod názvom Systém Stratenskej jaskyne a patrí do Dobšinsko-stratenského jaskynného systému.**

Kreslil: Ing. Ján Tulis

Dobšinská ľadová jaskyňa 1483 m
Vojenská jaskyňa 53 m
Zelená jaskyňa 31 m
Sintrová jaskyňa 17 m

Spolu Dobšinsko-stratenský jaskynný systém 25 254 m.

Doterajšie výsledky prieskumu potvrdili predpokladanú speleologickú perspektívnosť jaskyne Duča.

Objavené a zamerané chodby v roku 2015 v jaskyni Duča

Názov chodby	Zameraná dĺžka v m
Odbočky z Veľkej chodby	119,25
Šťastná priepať	16,70
Úkrytová chodba	40,32
Malá priepať	37,43
Noha	14,96
Spojka	138,38
Spolu	367,04

48. jaskyniarsky týždeň SK Slovenský raj

V dňoch 1. – 8. 8. 2015 bol pôvodne naplánovaný klubový jaskyniarsky týždeň v doline Tiesňavy v Slovenskom raji. Prví účastníci prišli už v piatok 31. 7. dopoludnia do tábora v doline Tiesňavy. Počasie nám prialo, prevládala slnečná deň. V tábore nás čakalo nemilé prekvapenie. Najvhodnejšie ľúčne časti pre stany boli riadne rozryté diviakmi.

Týždňa sa zúčastnilo 24 členov klubu a 25 hostí (rodinných príslušníkov členov klubu – manželky a deti, ako aj priatelia). Program týždňa bol zameraný na Dobšinsko-stratenský jaskynný systém, na južnú časť Slovenského raja.

V rámci pracovnej činnosti sa najväčšia pozornosť venovala jaskyni Duča. Priestory objavené a preskúmané v tomto roku – Šťastná priepať s nadväzujúcimi chodbami smerujúcimi k Višňovej chodbe, odbočky z Veľkej chodby. Chodby sa zamerali a zdokumentovali. Spolu bolo zameraných a zmapovaných 367 m podzemných priestorov.

V Stratenskej jaskyni bolo posúdené ďalšie pokračovanie sondovacích prác v Chodbe reprezentantov. Zdokumentovaná bola sonda vykopaná vo fluvialných sedimentoch. Prieskum vykonaný v časti Pod Mníchom nové poznatky nepriniesol.

Do Stratenskej jaskyne sa uskutočnili štyri exkurzie pre 14 záujemcov.

Menší rozsah prác bol vykonaný v Jaskyni pri čmeliakovi – školenie na rozpojovanie hornín.

Sondovacie práce pokračovali v Čížmovej jaskyni.

Oštitkované boli jaskyne vo Veľkom meandri v kaňone Hnilca: 50 – Skalná brána, 51 – Kanálová diera č. 11, 52 – Jaskyňa pod Tunelom, 53 – Tunelová jaskyňa.

Povrchový prieskum sa vykonal na severnej a SV strane planiny Duča, kde boli zaevidované 3 jaskyne: Martinova priepať (6 m), Široká jaskyňa (20 m), Nádejná jaskyňa (5 m).

Každodenné zaistenie kvalitnej, pestrej, teplej stravy a pitnej vody pre účastníkov zabezpečoval Peter Čížek so svojimi pomocníkmi a pohotovostnou službou, technické zaistenie týždňa mal na starosti Braňo Tulis.

Účastníkov týždňa postihla veľmi nepríjemná udalosť. Od pondelka 3. 8. od 15. h bol neznámy pobyt RNDr. Ladislava Novotného. Napriek niekoľkodenným rôznym pátracím akciám sa nezvestného do dnešného dňa nepodarilo nájsť.

Výbor ďakuje všetkým, veľkým aj malým účastníkom za vykonanú prácu, za vykopané kubíky, za zameranie jaskýň a nových priestorov v jaskyni Duča, za plné hrnce dobrôt, za veselú náladu... a za ochotu, ktorou prispeli k úspešnému priebehu jaskyniarskeho týždňa.

Členovia Speleologického klubu Slovenský raj – účastníci jaskyniarskeho týždňa:

Ľuboš Cibula, Peter Čížek, prof. Matej Daniel, PhD., Viktor Daniel, Ing. Viktor Daniel, Karolína Danielová, Ladislav Dolejší, Ing. Pavel Hovorka, Ing. Peter Hovorka, Tomáš Hovorka, RNDr. Vladimír Košel, CSc., František Mihál, Oľga Miháľová, Karel Molík, Pavel Molík, Otília Novotná, RNDr. Ladislav Novotný, Peter Pollág, Ing. Peter Schuster, Matouš Smatana, Ing. Branislav Tulis, Ing. Ján Tulis, Nikola Tulisová, Ing. Jozef Váš, spolu 24 členov.

Revízia a evidencia jaskýň a priepastí Slovenského raja a niektorých iných území

Na území Slovenského raja sa uskutočnilo niekoľko povrchových prieskumných akcií, počas ktorých bolo zaevidovaných niekoľko nových jaskýň.

V jaskyni Vajsova šanca pokračoval prieskum a fotodokumentácia.

Do Medvedej jaskyne sa uskutočnili dve exkurzie pre členov HS a v rámci krasovej turistiky. Počas povrchovej akcie v okolí jaskyne sa nezistili nové krasové javy. Skontroloval sa uzáver jaskyne.

Monitoring vplyvov ťažby kameňa v kameňolome Spišské Tomášovce na Tomášovskú jaskyňu potvrdil potrebu ďalších pozorovaní. V záujme ochrany jaskyne bol na dne lomu vyznačený priebeh jaskyne, a tak usmernená doprava v lome. Okrem iného je jaskyňa aj významným zimoviskom netopierov.

Na Geravách pomocou navigátora bola situovaná jaskyňa Zasypaná rozsadlina. Vyhotovila sa aj fotodokumentácia.

Prieskum v Kopskej jaskyni nepriniesol nové objavy. V jaskyni sa našli dva sekáče a kladivo.

Na západnej stráni Geráv bola zistená známa Petina diera (jaskyňa nad Stratenskou Pílou) (15 m) a na pravej stráni doliny Zajfy tri jaskyne: Pytliakova jaskyňa (15 m); Mäsiarova (Osia) jaskyňa (5 m) a Obývaná jaskyňa (5 m). Všetky jaskyne boli zmapované, odmerané súradnice vchodov, vyhotovená fotodokumentácia..

V uplynulom roku pokračovalo štítkovanie jaskýň. Okrem inštalácie štítkov s evidenčným číslom sa merali súradnice vchodov (pokiaľ to prírodné podmienky dovoľovali) a robila sa fotodokumentácia. Evidenčnými štítkami boli označené tieto jaskyne: v kaňone Hornádu Jaskyňa Pod Zelenou horou, Pavúčia jaskyňa, Mníchova diera, Mokrá (4), Stupačková diera 1, Stupačková diera 2, Balvanitá diera, Abri v pravom svahu, Listovka, Tri zahĺbenia, Korozívne abri, Vtácie hniezdo; na Ihríku Lievik, Tunel, v areáli Jablone bola zaevidovaná nová jaskyňa Pod Jablňou (7 m), v areáli Medvedej jaskyne boli oštitkované: Medvedia jaskyňa, Diera pri Medvedej, Pod chodníkom a jaskyňa Nevieň.

Uskutočnili sa dve povrchové akcie na štúdium závrťových polí a iných krasových javov v južnej časti Slovenského raja.

V oblasti Štrby (Dúbrava) bol urobený revízný prieskum krasového územia skúmaného letecky. Fotodokumentovaná Jaskyňa pri mlyne (19 m).

Staré banské diela

Fotodokumentácia dedičnej štôlne Ferdinand na Peklisku. Štôlna má pekne vybudovaný

portál z nasucho kladených kameňov a takto je zapažených aj úvodných 50 m. Zo štôlne vyteká voda, ktorá preteká prakticky celou dĺžkou štôlne. Prístupných je asi 350 m, ďalej je zavalená. V štôlni sa nevyskytujú druhotné minerály.

Fotodokumentácia starej banskej štôlne v osade Biele Vody. V štôlni sme prešli chodby v dĺžke okolo 800 m. Druhotná výzdoba štôlne je zriedkavá – tvoria ju limonitové a zeiringitové náteky a malé kvaple. V mapách je udávaná ako Neznáma štôlna.

Fotodokumentácia štôlne Peter v Poráčskej doline. Štôlna je prístupná v dĺžke asi 250 m a končí sa mohutným závalom na žile tvorenej kremeňom, sideritom a spekularitom.

Dokumentovaná bola štôlna Maria Geburde ležiaca 1,5 km JJV od centra Sloviniek v lokalite Za Kútom. Zaujímavosťou je druhotná výzdoba chodieb tvorená kvaplíkmi a kričkami zeiringitu krásnej modrej farby. Dokumentovaná dĺžka asi 300 m.

Ďalšou dokumentovanou bola štôlna Barbo-ra, nachádzajúca sa na pravej strane Poráčskej doliny. Štôlna je ukončená mohutným závalom a je bez druhotnej výzdoby. Má dĺžku asi 200 m.

Neznáma štôlna v doline Jarčík, asi 2 km Z od Krompách v lokalite s miestnym názvom Vápeneč. Štôlna je lokalitou s bohatým výskytom salamandier a liahňou mlokov. V čase našej návštevy sme pozorovali v jazierkach desiatky mladých mlokov. Dĺžka štôlne je asi 80 m, razená je ručne.

Zdokumentovaná bola štôlna č. 13 v lokalite Havrania hlava. Štôlna má prístupnú dĺžku 90 m, vyteká z nej voda, v štôlni je výška vody 50 – 70 cm. Je bez druhotnej výzdoby.

Ďalej sme zdokumentovali 3 štôlne v lokalite Lázik – ide o 3 krátke štôlne s dĺžkou 4, 8 a 12 m, vyrazené z povrchových dobývok v gosane. Štôlne sú bez druhotnej výzdoby.

Dokumentované boli štôlne J od Henclovej na pravom svahu Tichovodskej doliny. Dolná Pateroster-štôlna má otvorené ústie, prístupných je asi 300 m. Z tejto štôlne sme zišli úpadnicou so zachovaným dreveným spustom do štôlne Katarína, ktorá má ústie zavalené. Na tomto horizonte sme prešli a zdokumentovali asi 200 m. V obidvoch štôlnach sa zriedkavo vytvára druhotná výzdoba rôznych farieb, tvorená druhotnými minerálmi medi, železa a mangánu.

Wildermann – v tejto štolni s čiastočne zavaleným ústím sme prešli len asi 30 m, pretože steny a stropy sú veľmi nestabilné, viditeľné sú čerstvé závaly.

Horná Paternoster-štôlna sa otvoreným ústím, čiastočne zaplavená – voda dosahuje hĺbku 50 cm. V štolni sú živé pestré povlaky druhotných minerálov medi, železa a mangánu, pomerne časté sú kalcitové brčká. Prístupná dĺžka je asi 350 m.

Archeologický prieskum

Archeologický prieskum sa vykonal v niekoľkých jaskyniach a lokalitách: Galmus, Plešivecká planina, Sivec a Haligovské skaly.

V Šarkanovej diere sa urobila fotodokumentácia nápisov v Pagodovej sieni.

Pokračovalo kopanie záchrannej sondy v jaskyni Chyža. Bol odkrytý profil v dĺžke 2,5 m a hĺbke 80 cm. Pod novovekou a stredovekou vrstvou z 15. stor. (zvyšky peňazokazeckej dielne) sa narazilo na kultúrnu vrstvu z neolitu, s nálezmi kultúry s mladšou lineárnou keramikou, železovskej a bukovohorskej kultúry (črepy, štiepaná a kostená industria, zvyšky ohnísk s uhlíkmi). Zaujímavý je nález neolitickej kostenej špachtle.

Do Veľkej ružínskej a Antonovej jaskyne sa uskutočnila exkurzia pre vyše dvadsať záujemcov. Urobená fotodokumentácia.

V Maštaľnej jaskyni (Plešivecká planina) bola vykopaná záchranná sonda, v ktorej sa zistili nálezy z mladšej až neskorej doby bronzovej – pamiatky kyjatickej kultúry (črepy, kosti, uhlíky z ohnísk).

V Haligovciach 13. 3. 2015 sme v SV výklenku Blatistého domu zaevidovali obnažený profil so sivočiernou uhlíkovou vrstvou, v ktorej sme na povrchu a začistením profilu zozbierali paleontologický materiál s prevahou kostí medveďa jaskynného. Zároveň sa vyhotovila podrobná fotodokumentácia jaskyne a zameranie GPS.

Biospeleologický výskum

V minulom roku sa vykonal biospeleologický výskum v Poráčskej jaskyni, Homološovej diere, Jánskej diere a Galmuskej diere (krasové územie Galmus), v Pustej jaskyni (Demänovský kras) a v Jasovskej jaskyni (Slovenský kras).

Ochrana krasových javov

V rámci činnosti členov sa kontrolovali uzávery uzamknutých jaskýň vrátane ich údržby (Medvedia, Stratenská, Psie diery, Okienková) a jaskyne, ktoré sú ohrozované návštevníkmi.

V uplynulom roku sa uzamkol vchod do jaskyne Duča.

Okrem toho radoví členovia klubu vykonávali počas 55 terénnych speleologických akcií kontrolnú ochranársku činnosť na vyše 100 speleologických objektoch. Naša činnosť bola zameraná aj na ochranu povrchových krasových javov.

Výchovné, informačné a vzdelávacie aktivity

Členovia klubu sa zúčastnili rozličných podujatí organizovaných SSS, SSJ, SMOPaJ, ČSS a i.

V multifunkčnom zariadení v Spišskej Novej Vsi Ing. Ján Tulis predniesol pre verejnosť prednášku 50 rokov Speleologického klubu Slovenský raj. Z klubu sa na akcii zúčastnilo 5 členov.

Na Speleomítingu SSS okrem organizačného zaistenia (O. Miháľová) sa zúčastnilo ďalších 16 členov klubu. Celú akciu okrem O. Miháľovej zabezpečovali Ing. Štefan Skalský a Ing. Peter Hovorka.

Slovenská speleologická spoločnosť udelila cenu za rok 2014 Speleologickému klubu Slovenský raj za objavy v jaskyni Duča.

Naši členovia prezentovali našu činnosť na týchto prednáškach:

E. Cibula: Objavy Speleologického klubu Slovenský raj v jaskyni Duča,

F. Mihál: Jaskyňa Vajsova šanca,

Mgr. M. Soják: Potreba realizácie revízných archeologických výskumov jaskýň,

Ing. J. Tulis: 50 rokov Speleologického klubu Slovenský raj.

Jeden člen klubu sa zúčastnil Speleofóra ČSS, konferencie Výskum, využívanie a ochrana jaskýň pri príležitosti 20. výročia zapísania jaskýň Slovenského a Aggteleckého krasu do Zoznamu svetového dedičstva, 70. výročia založenia UNESCO a 30. výročia vyhlásenia Aggteleckého národného parku. V periodiku Aragonit je publikovaný príspevok J. Tulis: Aktuálny stav prieskumu Dobšinsko-stratenského jaskynného systému.

8 členov klubu absolvovalo exkurziu do Moravského krasu; navštívili Amatérsku jaskyňu, Punkevné jaskyne a jaskyňu Balcarka.

Jeden člen sa zúčastnil slávnostného otvorenia novej expozície v renovovanom Slovenskom múzeu ochrany prírody a jaskyniarstva.

V rámci publikačnej činnosti v Spravodaji SSS vyšli tieto príspevky: O. Miháľová: Speleomíting 2015, F. a O. Miháľovci: Kozie chrbty - východná časť, F. Miháľ: Zvieracie brlohy v jaskyniach.

Bezpečnosť pri práci

Pri speleologickej činnosti v uplynulom roku nedošlo pri jaskyniarskej činnosti členov klubu k žiadnej mimoriadnej udalosti.

Ostatná činnosť

Klub kúpil dve maringotky, ktoré boli umiestnené na pozemku SSJ v Stratenej; na pozemok však nie je prístup. Preto sa klub rozhodol prenajať pozemok v Stratenej, ktorého správcom je Slovenský pozemkový fond. V súčasnosti klub poskytuje fondu príslušné dokumenty.

Záver

Členovia Speleologického klubu Slovenský raj sa v r. 2015 zúčastnili na 67 akciách, z toho 61 terénnych, ktorých náplňou bol speleologický prieskum, dokumentácia a ochrana krasových javov. Počas jaskyniarskych akcií sme odpracovali v teréne 310 dní.

V Slovenskom raji bolo objavených a zaevidovaných 6 nových jaskýň s celkovou dĺžkou 58 metrov, okrem toho v jaskyni Duča objavených 367 m, zdokumentovaných bolo 6 nových jaskýň s celkovou dĺžkou 64 m, v jaskyni Duča sa zameralo a zdokumentovalo 367 m; spolu sa objavilo 425 m, zameralo a zdokumentovalo 476 m. 22 jaskýň bolo označených evidenčnými kovovými štítkami, z 23 jaskýň boli v teréne zamerané súradnice pomocou navigátorov (GPS) a z 27 jaskýň vyhotovená fotodokumentácia vchodov.

Ďakujeme členom SK SR za prácu vykonanú v uplynulom roku a želáme úspešný jaskyniarsky rok 2016.

Ing. Ján Tulis, predseda klubu

SPELEODIVER

V roku 2015 sme sa zamerali na niekoľko lokalít doma aj v zahraničí.

Ako tradične začiatok roka sa niesol v znamení Expedície Xibalba Mexiko 2015. V spolupráci s českým Speleoaquanautom a moravskými speleopotápačmi sme na polostrove Yucatán objavili a zdokumentovali 4500 m nových priestorov vo vodou zatopených jaskyniach. Pôsobili sme v oblasti Akumal area, v ktorej sa pohybujeme od roku 2014. Systém Paachil Nah dosiahol dĺžku 5200 m. Táto oblasť je do budúcnosti veľkou výzvou. Potenciál je naozaj úžasný, možných pokračovaní je neúrekom a pri troche neskromnosti môžeme tvrdiť, že tu bude objaviteľskej práce s výhľadom na minimálne 10 rokov. Akcie sa zúčastnili - za Speleodiver Karol Kýška, Martin Vrábel, Daniel Hutňan a Miroslav Manhart, za Moravákov Zdeněk Motyčka, Radek Jančár a Honza Sirotek. Ešte by som sa zastavil pri našom novicovi Mar-

tinovi Vrábľovi, ktorý excelentne, aj keď s predchádzajúcimi minimálnymi skúsenosťami, bravúrne zvládol nástrahy podvodných jaskýň. Musím poznamenať, že teraz už je plnohodnotným členom našej „podvodníckej“ partie.

Cieľom ďalšej zahraničnej výpravy bola Sardínia. V tejto lokalite sa už druhý rok snažíme spojiť jaskyne Su Spiria a Bue Marino. Po spojení by systém dosiahol dĺžku vyše 70 km. Ale tohtoročné povodne nám zabránili dosiahnuť vytúžený cieľ. Pri príchode na Sardíniu bol stav vody v jaskyniach o 3 m vyšší, ako je bežné na začiatku októbra. Samozrejme aj viditeľnosť pod vodou sa znížila na necelé 2 m. Aj napriek nepriaznivým podmienkam sme sa o prienik pokúsili a štvorica potápačov Daniel Hutňan, Miroslav Manhart (útok) a Karol Kýška, Pavol Malík (podporný tím) sa zanorila do sifónu v jaskyni Su Molente. Po prekonaní niekoľkých sifónov sa však Dano s Mírom vrátili, pretože zlá viditeľnosť a silný prúd im

nedovolili pokračovať v prieskume ďalej. Na Sardínii sme pokračovali aj v prekopávaní puklinovej priepasti Buko, v prípade spojenia tejto priepasti s Bue Marinom by sa nám otvorili priestory za Hassenmayerovým sifónom, kde je ešte mnoho otáznikov, ktoré neboli doteraz preskúmané. Na výprave sa zúčastnili Kýška, Kýšková, Malík, Vrábek, Kapucian.

Na Slovensku sme obnovili činnosť v Skalistom potoku na tzv. Priamom smere; počas roka sme tu absolvovali 5 akcií. Zatiaľ sa nám podarilo dostať pred 23. sifón. Akcie boli zamerané hlavne na pretransportovanie dostatočnej zásoby vzduchu k 22. sifónu. Tiež sme priniesli materiál pre núdzový bivaľ za 21. sifón. Jaskyňa je logisticky, psychicky a fyzicky veľmi náročná a vyžiada si ešte dosť úsilia, kým sa prebojujeme až na koniec k otázniku v 25. sifóne. Na tieto akcie chodili Karol Kýška, Pavol Malík a Martin Vrábek. Takisto sme pokračovali v prekonávaní závalu v sifóne 17.17 vo vrchných partiách Skalistého potoka, kde sme boli na dvoch akciách. Počas tej druhej sa podarilo Mirkovi Manhartovi preplávať cez zával a dostal sa do hĺbky až -38 m a objavil 95 m nových chodieb. Trochu nás to zarazilo, pretože logisticky sa nám zatiaľ ani nechce rozmyšľať, ako túto výzvu prekonáme. Na problematický transport za sifónom 17.14 sa všetci veľmi tešíme. Samozrejme, všetky akcie v Skalistom potoku sa organizujú pod záštitou nášho nestora Zdenka Hochmutha, za čo sa mu chceme úprimne poďakovať.

Tiež sme sa boli pozrieť v Brzotínskej jaskyni, kde mi už roky nejde do hlavy, ako je možné, že tento výver sa takto neprijemne končí. Ale bude to vyžadovať asi ešte niekoľko akcií,

na ktorých sa musíme poriadne poobzerať. Tu sme boli na dvoch akciách (Kýška, Kýšková, Malík, Vrábek, Plankenbuchler).

V jaskyni Silická ľadnica sme sa zúčastnili spolu s Moravákmi pokusu o prekonanie koncového sifónu. Karol Kýška a Jan Sirotek sa postupne zanorili do odtokového sifónu a skúsili sa dostať ďalej, čo sa však ani jednému v nulovej viditeľnosti iba hmatom nepodarilo (Kýška, Malík, Vrábek).

Vo vyvieracke vo Vrátnej doline sme na pozvanie Pavla Stacha zamerali časť dosiaľ nezdokumentovanej partie jaskyne. Na druhej akcii v tejto lokalite sme skúsili prekonať Žikešov sifón, ale opis sa vôbec nezhodoval s realitou a sifón sa končí v nepriehľadnej pukline. Paľovi Malíkovi sa ju ani s minimalizovaným výstrojom – jednou 3 l fľašou – nepodarilo prekonať (Kýška, Kýšková, Malík, Vrábek, Plankenbuchler).

Ďalší otáznik sme uzavreli v Ladzianskeho jaskyni na Muráni, kde sa sifón končí cca 20 m od zanorenia nepriehľadnou bahnivou plazivkou, ostro padajúcou dole. Veľmi nádejne vy-

Ladzianskeho jaskyňa. Foto: B. Kýšková

Skalistý potok, pred 22. sifónom. Foto: M. Vrábek

Systém Paachil Nab. Foto: K. Kýška

zerajúca lokalita nás úprimne povedané sklama. Ale aspoň sa tam už nemusíme vracat' (Kýška, Kýšková, Malík, Vrábek, Kapucian).

V spolupráci s čachtickou skupinou sme zorganizovali víkend pre mladých jaskyniarov z Moravy. Výsledky našej činnosti sme prezentovali na Speleomítingu, na Speleofóre a na webe skupiny.

Srdečná vďaka patrí všetkým nadšencom v našom klube, bez ktorých by sa podobné akcie nedali uskutočňovať, ako aj ostatným členom SSS, ktorí nás volajú na akcie, kde sa vyskytol speleopotápačský problém.

*Karol Kýška,
predseda klubu*

SEKCIA SPELEOPOTÁPANIA

V roku 2015 nenastali zmeny vo vedení skupiny ani v kontaktných údajoch. Do skupiny sme prijali jedného nového člena. Aktualizovaný zoznam členov skupiny: Peter Kubička, predseda, František Ondruš, František Ondruš ml., Marek Dudáš, Rastislav Danko, Tomáš Valo.

Sekcia speleopotápania nemá presne vymedzené pracovné územie a jej činnosť pri objavovaní, prieskume, dokumentácii a mapovaní zatopených častí jaskýň a podzemných priestorov prebieha v súčinnostnej spolupráci so skupinami v rámci SSS. Preto sa plánuje a vykonáva predovšetkým na základe oslovenia iných skupín a subjektov pri potrebe preskúmať podzemné priestory speleopotápačskou technikou.

V roku 2015 uskutočnila skupina 17 pracovných akcií. Sústredili sme sa predovšetkým na dokumentáciu, prieskum a obnovenie značenia v zatopených častiach banského diela Slovenské opáľové bane (10 pracovných akcií). Aj keď nejde o jaskynné prostredie, ale o potápanie v zatopených podzemných priestoroch, je to práca určená výlučne pre jaskyniarske potápačské skupiny. Výsledok prác: pokračovanie obnovenia osadenia a značenia šnúr podľa zásad bezpečného jaskynného potápania. Práce budú ďalej pokračovať.

Veľmi dôležitým záujmom našej skupiny je prieskum Jazernej jaskyne so Speleoklubom Tisovec. V roku 2015 sme uskutočnili opäť prieskum veľkého jazera v Jazernej jaskyni, v ktorom sa nám podarilo zdokumentovať ďalšie formy zvláštneho úkazu – výveru, ktorý sme pomenovali Tisovská podvodná sopka. Podarilo sa objaviť ďalší zaujímavý fenomén – tečúce piesky. Práce budú ďalej pokračovať. Spoločné výsledky z prieskumu Jazernej jaskyne boli prezentované na

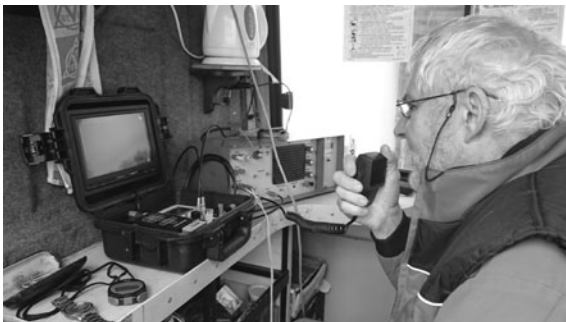
IV. ročníku Zrazu speleopotápačov, ktorý zorganizoval Speleoklub Tisovec.

Naša skupina sa zúčastnila prác na projekte odsávania sedimentov z Morského oka Tornaľa pre SSJ so zámerom nájsť nové priestory.

V roku 2015 pokračoval výcvik jaskynných potápačov.

Rok 2015 sme zhodnotili a uzavreli 7. 2. 2016 na členskej schôdzi v Levoči. Tento rok máme naplánované práce v Slovenských opáľových baniach a v Jazernej jaskyni. Operatívne sa prispôbujeme požiadavkám iných jaskyniarskych skupín na prieskum zatopených častí jaskýň.

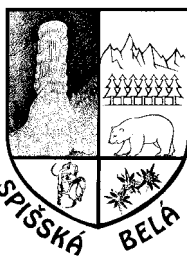
Peter Kubička, predseda Sekcie speleopotápania

Pri práci na Morskom oku v Tornaľi

JASKYNIARSKA SKUPINA SPIŠSKÁ BELÁ

Skupina, ktorá mala k 31. 12. 2015 28 členov a 1 čakateľa, za uplynulé obdobie venovala prevažnú časť prieskumu jaskyni Javorinka-Nádejná. Priestory pri Vyzdobenej chodbe sa napriek sľubnému začiatku neprežiteľne zúžili a ukončili postup po asi 13 m. Ďalšou perspektívnou časťou bol otvor v stene vo Vysokom dome v Chlieviku vo výške cca 10 až 13 m. Stenu s previsom bolo potrebné prekonať pomocou lezeckej techniky a následne bola objavená chodba Magdolenka, dlhá cca 100 m s vetvením chodieb. Jedna vetva sa končí v Gandalfovom dome, v druhej vetve po prekonaní jazierka chodba pokračuje a končí sa druhým jazierkom so sifónom, ktorý sa ani s gumeným oblekom nepodarilo prekonať. Zvažujeme použiť odčerpávaciu

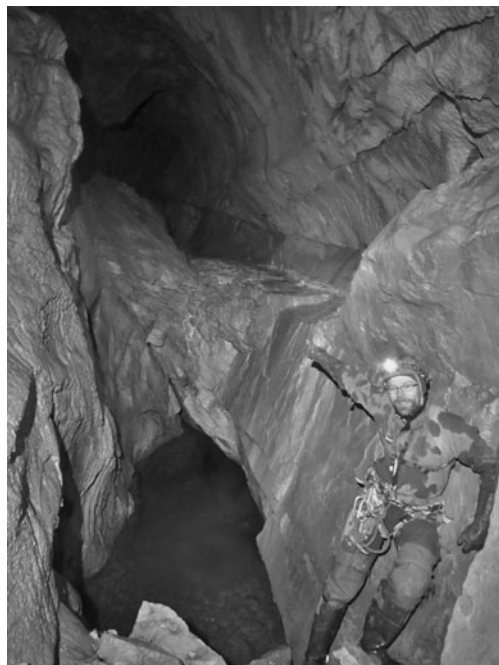
techniku na zníženie výšky hladiny vody. Prieskumom vedľajších chodieb nad Chlievikom bola objavená Tigrovaná chodba, dlhá okolo 50 m. Vylezením komína nad Marakanou sa objavilo cca 30 m chodieb; táto časť smeruje najbližšie k Loveckej jaskyni, preto sme sa pokúsili overiť

možné prepojenie jaskyne Javorinka-Nádejná s Loveckou jaskyňou. Prvý pokus s použitím pipsov bol neúspešný. Počas prieskumu skupina zamerala celkove 198,37 m chodieb, čím jaskyňa Javorinka-Nádejná dosiahla dĺžku meraných chodieb 11 936 m s deniveláciou 480 m. Významným počínom bolo osadenie nového uzáveru tejto jaskyne, keď členovia skupiny počas troch akcií zabezpečili, vyniesli a osadili uzáver vo vchode Nádejnej jaskyne. Počas prieskumných akcií sa postarali aj o výmenu alebo opravu zabezpečovacích prvkov (laná, rebriky, kotvy a pod.) na obťažnejších, často navštevovaných miestach.

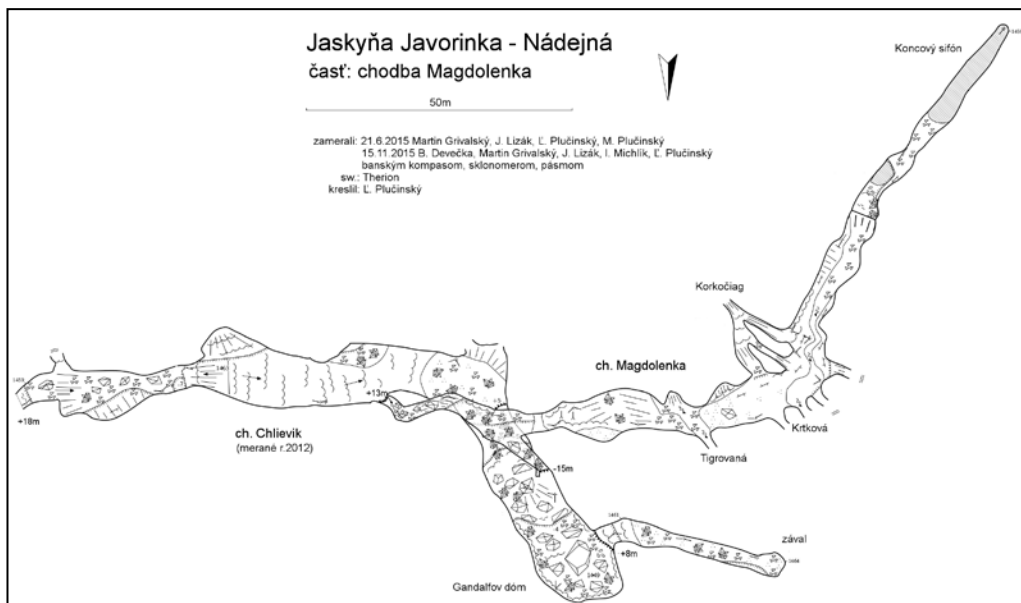
Pri povrchovom prieskume steny Kolového úplazu v Kolovej doline boli lokalizované dve

Magdolenka – meander v strednej časti

Magdolenka, v deň objavu Mako pri stupni s jazerom a sifónom pri nohách

menšie jaskyne s pracovnými názvami Jaskyňa č. 1 (cca 6 m) a Jaskyňa č. 2 (cca 7 m).

Podľa plánu sa skupina podieľala na príprave, vynáske a osadení nového uzáveru v jaskyni Aksamitka, kde počas troch akcií práce ukončila a odovzdala pracovníkovi SSJ a zároveň zniesla dole pôvodný starý uzáver.

V rámci ochrany krasu dvaja členovia vykonávali strážnu službu na určených lokalitách.

Pod patronátom jaskyniarskej skupiny pracuje speleokružok pre žiakov pri Základnej škole J. M. Petzvala v Spišskej Belej. V uplynulom roku sa krúžku zúčastnilo 17 žiakov, ktorí získavali prvé skúsenosti na lezeckej stene Havran.

Celkove skupina počas pracovných akcií objavila 221 m jaskynných priestorov a zdokumentovala 198,37 m meranej dĺžky priestorov.

Vladimír Fudaly, predseda skupiny

JASKYNIARSKY KLUB STRÁŽOVSKÉ VRCHY

Po výročnej členskej schôdzi JK, ktorá sa uskutočnila 31. 1. 2015 v Pružine-Priedhorí, nastali tieto zmeny v zložení výboru: I. Pohanku nahradila D. Kortmanová, ktorá prevzala funkciu hospodára. Za nových čakateľov boli prijatí: M. Trusina, M. Jakúbek, J. Machciník, M. Petrovičová, Ľ. Čičkán, A. Drago. Na začiatku roka mal klub 44 členov, ich počet sa znížil po úmrtí V. Šlenca v máji a M. Kortmana v júni na 42. Klub s vlastnou právnou subjektivitou naďalej pôsobil ako kolektívny člen Slovenskej speleologickej spoločnosti, predseda klubu aj ako člen výboru SSS.

Podľa 99 technických denníkov a ostatnej evidencie sa za celý rok uskutočnilo 201 akcií

(na porovnanie rok predtým 85 TD a 202 akcií). V niektoré dni sa konalo viac samostatných akcií, niekoľko akcií bolo viacdnových, ďalšie akcie sa neevidovali. Aspoň na 1 akcii sa zúčastnilo 29 členov (pred rokom ich bolo 31). Na pracovných akciách sa zúčastňovali ďalší nečlenovia JK, ktorí majú ambíciu stať sa členmi, resp. čakateľmi v klube, ako aj členovia iných jaskyniarskych skupín a klubov SSS i ČSS.

Podobne ako v roku 2014 sme za celý rok 2015 nezaznamenali výraznejšie úspechy v speleologickom prieskume krasu a jaskýň, najmä čo sa týka objavov a významnejších postupov. Iba čiastočne to súviselo s akciami organizovanými pre verejnosť a zameranými na zís-

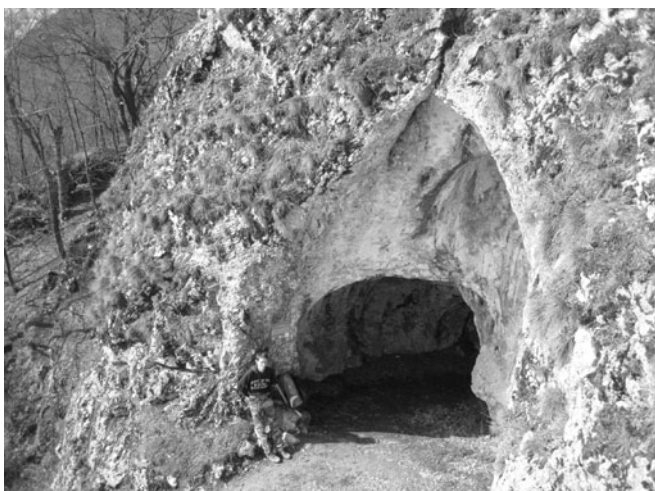
kavanie záujemcov o jaskyniarstvo; skôr išlo o náročnosť prieskumnej činnosti, vyžadujúcej viac námahy a dlhší čas, väčší počet účastníkov na akciách v teréne, ale aj iné okolnosti vrátane pracovných alebo študijných povinností a zdravotných dôvodov.

V **Strážovských vrchoch** sa činnosť sústreďovala na prieskumné, najmä kopáčske práce v jaskyniach, resp. krasových lokalitách Hodoň-Jazovčie (46 akcií), Brcove diery (49 akcií), Dlhé skaly – sonda nad Jamami (23 akcií), Rečica (najmä pod kótou 821 m) a Skalná dol. (9 akcií), Jaskyňa (Priepať) v Hrubej Kačke (5 akcií). V Pružinskej Dúpnej jaskyni (PDJ) bola ťažiskom exkurzná činnosť, paleontologický výskum, ako aj iné aktivity počas roka (spolu 21 akcií). Poznávací, výcvikový, dokumentačný či kontrolný charakter mali návštevy jaskýň na Strážove (Strážovská priepať, Četníková svadba a Jánošíkova j. 5 akcií), Priepasti medzi Kačkami (2 akcie) a inde. V **Súľovských vrchoch** boli predmetom pokračujúceho speleologického prieskumu Malá a Veľká Temná jaskyňa (Závadské j., 9 akcií), jaskyne na Podskalskom Roháči (2 akcie) a na Veľkom Maníne, najmä Jaskyňa pod Černokňažníkom (väčší počet akcií), v **Považskom Inovci** Džimova spása (13 akcií), v **Tribeči** Vápenný vrch, j. Brloh (17 akcií) a Zvislá j. na Žibrici (6 akcií).

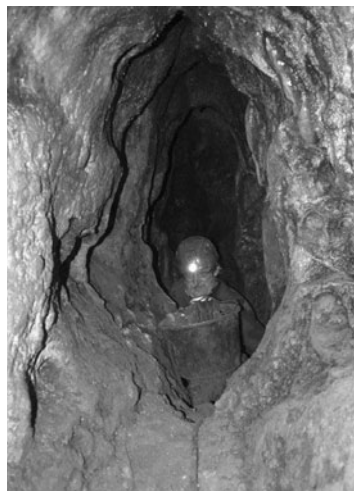
V ďalších prípadoch išlo o účasť na pracovných akciách iných klubov SSS – JK Dubnica n. Váhom (Jaskyňa s oknom, J. nad vyvieracou

v Mojtínskome krase), JS Adama Vallu (Kryštálová j. na M. Rozsutci, Sonda č. 9 vo Vrátnej doline), JK Speleo Turiec (Žiarna jaskyňa 4 v Belianskej doline vo Veľkej Fatre) a JK Dem. Dolina (Pustá j., Psie diery) a SK Červené vrchy (Škarkétka).

Pracovné akcie sa sústreďovali prevažne na prieskumné sondovacie či kopáčske práce, transport materiálu, zisťovanie prúdenia vzduchu a meranie teplôt, fotografickú a inú dokumentáciu jaskýň či účasť na ich výskume, povrchový prieskum (s objavmi menších jaskýň), len výnimočne na meračskú a mapovaciu činnosť (napr. 125 m polygón medzi Fučľavou dierou a Podskalskou jaskyňou – vzdialenosť 107 m v pôdoryse, 43 m prevýšenie, zameranie Fučľavej diery, Jaskyne nad Rečicou). V PDJ vykonávali v júli a októbri paleontologický výskum členovia ZO ČSS Býčí skála z Moravského zemského múzea v Brne (výskum sa začal už r. 2013 a bude pokračovať aj r. 2016). Vo Veľkej temnej jaskyni sme pri sondovaní v bočnej chodbičke našli pozoruhodný banícky kahanec z kameniny; stal sa súčasťou novej expozície v SMOPaJ a môže byť údajne až z bronzovej doby. Náplňou viacerých akcií, a to aj v rámci speleologickej strážnej služby, bola ochrana jaskýň a starostlivosť o krasové javy (čistenie jaskýň a ich okolia, kontroly, opravy a údržba uzáverov jaskýň) i o bezpečnosť pohybu v jaskyniach a ich okolí. V súčinnosti so SSJ bol vyhotovený nový uzáver Zvislej

P. Repka pred Partizánskou jaskyňou na Veľkom Maníne

Pracovná akcia vo Veľkej temnej jaskyni, Súľovské vrchy

L. Drábik a M. Lisý vo Zvislej jaskyni na Žibrici

j. na Žibrici, vyhotovili a osadili sme novú informačnú tabuľku pri vchode Partizánskej jaskyne na V. Maníne, ako aj dva nové informačné panely pod PDJ na NCH Karola Brančíka. Exkurzné návštevy (Dúpnej, Kortmanky, jaskýň na Strážove, Otcovej a Matkinej j., Temných jaskýň, Zvislej j. na Žibrici a iných jaskýň u nás, ale aj počas Jaskyniarskeho týždňa SSS vo Varíne) okrem spoznávania krasových javov poslúžili aj na získavanie praktických skúseností a overenie schopností najmä začínajúcich či nádejných jaskyniarov a jaskyniarok a prehlbovanie záujmu o jaskyne a jaskyniarstvo.

Spolupráca s členmi iných skupín a klubov SSS a ČSS bola zameraná predovšetkým na praktickú speleologickú činnosť, ale aj iné aktivity. Najviac sme sa stretávali na pracovných akciách a pri iných príležitostiach s členmi JK Dubnica nad Váhom i ďalších jaskyniarskych skupín od nás (Speleo Turiec, JS A. Vallu, OS Inovec) a z Moravy (ZO ČSS Býčí skála, Dagmar). V. Lieskovec sa zúčastnil na expedícii Demänovská dolina 2015.

So štábom RTVS pred Malou temnou jaskyňou v Súľovských vrchoch

V Pružinskej Dúpnej jaskyni sme tak ako po iné roky zorganizovali viacero akcií pre verejnosť. Sprístupnili a osvetlili sme ju 1 × v júni a 1 × v septembri, a to v rámci 5. ročníka podujatia Zelená modrá, resp. 7. ročníka Horomil festu; návštevníkom jaskyne sme poskytli lektorské a sprievodcovské služby s náučno-výchovným i ochranárskym zameraním, spojené s koncertom sláčikového kvarteta ZUŠ z Pov. Bystrice. Dvojdnové podujatie Zelená modrá sme ku koncu júna pripravili v spolupráci s obcami Čelkova Lehota, Pružina a ďalšími spoluorganizátormi. Jeden i druhý deň sa na ňom zúčastnilo po vyše 300 záujemcov. Jeho súčasťou boli tradične vystúpenia country a folkových hudobných skupín vrátane našich Kortmanovcov a J. Galoviča (skupina Tabak), ale aj ďalších účinkujúcich v areáli futbalového ihriska v Čelkovej Lehotě a 3. ročník turistického pochodu Čelkovská desiatka, vedúci odtiaľ k Priepesti medzi Kačkami a nazad, tentoraz s trasou aj pre cykloturistov. Koncom septembra sme zorganizovali v PDJ sprievodné podujatie Horomil festu – festivalu hôr a cestovania v Považskej Bystrici pre asi 150 návštevníkov a začiatkom októbra na Kortmanke 3. stretnutie členov OZ Mikroregión Strážovské vrchy (členom OZ je aj JK Strážovské vrchy) a občanov okolitých obcí pod názvom Strážovské vrcholenie za účasti viac ako 150 dospelých a detí. Príležitostne a po predchádzajúcej dohode sme vyšli v ústrety ďalším záujemcom o prehliadku PDJ: materské, základné a stredné školy z Považskej Bystrice, Púchova, Žiliny a Bratislavy, deti a dospelí z letných táborov v RZ Priedhorie, turisti, jaskyniari, poštári a iní návštevníci od nás a z ČR. Medzi návštevníkmi bola aj občianka USA J. Yanco z Bostonu a V. Attard z Malty, prezident Nature Trust (Malta) Valletta, jednej z najväčších a najstarších environmentálnych mimovládnych organizácií na Malte. Celkove si Dúpnu počas návštevných akcií prezrelo skoro 900 osôb, ďalší sa zúčastnili prednášok a besied s predsedom JK v Kúpeľoch Nimnica, Považskom osvetovom stredisku v Pov. Bystrici (Tam, kde nevidno hviezdy; aj výstava fotografií I. Pohanku), KD Beluša (Bonboniéra, OZ Strážovská stopa), Župnom dome v Púchove (Vývrтка, OZ Mŕtva kosť), na Gymnáziu a SPŠ v Pov. Bystrici, ZŠ v Domaníži a Pružine. Jaskyniarske pesničky

Kortmanovcov odznali aj na vernisáži výstavy v SNM – Etnografickom múzeu v Martine a na Speleomítingu SSS vo Svite. Koncom roka ich 23 vyšlo na CD Diery do sveta s podporou SSS i nášho klubu. Pokračovala spolupráca s KST Veľké Uherce – v októbri boli na výlete u nás, vybrali sme sa s nimi na Strážov, kde sme s viacerými navštívili aj Jánošíkovu j. a boli pri priepastiach na Prednej.

Zástupcovia JK Strážovské vrchy nechýbali v apríli na Speleomítingu SSS vo Svite a niekoľkí sme sa zúčastnili na Jaskyniarskom týždni SSS vo Varíne. O našej činnosti a jaskyniach alebo o iných aktivitách členov JK sa mohla široká verejnosť dozvedieť aj z regionálnych i celoslovenských médií: Považskobystrické novinky, účinkovanie v reláciách odvysiela-ných v Slov. televízii (Tip na víkend, Slovensko v obrazoch) a v Slov. rozhlas (Rádiovíkend). Pre RTVS sa nakrúcalo v Temných jaskyniach a Šarkanej diere v Súľovských skalách. V Spravodaji SSS, ktorého formálnu a obsahovú stránku majú na starosti J. Kasák a B. Kortman, okrem niekoľkých fotografií, stručnej správy

o našej činnosti v č. 1, nekrológov k úmrtiu V. Šlenca a M. Kortmana v č. 2, zdravotníckej k životnému jubileu M. Kardoša a spomienky na V. Bukovinského v č. 4 vyšiel článok T. Blaška o mapovaní Závadských jaskýň, B. Kortmana o ich pomenovaniach, o Zelenej modrej a súvisiacich aktivitách JK (č. 2) a kratšie príspevky o zmienkach o jaskyniach v dvoch dielach Mateja Bela, o koncerte v Dúpnej a o CD Kortmanovcov (č. 4). Na našu prezentáciu sme si dali vyrobiť tričká s potlačou loga Zelenej modrej, odznaky Č10 a PDJ a vreckové kalendáriky. Naša klubová webová stránka však bola vinou zaneprázdnenosti jej administrátora „mŕtva“ a tento problém bude nevyhnutné v čo najkratšom čase vyriešiť. Veľké rezervy sú aj v účasti na klubových akciách.

Tým členom a čakaťom, ale aj ostatným účastníkom našich akcií a podujatí, ktorí si vedeli nájsť čas na jaskyne a na všetko, čo s nimi súvisí, vyslovujem uznanie a ďakujem im. Nech sa nám všetkým v novom roku darí viac!

Bobuslav Kortman, predseda JK

SPELEOKLUB ŠARIŠ

V roku 2015 pokračovali členovia nášho klubu v prieskume jaskýň na Slovensku i v zahraničí a takisto sa zúčastnili spoločensko-propagačných akcií organizovaných Slovenskou speleologickou spoločnosťou. Naša aktivita oproti stavu pred 10 – 15 rokmi poklesla. Vyhovárať sa môžeme na rôzne (často objektívne) okolnosti, ale i tak sa môžeme pochváliť aktivitami niektorých našich členov, ktorí sa svojou činnosťou zapojili do jaskyniarskeho diania na Slovensku.

Postihla nás opäť smutná udalosť, opustil nás náš vekom najstarší člen Ján Svat.

Za rok 2015 sme uskutočnili zhruba 60 akcií, z toho 20 akcií bolo čisto v našej réžii, ostatných 40 akcií bolo spoločných s inými klubmi, avšak s našou podstatnou účasťou. Okrem toho naši členovia jednotlivo absolvovali asi 50 akcií.

Vypracovali sme 52 technických denníkov. Naši najaktívnejší členovia sú Gabika a Tina Majerníčkové, ako aj Peter Imrich. Stále sme klub, ktorý je veľmi otvorený novým členom,

a spolupracujeme s viacerými sympatizantmi.

Domáce krasové lokality

Naše dievčatá, Peter Imrich a Vladimír Paľa pokračovali v prieskume jaskýň v Homoli a v Stratenom potoku na Muránskej planine, kde v spolupráci so Speleoklubom Drienka zaznamenali

Členovia Speleoklubu Šariš na pracovnej návšteve v Malužinskej jaskyni. Foto: V. Paľa

veľké pokroky. Naši mapéri v jaskyni Homoľa zamerali 67 m nových objavov a v jaskyni Stratený potok 551 m nových chodieb. Práce naďalej pokračujú.

Pomáhali sme v krase okolo Malužinej, konkrétne v Malužinskej jaskyni 1, ale i na Malužinskej jaskyni 2 (pri ihrisku), kde bola vydarená dvojdná pracovná akcia.

Naša členka Gabika Majerníčková okrem Malužinských jaskýň pracovala na ponore Východná, v ponore na Múrach a v Občasnej vyvieracke v Červených vrchoch.

Zahraničné krasové lokality

Naši jaskyniari boli dva razy v Rumunsku na „domácej“ lokalite jaskyňa Dracoaia a takisto dva razy v Kosove, kde okrem známych jaskýň sa rozhládajú aj po nových neprebádaných planinách.

Domáce nekrasové lokality

Našu najväčšiu pseudokrasovú jaskyňu – Jaskyňu pod Spišskou – sme ukázali viacerým záujemcom. Majú o ňu záujem ľudia z okolitých obcí, jaskyniari z Čiech, ale aj chiropterológovia a biospeleológovia, ktorí v nej objavili chvostoskoka *Protaphorura janosik*. Je to západokarpatský endemit.

Skontrolovali sme stav okolitých jaskýň, pričom konštatujeme postupnú degradáciu vstupných otvorov do jaskýň, čo je však v pseudokrase bežný jav.

Náš člen Ján Ducár spropagoval jaskyňu v Paledivke (televízia JOJ v dokumente o obci Regetovka), avšak výskum v nej sme nerobili.

Objavili sme novú jaskyňu v pohorí Branisko, v časti Sľubica, v kopci Bradlo nad obcou Kluknava. Ide o puklinovú jaskyňu s odhadovanou dĺžkou asi 20 metrov, vytvorenú v kremenchoch; zatiaľ nie je zameraná.

Iné skúmané lokality: Zbojnícka jaskyňa nad Drienicou v pohorí Čergov, kde sa aktivizoval náš sympatizant, a jedna akcia v Leštínach pri Tichom Potoku (Levočské vrchy) priniesla prekopanie sa do priestorov, ktoré boli nedostupné z opačnej strany.

Historické podzemie

Najúspešnejšou akciou bola návšteva historickej bane v Banskej Hodruši – v bani Starovšechsvätých. Na druhý deň niektorí naši

členovia navštívili zaujímavý objekt „umelú jaskyňu“ pri Banskom Studenci, pričom ide o podzemný lom na stavebný kameň.

Ján Ducár spolu s Ferom Chovancom sa prekopali do zasutinenej štôlne na limonit nad obcou Trebejov.

Lokalita Na Výhone nad obcou Zámutov nás stále láka, pretože podľa výpovedí starších informátorov by mal byť aj druhý vchod do sústavy pivníc. Náš člen Juraj Timura toto miesto označil. Uvidíme, či sa do kopania pustia miestni turisti zo skupiny KST Perun Zámutov.

Naši členovia stále navštevujú niektoré štôlne, kde sa v minulosti ťažil drahý opál, ale aj železná ruda (limonit), a to hlavne v štôlnach nad obcou Hermanovce nad Topľou.

Členovia Speleoklubu Šariš v podzemí Hodrušských baní. Foto: V. Paľa

Sympatizanti SK Šariš z obce Brezovica pred Jaskyňou pod Spišskou. Foto: P. Hurný

Iné aktivity

Zúčastnili sme sa Speleomítingu vo Svite a Jaskyniarskeho týždňa SSS vo Varíne, kde sme si exkurzne pozreli niekoľko zaujímavých jaskýň.

Peter Hurný, predseda speleoklubu

Speleoklub Tisovec vykonával v roku 2015 svoju činnosť vo vymedzenom území Tisovského krasu a časti Muránskej planiny, na základe povolenej výnimky Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici a v zmysle plánu práce na toto obdobie.

Ochrana krasu

V Netopierej jaskyni bol vo vstupnej časti osadený kovový uzáver a nástupná plošina. K Čertovej jaskyni sa urobil prístupový chodník a upravil terén pred jaskyňou, kde bol osadený náučný panel. Pôvodný uzáver sa nahradil novým podľa požiadaviek ŠOP SSJ.

Prieskumná činnosť

Pokračovalo sa v sondovacích prácach v jaskyni Natálka, takisto v Jaskyni č. 31 sme pokračovali v kopaní a vynášaní sedimentov s postupom 4 m. Na jar 2015 bola objavená (D. Hutka, J. Pavlík) južne od jaskyne Kostolík neznáma jaskyňa, ktorá dostala meno Jarná. Dĺžka chodieb dosiahla 25 m. Výzdobu tvoria sintrové náteky. Jej priepasťovitá otvorená časť v minulosti slúžila pastierom ako útočisko pred nečasom. Svedčí o tom nález hlinenej trojnožky používanej nad otvoreným ohňom. V lokalite Hlboký jarok sa podarilo po sondovacích prácach preniknúť do nových priestorov v celkovej dĺžke 36 m. Výzdobu tvoria sintrové náteky a menšie kvaple, ako aj výnimočné koreňové zväzky prerastajúce cez strop. Jaskyňa bola objavená v spolupráci s moravskými jaskyniarmi a dostala názov Moravská jaskyňa. V lete bola objavená 6 m dlhá jaskyňa Katarínka v doline Furmanca (K. Hutková) a vertikálna jaskyňa v závrte za Hlbokým jarokom v dĺžke 10 m (D. Hutka, J. Pavlík, L. Vlček). Pokračovalo sa v prieskume Jazernej jaskyne vo veľkom a malom jazere, o čom bol vyhotovený filmový dokument. Na filmový záznam sa podarilo potápačovi P. Kubíčkovi zachytiť unikátny a záhadný jav, tzv. podvodnú sopku.

Člen Speleoklubu Tisovec L. Vlček pracoval v krase Muránskej planiny a krasových oblastiach v zahraničí. Organizoval úspešnú medzinárodnú expedíciu na stolovú horu Akopán vo Venezuele a zúčastnil sa medzinárodnej jaskyniarskej expedície do pohoria Sureanu v Rumunsku.

Dokumentačná činnosť

Priebežne sa robí mapová a fotografická dokumentácia nových objavov a ich lokalizácia.

Osvetová a propagačná činnosť

V Spravodaji SSS sme uverejnili 6 príspevkov a v Tisovskom mesačníku 3 príspevky. V televíziách JOJ a Markíza boli odvysielané 4 relácie s jaskyniarskou tematikou a jedna relácia v rádiu Regina. V rámci IV. ročníka Zrazu potápačov bola inštalovaná výstava venovaná 45. výročiu vzniku speleopotápačskej skupiny Aquaspael Košice a pamiatke potápača Petra Ošusta, ktorý tragicky zahynul v roku 1975. Vystavená bola aj časť fotografií z medzinárodnej súťaže Speleofotografia 2014. Náš člen L. Vlček sa aktívne zúčastnil Medzinárodnej karsologickej školy v Postojnej a osláv výročia Medzinárodnej speleologickej únie – UIS v Slovinsku. Publikoval v Krásach Slovenska, odborných jaskyniarskych časopisoch a prednášal doma a v zahraničí. Spolupracoval s RTVS pri reláciách s jaskyniarskou tematikou.

Údržba Výskumnej terénnej stanice Suché doly

Uskutočnilo sa 13 akcií, počas ktorých bol odstránený zvyšok pôvodnej stavby a zabetónovaná podlaha.

Ostatné

Uskutočnil sa IV. ročník Zrazu speleopotápačov, spojený s exkurziami do jaskýň, výstavou, premietaním filmov a odbornými prednáškami pre školy a verejnosť. Večer zakončila zábava s hudobnou skupinou Klasik.

Speleomítingu vo Svite sa zúčastnili 4 členovia, Jaskyniarskeho týždňa sa zúčastnil 1 člen. Na medzinárodnej vedeckej konferencii v Poľsku sa zúčastnili 3 členovia.

Naši členovia sa zúčastnili brigády pri čistení toku rieky Rimavy a úprave chodníka a stavbe mostíka k židovskému cintorínu. Počas výstavby cesty Bánovo – Zbojská sme priebežne

kontrolovali výskyt krasových javov (D. Hutka, K. Hutková).

Pod vedením K. Hutkovej aktívne pracoval Jaskyniarsky krúžok pri SOŠ Tisovec. Zúčastnili sa prác v Jaskyni č. 31 a úprave chodníka k Čertovej jaskyni. Organizačne pomohli pri realizácii IV. ročníka zrazu potápačov.

Prehľad činnosti

Počet členov 20

Počet akcií 76

Počet zúčastnených 25

Dĺžka novoobjavených priestorov 77 m (doma), 4351 m (v zahraničí)

Počet odpracovaných hodín 570

Potápanie 2 akcie

Jaskyniarsky krúžok 5 akcií

Sponzori

Za zabezpečenie akcií speleoklubu, propagáciu, materiálnu pomoc a všestrannú podporu ďakujeme všetkým, ktorí podporili našu činnosť, ale najmä Ing. Milanovi Poprockému, Ing. Jaroslavovi Heckovi, MUDr. Jánovi Dianiškovi, Petrovi Vetrákovi, Ing. Petrovi Mináčovi, Mgr. Lukášovi Vlčekovi, Ing. Ivanovi Rusnákovi, Mgr. Grigorijovi Šaminovi.

Ivan Kubíni, predseda speleoklubu

TRENČIANSKY SPELEOKLUB

Na šiestich akciách klub pokračoval v prieskume jaskyne Tam za rohom pri Dolnej Porube. Vinou sťažených podmienok sme postúpili len o dva metre. Na vrchu Ukovec pri Slatinke nad Bebravou sme vykonali revízný povrchový prieskum, pričom sme objavili neveľkú jaskynku a začali sme s jej prieskumom. Niektorí členovia sa občas zapojili do pracovných akcií

iných klubov (otváranie nového vchodu do Jaskyne zlomísk, prieskum Starej čachtickej vyvieracky, budovanie nového uzáveru Modrovskej jaskyne). V rámci poznávacej exkurzie sme navštívili Dolnú jaskyňu v lome nad Dolnou Súčou. Traja členovia a traja rodinní príslušníci sa zúčastnili na JT vo Varíne.

Miroslav Sova, vedúci klubu

OBLASTNÁ SKUPINA TRIEBĚČ

Na januárovej schôdzi sa dohodlo, že tento rok budeme organizovať minimálne jednu akciu za mesiac. Zhodli sme sa na poslednej nedeli v mesiaci, aby sa ani tí najvýrečnejší nemali na čo vyhovárať. Tento systém nám pekne fungoval celý rok.

Začiatkom roka sme kopali v Priepasti Müller na Veľkom Poli. Mali sme tam niekoľko komplikácií s technikou, ale nakoniec sme si vždy poradili. Pracujeme tak, že dvaja sú v jaskyni a nakladajú materiál a ostatní hore odoberajú a vysypajú – klasika. Na dne priepasti nám po dvoch rokoch práce z plazivky vznikol priestor, kde sa naši najvyšší členovia môžu prejsť. Nachádza sa tu šikmá puklina a momentálne máme popri nej dva nádejné smery, ktorými sa môžeme vydať. Uvidíme, čo prinesie rok 2016.

Od apríla sme sa venovali odkrývaniu zavaleného vchodu do štôlne Matej na Píle. V tejto

oblasti sa nachádzajú tri pekne viditeľné štôlne: Matej, Alexína a Jan Nepomucký. Do poslednej menovanej sa dá dostať bez problémov – akurát sa treba pripraviť na vysokú hladinu vody. Prvý zával po asi 12 metroch sa dá ešte prejsť, druhý by bolo treba uvoľniť, ale do toho sme sa nepúšťali. V Alexíne sme zatiaľ neboli. Vo vrchnej časti závalu vchodu štôlne Matej sme cítili výrazný prieván. Pustili sme sa teda do kopania na tomto mieste. Spočiatku sme boli optimisti, nakoniec sme sa však do štôlne nedostali. Mali sme problémy s rúcaním stopu a stien. Ostala nám výzva do budúcnosti.

V lete sme tiež navštívili obec Malá Lehota, kde miestni pracovali v okolí Jazvínskej jaskyne. Vytvorili pohodlný chodník k jaskyni, vyčistili okolie aj jaskyňu. Oplatí sa navštíviť.

Maťo Straka sa 11. – 14. 6. 2016 zúčastnil na speleoškole. Na januárovej schôdzi ho trochu

Zimujúce netopiere vo Veľkej jaskyni pod Kečkou

Štôlna Nový Ján Nepomucký na Pile

ponaťahujeme, ale vyzerá to tak, že bude prijatý za člena, keď už má na to aj papier... Celý rok nám v kolektíve chýbala Bora Mališová. Je to ale všetko ospravedlnené – v októbri sa jej totiž narodil syn Filip. Pevne dúfame, že to bude zdatný jaskyniar.

V októbri u nás vykonávala Slovenská inšpekcia životného prostredia štátny dozor, kde kontrolovali dodržiavanie podmienok určených v rozhodnutiach okresných úradov. Všetko prebehlo hladko, spomínam to ako zaujímavosť, že aj takéto veci sa dejú.

Ku koncu roka sme organizovali dve exkurzie. Naši členovia navštívili Moravský kras, konkrétne Sloupsko-šošůvsku a Punkevné

jaskyne, priepasť Macochu a jaskyňu Výpusť. Pre miestnych turistov a nadšencov sme uskutočnili výlet do Veľkej jaskyne pod Kečkou a Jaskyne krasovej prvej v Štiavnických vrchoch. Ohlasy boli veľmi dobré.

Juro Šurka aj naďalej spolupracoval so Speleo Bratislava pri výskume jaskýň v Belianskych Tatrách a zúčastnil sa vedeckej expedície do Permu s cieľom štúdia kryogénnych kalcitov v miestnych jaskyniach.

Novinkou roku 2015 je ešte to, že sa nám podarilo získať dvoch nových nádejných členov. Začali s nami chodiť na akcie od augusta, uvidíme, ako dlho im to vydrží.

Za Speleoklub Tribeč Zuzana Kosejová

SPELEOKLUB TRNAVA

Jaskyniari zo Speleoklubu Trnava aj v tomto roku pokračovali v prebiehajúcom speleologickom výskume, najmä na dvoch ťažiskových lokalitách – Orešanská sonda (Kuchynsko-orešanský kras) a Havranická jaskyňa (Plavecký kras).

Hneď začiatkom roka sme sa vrhli na koncové časti Havranickej jaskyne, presnejšie na najhlbšie miesto v jaskyni (-50 m). V sienke sme sa zahĺbili a ťažili sme predovšetkým kamene a terra rossu. Začiatkom marca bol v Havranickej jaskyni vedený aj odborný výskum zameraný na meranie tep-

lôt či koncentrácie CO₂, neskôr výskum zameraný na litológiu a štruktúrne merania.

Počas jari sme sa presunuli do Kuchynsko-orešanského krasu, presnejšie na Dlhý vrch, kde sa nám podarilo objaviť zatiaľ neopísanú jaskyňu. Nazvali sme ju Jaskyňa na Dlhom vrchu (N48° 27' 24,01'', E17° 20' 39,40''). Jaskyňa sa nachádza cca 450 m severne od Orešanskej sondy v skalnej stene. Dosahuje dĺžku 7 m a je puklino-korozívneho pôvodu. V budúcnosti by sa v nej dalo pracovať.

V doline Hlboča (Smolenický kras) sa v apríli a októbri uskutočnil geofyzikálny výskum odporovou metódou. Výskum realizovali zamestnanci a študenti PriFUK (katedra geofyziky a všeob. geológie). Výsledky výskumu zatiaľ nie sú úplne spracované.

Na Orešanskú sondu sme sa presunuli už v jarných mesiacoch. Na začiatku sme začali s odťažovaním závalu, ktorý do sondy padol ešte v minulom roku. Počas jednej akcie sa nám ho podarilo celý vyťažiť. Za závalom je už pevná stena masívu. Na ďalších pracovných akciách sme ťažili predovšetkým balvany a niekde lokalizujeme aj piesčité náplav. Dá sa usudzovať, že v priestore, do ktorého sme sa dostali, býva sporadicky vymývaný povrchovými zrážkami.

Už tradične sme v strede júna v spolupráci so Speleo Bratislava uskutočnili už štvrtý ročník Speleoškoly. Podujatie sa vydarilo aj vďaka lektorom. Zúčastnilo sa ho štrnásť frekventantov.

V rámci Zrazu malokarpatských jaskyniarov organizovaného Jaskyniarmi Plavecké Podhradie sme sa podieľali na výkopových prácach

v závrte Ofrflané (Plavecký kras). Po prerazení sedimentu v horizontálnej chodbe sa z druhej strany neznámych priestorov vyvalila voda a čiastočne zaplavila nami kopanú chodbu. Počas leta bolo pre bezpečnosť potrebné vybetónovať časti nespúvneného závalu pod skružami na Orešanskej sonde. V tejto činnosti chceme pokračovať aj v roku 2016 a dobetónovať ďalšie nestabilné časti úvodnej vertikálnej studne. Prieskum počas júla prebiehal aj v Havranickej j., kde sa stále kopalo v najhlbšom mieste.

Na tradičnom jaskyniarskom stretnutí organizovanom našou skupinou Majdán-Jägerka 2015 sme pracovali na Orešanskej sonde. Akcie sa zúčastnilo viac ako 10 ľudí. Prišli nám pomôcť členovia Speleo Bratislava, Jaskyniari Plavecké Podhradie a členovia Klubu priateľov turistiky. Na lokalite sme ťažili balvany a sediment, ktorý sa následne transportoval až na povrch. Za spolupráce Jura Halamu a jeho partie sme na nasledujúcej akcii vyťažené priestory zapažili výdrevou. Tú sme

Po náročnej pracovnej akcii, ktorá sa uskutočnila na pracovnom zraze Majdán-Jägerka 2015

„Čaj o piatej“ v Havranickej jaskyni

Najhlbšie dosiahnuté miesto v Orešanskej sonde po zabezpečení výdrevou

tak predĺžili o 1,5 m a v súčasnosti dosahuje hĺbku 4,5 m.

V Havranickej jaskyni aj Orešanskej sonde sme pokračovali vo výkopových prácach aj počas jesene. V Havranickej j. sme domerali aj časť novoobjavených priestorov v dĺžke 13,8 m. V strede októbra sme sa zúčastnili tradičného záveru sezóny na Košariskách, organizovaného Speleo Bratislava.

Naši dvaja členovia (T. Láncoz a P. Filipčíková) sa v novembri a decembri zúčastnili vedecko-speleologickej expedície na stolové hory vo Venezuele. S podporou Správy slovenských jaskýň sme natreli drevenú konštrukciu na Vetrľínskej sonde či zlikvidovali odpad z oblasti

Závrtovej priepasti na Komberku (Kuchynsko-orešanský kras). Záver roka sme ukončili pracovnou akciou na Štefana v Havranickej jaskyni. Medzi blokmi sa v hĺbke začínajú otvárať dutinky vyplnené iba splavenou hlinou. Pripomína to situáciu nad „štupľom“ pred objavením nových priestorov v minulom roku. Práce počas roka pokračovali aj na chatke. Dokončili sme hrubú stavbu a na jeseň boli osadené okná a dvere. Pracovných akcií bolo v tomto roku menej ako po minulé roky (22). Veríme, že sa nám tento trend podarí v budúcom roku zvrátiť. Chýba omladenie členskej základne, najmä zapálení členovia pre prácu v podzemí.

RNDr. Alexander Lačný, predseda SPKTA

JASKYNIARSKY KLUB SPELEO TURIEC

Členovia JK ST v roku 2014 uskutočnili celkovo 41 pracovných akcií. Práca bola zameraná tak ako predchádzajúce roky predovšetkým na Beliansky a Blatnický kras Veľkej Fatry.

V Belianskom krase pokračovali práce v **Jaskyni so závalom (Chliev)**.

Na konci jaskyne sme sa sústredili na čistenie a prehlbovanie priepasti. Na dne nás zastavili v postupe veľké bloky a zrejme sme stratili správny smer. Priepasť v spodnej časti nie je kopaná na plný profil. Pre overenie správneho smeru je nutné odťažiť sediment v plnom profile.

V **Suchoj jaskyni 1** sme zamerali objavy v Kaňone, o ktorých sme informovali v správe o činnosti za rok 2014. Spolupracovali sme so správou NP Veľká Fatra pri monitorovaní zimujúcich netopierov v **Suchoj jaskyni 1**, **Perlovej jaskyni** a jaskyni **Javorina**.

Uskutočnili sme povrchový prieskum na **Malcove**. Podarilo sa nám zaregistrovať dve nové lokality, na ktorých sme začali aj pracovať. V sonde s pracovným názvom **Korán** sme postupne vyčistili vstupnú rúrovitú chodbu, ktorá vyústila do menšej sienky.

V ďalšom postupe nás zastavila úžina široká sotva 30 × 20 cm, vyplnená hlinou a sintrovými platňami. Postup je tu možný len po náročných sondážnych prácach. Jaskyňa je fluviokrasového pôvodu a má dĺžku 7 m. V sonde nad zväznicou sme zatiaľ postúpili 4 m. Chodba nie je vyplnená na plný profil, ale je neprielezná, na lokalite je prievan. Pod stropom je voľných 10 – 15 cm. Jaskyňa je fluviokrasového pôvodu a zrejme ide o starý ponor.

V Žiarnej dolinke sme pomáhali Speleoklubu Malá Fatra pri prieskume **Žiarnej jaskyne 4**.

Suchá jaskyňa 1

V Blatnickom krase pokračoval prieskum masívu Tlstej a Ostrej. V **Priepasti pod Ostrou** sme osadili dva rumpály na ťahanie materiálu. Prvý je umiestnený na začiatku horizontálnej chodby a uľahčuje transport materiálu po strmej lanovke od ústia vykopanej priepasti. Druhý sme umiestnili nad ústie vykopanej priepasti. Montáž rumpálov výrazne uľahčila transport materiálu z dna. Na bežnej akcii sa tak bez problémov vytiahlo 100 vedier. Hĺbka vykopanej sondy postupne dosiahla takmer 5 metrov, pričom sa na dne objavila diera. Po rozšírení sa nám podarilo postúpiť do ďalšieho pokračovania. Priestor sme nazvali Novembrová sienka. V ďalšom postupe nás zastavil zával. Hĺbka priepasti sa blíži k méte 60 m.

Na **Muráni** pokračovali sondážne práce v meandri v komíne. Problém je však so vzduchom. Na čelbe sa pre nedostatok vzduchu nedá pracovať už po dvoch hodinách. Máme v pláne umiestiť tu ventilátor a hadi-

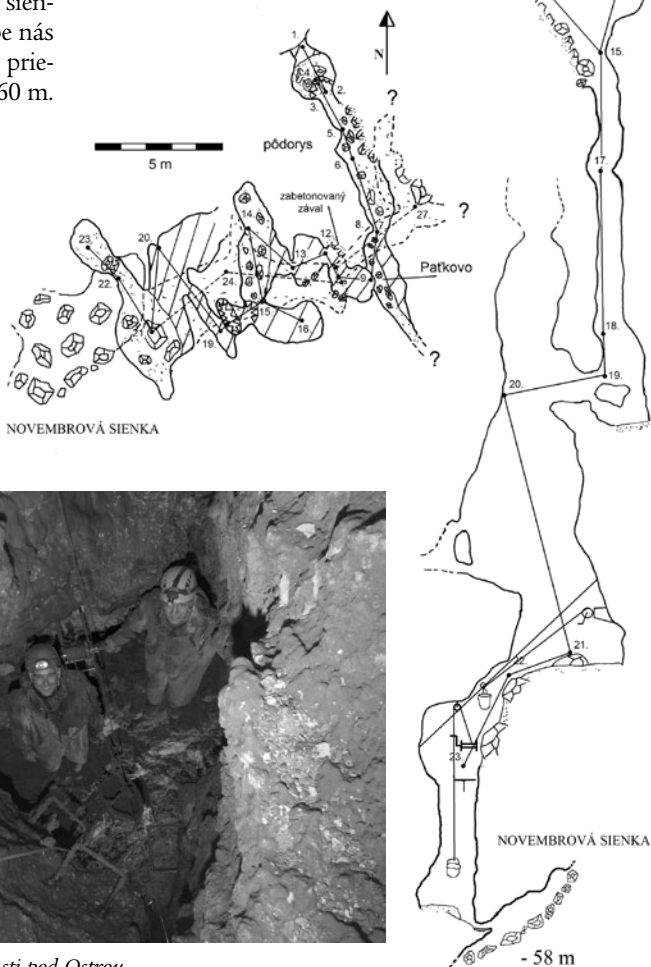
PRIEPASŤ POD OSTROU

dĺžka: 115 m denivelácia: 58 m

Zamerali: P. Plavec, P. Pokrievka ml., P. Neuschel

1.3.2012, 26.7.2009

Kreslil: P. Pokrievka ml.

Výkopové práce v Priepasti pod Ostrou

Sonda vo výduchu na Tlstej pri Krkavčej jaskyni

cu na zabezpečenie vetrania. Na lokalite by bolo vhodné otvoriť horný vchod. Výdrevu vo vstupnej objavnej chodbe začína hniť a je len otázkou času, kedy sa vchod zavalí.

V **Krkavčej jaskyni** pod vrcholom Tlstej sme overovali možné pokračovanie. Po sondážnych prácach sa ukázalo, že jaskyňa je bez ďalšieho možného pokračovania. Neďaleko tejto lokality sme pokračovali v kopaní **Sondy vo výduchu**. Sonda sa začala kopať v sutinovom svahu. V hĺbke dva metre sa nám podarilo naraziť na

pevnú skalu, popri ktorej sa dalo zostupovať kolmo dolu. Na zabezpečenie sondy sa použilo paženie z karisiete. Postupne sonda dosiahla od najvyššieho bodu výkopu hĺbku 6 m. Práce sú momentálne pozastavené a čakáme na zimné podmienky, aby sme overili, či prievan nevychádzal len zo sutinoviska.

V **Eubenej dolinke** sme zlanili do výrazného otvoru v stene, o ktorom nás informoval Janko Obuch. Na tejto akcii sa podarilo zároveň zaregistrovať novú, **Eubenú jaskyňu** s perspektívnou úžinou na konci. Po rozšírení úžiny jaskyňa pokračuje sienkou s bohatou výzdobou. Pokračovanie uzatvára zasintovaný zával. Eubená jaskyňa dosiahla dĺžku 25 m. Zároveň sme zaregistrovali v Eubenej dolinke ďalšie tri lokality, kde je nutné overiť sondážnymi prácami možné pokračovanie.

V rámci spolupráce s inými klubmi sme sa zúčastnili čerpania **Občasnej vyvieracky v Červených vrchoch** a prieskumu jaskýň **Medzivršie a Jaskyňa na Rúbaní na Mojťine**. Zúčastnili sme sa Jaskyniarskeho týždňa SSS vo Varíne v Malej Fatre a Speleomitingu SSS vo Svite.

Traja členovia nášho klubu sa stali členmi dobrovoľnej jaskynnej záchrannnej služby. Dvaja členovia exkurzne navštívili **Krížnu jamu v Slovinsku**. Niekoľkí členovia exkurzne navštívili jaskyne **Moravského krasu**.

V spolupráci so Slovenským národným múzeom v Martine sme zorganizovali výstavu Jaskyne a jaskyniari, ktorú navštívilo viac než 4-tisíc návštevníkov.

Pavol Pokrievka ml., podpredseda JK

OBLASTNÁ SKUPINA UHROVEC

Prehľad akcií jaskyniarov z Uhrovca za rok 2015:

1. 3., 29. 3., 12. 4., 27. 12. jaskyňa Melková (4 × Jozef Kováčik a Milan Ďuračka, 1 × Marek Sečánsky); 3. 5. jaskyňa Vlčia diera a prieskum Veľká Homoľa – Čierny vrch; 7. 6. jaskyne Čerešňová, Prievanová, Puklinová (Kováčik, Ďuračka, Sečánsky); 5. 7., 9. 8., 30. 8. Jaskyňa

nad Stavaním (3 × Ďuračka); 12. 7. Mramorová jaskyňa, jaskyňa Chobotnica (Kováčik, Ďuračka); 23. 8., 25. 10. jaskyňa Chobotnica (2 × Kováčik a Ďuračka); 8. 11., 6. 12., 26. 12. Hraničná jaskyňa (2 × Ďuračka, 1 × Kováčik, 1 × Kováčik a 7 turistov, 1 × Sečánsky); 31. 12. Košútova jaskyňa (Ďuračka a syn).

Jozef Kováčik, predseda OS

Centrom pozornosti nášho klubu na domácom poli je bezpochyby tatranská jaskyňa Mesačný tieň (Javorinská Široká, Bielovodská dolina), v ktorej úspešne bádame kontinuálne už 11 rokov. Objavy sme v nej počas poslednej sezóny uskutočnili v sektoroch Hádova ríša, Knossos, Žižkovo oko, Žufane, Metrá, v Západnej vetve a tiež v perifrériách mimoriadne vzdialenej tzv. Tretej rieky. Nová (zmapovaná) dĺžka systému je 32 879 m, čerstvé decembrové postupy v dĺžke minimálne niekoľko sto metrov v tomto rozsahu započítané ešte nie sú. Pribudlo 697 m, ktoré sme zamerali. Jaskyňu naďalej trpezlivo vyhodnocujeme aj odborné, napr. klimatologické merania, mineralógia či biospeleologický výskum. Čiastočne sme v nej zrekonštruovali dva naše nosné bivaky (prvý a tretí). Tieto priebežne čistíme od zbytočných vecí, ktoré tu pozanechal kdekto.

V prieskume tohto rozsiahleho systému usmerňujeme postupnú generačnú výmenu, keď v Mesačnom tieni začínajú bádať opäť mladí, nádejní nadšení záujemcovia (dost často z radov vysokoškolákov alebo dokonca budúcich prírodovedcov). Najmä pre nich sme zorganizovali jari Speleoškolu, ktorej teoretickú časť a prednášky absolvovalo 11 účastníkov a praktickú časť 10. Niektorí z nich sa potom zúčastnili našich viacdňových akcií do Mesačného tieňa (2-, 3-, 4-dňové pobyty), počas ktorých sme ich zaučili do náročných transportov, presunu podľa máp, lezeckej techniky, bivakovania v podzemí a začali tiež samostatne už skúmať, rekognoskovať a najmä mapovať. Mohli by sa stať nielen oporou klubu, ale aj perspektívnymi členmi SSS.

Aj toho roku sme sa podieľali na expedícii v severnom Velebite (Chorvátsko). Nosnou lokalitou poslednej výpravy bola opäť -1320 m hlboká Slovačka jama. Na pohodovej a veselej, no zároveň účinne zorganizovanej akcii, ktorú tentoraz ťahali najmä chorvátski a srbskí priatelia, sme si vlastne pripomenuli už 20. výročie objavu tejto cennej jaskyne (28. júla 1995, vo dvojici Branislav Šmída a Marcel Griflík). Slovačka jama patrí stále k najhlbším na svete (v známom rebríčku www.caverbob.com jej

patrí 26. priečka). Úctyhodná je dnes už aj jej kompletná dĺžka (prítom nesmierne vertikálneho traktu): po poslednej akcii je to 6217 m. Zásadný postup výpravy

sa uskutočnil vo vetve Hermanova studňa, ktorú sme v roku 1999 dobádali po úžinu s prievanom v hĺbke -530 m. Jej prekonanie prinieslo postup do -650 m a zatráverzovanie v úseku Eriksan zas objav obrovskej 200-metrovej vertikály, paralelnej s inou gigantickou studňou Poseidon (P213 m), ktorú sme explorovali ešte v roku 1995. Na výprave sme sa popri biospeleológii a vytváraní tyla venovali aj dôkladnejšej povrchovej rekognoskácii okolitých masívov (Mali kuk, Krajačev kuk), s nálezmi početných perspektívnych otvorov do šácht a meandrov, z ktorých niektoré sme aj preskúmali a zdokumentovali (priepasti Halaška, Carijema, Mimina jama a iné).

Pokračovali sme opäť v už vlani dobre rozbehnutom prieskume krasu v Bosne a Hercegovine. Pôsobili sme na planinách Grmeč, Bobara a Javornjača, v jaskyniach Hrustovača, Pečina pri Resanovci, Oko, obrovskej Lednici iznad Smoljane a v ďalších. V dvoch z nich sme zistili pozoruhodné voľné pokračovania, ktorým sa v dohľadnom čase budeme venovať detailnejšie. Rekognoskovali sme aj bezprostredné okolie výdatných vyvieraciek, ako Pliva, Bastašica či Sanica, resp. okrajovú ponorovú zónu niektorých poljí, snažíme sa trochu porozumieť ich hydrogeológii. Popritom sme na vybratých lokalitách zrealizovali stacionárne biospeleologické odbery.

Zásadnou mierou sme podporili slovenskú jaskyniarku Ing. Martinu Drškovú, ktorú oslovilo vedenie Európskej speleologickej federácie (FSE), zaujať v byre významný post General Secretary. Vďaka promptnosti Petra Holúbka sa stala členkou SSS, my sme jej zase vytvorili všestranné praktické a diplomatické zázemie. Na májovom národnom sneme talianskych jaskyniarov v Pertosa-Auletta, počas valného zhromaždenia zástupcov speleofederácií jednotlivých európskych krajín, bola do funkcie zvolená jednoglasne. Martina s nami konzultuje mnohorakú, pestrú agendu FSE a zastupuje aj východoeurópsky blok jaskyniarov.

Zo spriatelených skupín sme navštívili na príklad kamarátov zo skupiny Badizer a nimi spravovaný krasový terén na Silickej planine. Manželská dvojica našich členov tiež vypomáha v prieskume najzápadnejšie situovaných jaskýň tejto planiny vedúcemu Speleoklubu UPJŠ Zdenkovi Hochmuthovi a autonómne pôsobí sondážne už niekoľký rok zo svojej terénnej základne na dvoch-troch lokalitách v okolí Hrušova. Noro Lacko a Silvia Čúzyová usporiadali krásnu výstavu na tému podzemná fotografia v Slovenskom krase v bratislavskej galérii Medium na VŠVU. Spravujeme

čoraz naplnenejšiu klubovú webstránku www.mesacnytien.sk, na ktorú sme zavesili niektoré naše staršie publikácie a monografie (Velebit, Plavecký kras). Vedúci speleoklubu sa stal členom chorvátskej biospeleologickej spoločnosti (HBSD v Záhrebe), vypracoval pozoruhodne rozsiahlu prehľadovú kvalifikačnú prácu o jaskynných Coleoptera Dinaríd a v rámci predmetu Ekológia subteránnych živočíchov odprezentoval pre študentov zoológie na Prírodovedeckej fakulte UK niekoľko prednášok (krasové formy, jaskynné chrobáky, slepé ryby).

SPELEOKLUB UNIVERZITY P. J. ŠAFÁRIKA KOŠICE

V roku 2015 pracovali členovia speleoklubu na tradičných lokalitách (Skalistý potok, Kysacká jaskyňa, povrchový kras Jasovskej planiny a Medzevskej pahorkatiny, rozšírené o jaskyňu Domica na základe projektu APVV (*Agentúra na podporu výskumu a vývoja*) a zaradenia do plánu hlavných úloh Správy slovenských jaskýň.

V jaskyni **Skalistý potok** členovia skupiny podporovali speleopotápačské akcie skupiny Speleodiver. V hornej časti jaskyne sa podarilo prekonať prekážajúci balvan. Prekvapivo pokračuje sifón cca ďalších 60 m a klesá do hĺbky cca 36 m. V dolnej časti sa uskutočnilo niekoľko akcií skupiny Speleodiver, potápača K. Gesserta z Nemecka, prebehol transport materiálu k 22. sifónu. Trojnásobný farbiaci pokus vo vstupných častiach zatiaľ nepri niesol významnejšie nové poznatky. Prebieha kontinuálne sledovanie tektonickej aktivity dilatometrom TM 71 (2 stanovišťa), hlavne zásluhou študenta UPJŠ R. Dobroviča. Prie tok, resp. hladina podzemných vôd sa sleduje na 3 meracích profiloch. Obsluhujeme aj dilatometer v Drienoveckej jaskyni na základe dohody s Geologickým ústavom AVČR (Praha) a klubom Cassovia. Na Jasovskej planine a Medzevskej pahorkatine prebiehal okrem toho samostatný, prevažne povrchový prieskum koordinovaný St. Dankom.

V **Kysackej jaskyni** sa oživil prieskum a budovanie infraštruktúry hlavne zásluhou hosťujúceho člena Speleoklubu Drienka Štefana Kyšelu, ktorý s niekoľkými dosiaľ neregistrovanými členmi (J. a E. Čopianovci, S. Juhás,

M. Novák) a našimi členmi Kovalikom a Miklošom vyťažili 987 vedier lomového odpadu z vnútorných priestorov jaskyne a začali sondovať v priestore tzv. Hornej jaskyne (350 vedier). Koncom roka sme v oblasti antropogénnych zásahov v okolí jaskyne i samotnej jaskyni uskutočnili skenovanie podzemným skenerom Riegel (pozri: <https://www.youtube.com/watch?v=E5kKrJ1CdyE>).

Silická ľadnica. Na základe končiacej sa diplomovej práce (M. Hutníková) a zadanej bakalárskej práce (M. Krchová) a dohodou so skupinou Minotaurus pokračujeme v sledovaní dynamiky mikroklimy rozmiestnením ďalších prístrojov na neprístupných miestach. Sľubujeme si od toho vytvorenie reálneho termodynamického modelu jaskyne.

Systém Čertova diera-Liščia diera-Domica. Pokračovanie prác na projekte APVV v spolupráci s viacerými pracovníkmi a študentmi Ústavu geografie Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach. V jaskyni sme inštalovali 3 profily v zbernej oblasti Styxu a 1 pri výstupe z územia SR pri hraničnej mreži. Už predbežné výsledky sú zaujímavé a prinášajú nové poznatky z hydrológie systému. Pokračuje klimatický monitoring neprístupných častí jaskyne a sledovanie zrážkových pomerov 3 automatickými zrážkomermi v oblasti.

V nadväznosti na 3D skenovanie v r. 2014 sme uskutočnili revíziu polygónového řahu a realizáciu nového v časti Domice a Čertovej diere, čím došlo k ďalšiemu predĺženiu systému. Nové poznatky sa získali z chodby za Nebezpečným

dómom (pozri Spravodaj SSS 4/2015) a prieskumom niektorých komínov. Študenti UPJŠ Šupinský a Šašak originálnou metódou radiálneho snímania priečných rezov vytvorili 3D model podstatnej časti Čertovej diery.

V jaskyni **Líščia diera**, ktorá leží v tesnej blízkosti systému, sme zamerali priestory, ktoré medzičasom upadli do zabudnutia (pozri Spravodaj SSS 2/2015). Na lokalite sa angažovali v Rožňave sídliači členovia (N. Lacko, S. L. Čúzyová, Z. Ondrej).

Na území zbernej oblasti Domice sme uskutočnili mapovací kurz a terénne praktikum so študentmi UPJŠ, pričom sme sledovali aj pôdy, hrúbku sedimentov, vegetačný kryt

a tiež realizovali mapovanie a snímkovanie systémom UAV.

Na konferencii SSJ Výskum, využitie a ochrana jaskýň v Rožňave a obci Bodvasilas (Maďarsko) sme vystúpili s 3 referátmi (Hochmuth, Petrvalská, Hutníková), 2 referáty odznali na 7. medzinárodnom geografickom kolokviu v Dánišovciach.

Publikovali sme priebežne v časopise Spravodaj SSS, Slovenský kras, v Slovinsku (Acta Carsologica), v Poľsku (Geomorphometry for Geosciences), USA (International Journal of Speleology). Členka A. Petrvalská sa podieľala na výskume jaskýň v Švábskej Albe.

Zdenko Hochmuth, predseda

JASKYNIARSKY KLUB VARÍN

Činnosť nášho klubu bola aj počas roku 2015 sústredená na území Krivánskej a čiastočne aj Lúčanskej Malej Fatry. Akcie sa zamerali na naše tradičné lokality, ako sú Stratenec, Kurská, Belská a Vrátna dolina. V lúčanskej časti to bola krasová oblasť hradu Strečno. Hlavnou udalosťou v našom klube bola organizácia 56. jaskyniarskeho týždňa SSS vo Varíne.

Jaskyniarsky týždeň SSS. Začiatkom roka 2015 boli oslovené kluby pôsobiace v Malej Fatre s ponukou na zorganizovanie tohto tradičného podujatia. Náš klub ako hlavný organizátor ponuku prijal a podujatie sa uskutočnilo vo Varíne v autokempingu. Na JT sa zúčastnilo cca 140 jaskyniarov. Pomerne hojná účasť bola z Českej republiky a Poľska. Pri organizácii jaskyniarskych exkurzií sme spolupracovali s klubmi pôsobiacimi v Malej Fatre.

Stratenec a Kurská dolina. V Strateneckej priepasti sme sondaovali v časti Valiace sa kameň. V rámci JT sme tu otvorili Sondu naháčov, v ktorej sa podarilo čiastočne postúpiť. Na jej dne sme zaregistrovali vápencové okruhlíaky. Pri prieskume nám výrazne pomohol predseda SSS P. Holúbek. V priepasti sme uskutočnili aj dve spoločné akcie s jaskyniarmi z Moravy a z ostravskej skupiny Orcus. Niekoľko akcií sme uskutočnili v Kukurišovej jaskyni. Časť bola zameraná na vyčistenie chodieb pred Jaskyniarskym týždňom. Pokúšali sme sa aj o prienik

v tektonickej poruche orientovanej juhovýchodne v dome za polosifónom. Zvažujeme i znovuoobnovenie prieskumu v severnej časti vstupného dómu. Počas niekoľkých akcií sme vystrojili prístup ku vchodu do Starej strateneckej jaskyne. V rámci toho sme vytypovali niektoré miesta na prieskum v roku 2016.

Belská dolina. Uskutočnili sme dve povrchové akcie v doline. V rámci nich sme zamerali niektoré krasové javy pomocou GPS.

Strečno. Začiatkom roka sme opäť pokračovali v sondovaní v Salamandrovej jaskyni (Hradná 6). Kopali sme naplavené sedimenty z dôvodu lepšieho prístupu na koncové pracovisko. Niekoľko akcií bolo zameraných na dokumentáciu hradného brala. Pre Považské múzeum sme zdokumentovali aj umelú Žofínu jaskyňu, ktorá sa nachádza pod hradným bralom.

Vrátna dolina. Na našej tradičnej lokalite vo Wratnuelle sme uskutočnili niekoľko akcií, zameraných na sledovanie klimatických pomerov a vytypovanie smeru ďalšieho prieskumu. Tri akcie sme uskutočnili v Sonde č. 9, kde momentálne v rámci spolupráce pracujú jaskyniari z JS Adama Vallu. Postup sme zdokumentovali. V Jaskyni nad vyvierackou sme spolupracovali s kolegami zo Speleodiveru na čele s K. Kýškom. Vďaka tomu sa podarilo konečne zdokumentovať dosiaľ nezamerané

časti jaskyne za Kalným sifónom. Tento rok by už azda mohla byť dokončená kompletná mapa jaskyne.

Ostatné. Okrem prieskumu podzemných krasových javov sme sa venovali aj prieskumu starých banských diel a historického podzemia stredovekých hradov. Tento prieskum priniesol zaujímavé výsledky, ktoré by sme chceli v dohľadnom čase aj publikovať. V rámci podujatia Zelená modrá v Strážovských vrchoch sme absolvovali prehliadku Pružinskej Dúpnej jaskyne a niektorých jaskýň v okolí.

Centrálné akcie. Zúčastnili sme sa Speleomítingu SSS vo Svite. V rámci prednášok sme sa prezentovali videodokumentom o postupe v Strateneckej priepasti a predstavili sme program 56. jaskyniarskeho týždňa vo Varíne. Boli sme tu ocenení za náš príspevok o Medvedích jaskyniach v Spravodaji SSS. O našej činnosti naďalej informujeme na našej webovej stránke www.speleovarín.sk a najnovšie

Stratenecká priepať. Foto: P. Cvacho

aj na podstránke SSS www.speleovarín.sss.sk. Vo Varíne našu činnosť prezentujeme verejnosti vo vývesnej skrinke pri obecnom úrade.

Zhrnutie. Celkovo sme uskutočnili 33 akcií v teréne, z ktorých sme vyhotovili 7 technických denníkov. Objavili, resp. postúpili sme 21 m. Zamerali sme 55 m.

Pavol Cvacho, tajomník klubu

OBLASTNÁ SKUPINA VEĽKÁ FATRA

V roku 2015 členovia Oblastnej skupiny Veľká Fatra pokračovali v prieskumnej činnosti v jaskyniach Belianskeho a Gaderského krasu, vrchu Zniev a Sokol. Uskutočnili sme 49 akcií, z ktorých sa vypracovalo 45 technických denníkov. Tento rok sme mali menšie úspechy v prolongácii známych jaskýň: Perlová 15 m, Žiarna 2 11 m.

Beliansky kras

Perlová jaskyňa. Tento rok sme začali práce na vytýčeníom pracovisku v Zlomenom dome, kde sme prekopávali úzku chodbičku so závalom. Vychádzali sme pritom z minuloročných prieskumných aktivít, keď sme sondážnou kamerou zaznamenali za závalom neveľký priestor. Po prekopaní chodby a prerazení závalu sme sa ocitli v malej sieni pretkanej

závalmi. Vykonali sme zameranie a fotodokumentáciu.

Jaskyňa Javorína. Aj tento rok sme sa venovali prieskumu v nových priestoroch. Sondážne práce sa vykonávali v zadných častiach jaskyne, kde sa snažíme

postúpiť v dvoch závaloch, zatiaľ bez výsledkov. Ďalšie práce sa vykonávajú v závale vo Veľkom dome a v komíne Kížačka.

V **Sucej jaskyni 1** sa naďalej vykonávajú výkopové práce na konci Rebrovej chodby. Sondážne práce v **Sucej jaskyni 2** pokračujú v novej priepasti, kde sa dno zužuje, čo spomaľuje ďalšie práce. Pokračujeme aj v odstraňovaní závalu v Severnom dome a Hlavnej sieni. V **Sucej jaskyni 5** pokračujeme vo výkope sedimentu.

Jaskyňa D 7. V tejto jaskyni pokračujú výkopové práce v spodnej časti, upravuje sa val so sedimentom a terén pred jaskyňou.

Žiarna jaskyňa 2. Našu činnosť sme zamerali na dno Veľkonočnej priepasti. Vďaka suchému počasiu sa znížila hladina vody v bočnej chodbe. To nám umožnilo odstrániť zaklivené bloky a prekopať nánosy na dne. Po prerazení sintrovej kôry na stropě sme sa dostali do malej siene s bohatou ílovou výzdobou. Na konci siene je malé riečisko, ktoré je možným pokračovaním jaskyne. Ďalší prieskum nám znemožňuje voda a jaskyňa ostáva po daždi zatopená. Aj keď hladina vody už nedosahuje takú výšku, nedá sa v prácach pokračovať. Najnižšia hladina vody býva v zime, keď je jaskyňa významným zimoviskom netopierov, a tak je uzavretá do konca februára. Celkový postup je zatiaľ len 11 metrov. Po ukončení uzáveru sa bude skupina snažiť o ďalší postup.

Blatnický, Gaderský kras

Pokračovali sme v prieskume skalných terás v Juriášovej doline. Vo Vrátnej doline sme vykonávali terénny prieskum v častiach doliny za vodopádom. Pokračovalo sa v sondážnych prácach v jaskyni VR-3.

Vrch Zniev

Naďalej vykonávame prieskum jednotlivých terás a pokračuje sa v sondážnych prácach v zameraných jaskyniach.

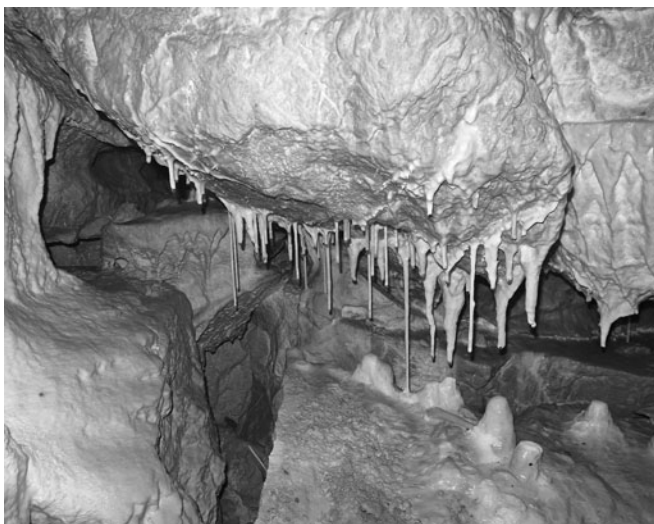
Ochrana krasu

Každoročne vykonávame niekoľko desiatok kontrol jednotlivých jaskýň a ich uzáverov. Vykonávajú sa obhliadky jaskýň menšieho významu.

Ďalšia činnosť

Ako každý rok, aj tento sme sa snažili propagovať speleológiu v radoch mladej, no i staršej generácie. Výsledok sa prejavil a pribudol ďalší člen do skupiny. Naďalej sa vykonáva výcvik jednolanej techniky, voľného lezenia a prvkov záchranných prác. Speleomítingu SSS vo Svite sa zúčastnili štyria členovia a Jaskyniarskeho týždňa SSS štyria členovia a dvaja čakatelia. Zúčastnili sme sa na akcii Ekodeň, organizovanej členmi skupiny KŠP Hippocampus Martin. Z aktivít skupiny sa vyhotovujú technické denníky, identifikačné karty a fotodokumentácia.

Ján Vacek, predseda OS

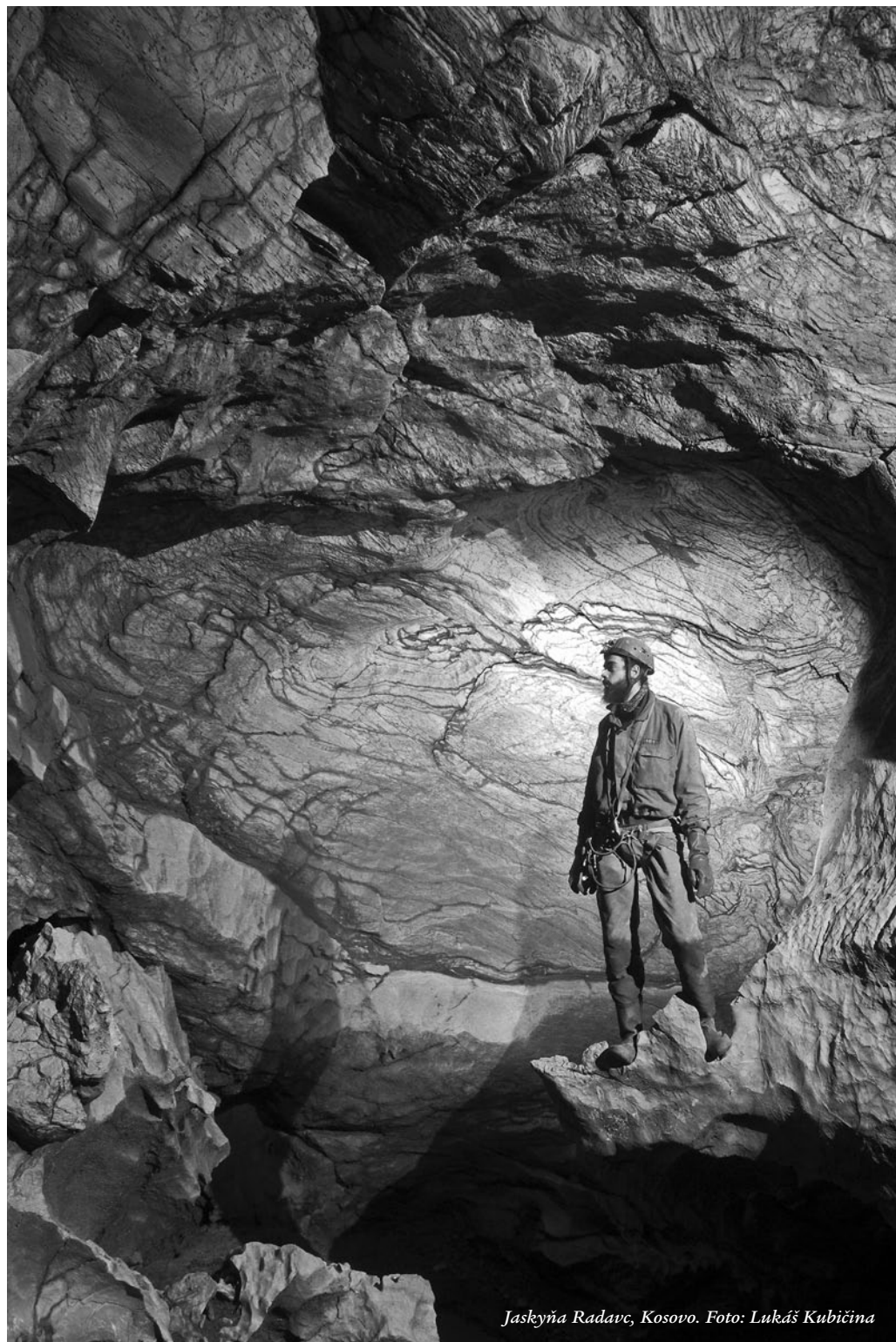
Nové časti Perlovej jaskyne

Ílovitá výzdoba nových častí Žiarnej jaskyne 2

ŽILINSKÝ JASKYNIARSKY KLUB

Do uzávierky nedodali správu o činnosti.

Jaskyňa Radavc, Kosovo. Foto: Lukáš Kubičina

Prehľad činnosti skupín a klubov SSS v roku 2015

P. č.	skupina, klub	počet akcií	počet TD	objavy (m) (doma / zahraničie)	zamerané (m) (doma / zahraničie)	počet členov	zaplatené členské (%)
1	Adama Vallu	45	45			34	100
2	Aragonit	80	78	32	18	18	100
3	Badizer Ardovo	5				18	100
4	Banská Bystrica	66		34		18	100
5	Bratislava	98	98	229	668	34	100
6	Brezno	42		70	30	8	100
7	Cassovia	58			683	35	100
8	Čachtice	80	29			17	100
9	Červené vrchy					5	100
10	Demänovská Dolina	165		320/130	3489/212	23	100
11	Detva	36	35		27	7	100
12	Drienka	130		1274	865	15	100
13	Dubnica nad Váhom	143				24	100
14	Ďumbier					9	100
15	Hájsky klub šport. spel.	16				15	100
16	Handlová	8	8			10	100
17	Chočské vrchy	19		900	560	20	100
18	Inovec	138	78	20		6	100
19	Jána Majku	32		285	268	21	100
20	Liptovská Teplička					6	100
21	Liptovský Mikuláš	15		131	60	10	100
22	Liptovský Trnovec					14	100
23	Malá Fatra	44				8	100
24	Michalovce					8	0
25	Minotaurus	26	44	60	140	7	100
26	Muránska planina	16		57		8	100
27	Nicolaus	137	137	34	179	36	100
28	Orava					20	100
29	Plavecké Podhradie	31	31			33	100
30	Prešov	9				17	100
31	Rimavská Sobota	26	20			18	100
32	Rokoš					8	100
33	Rožňava	16	13	26		22	100
34	Ružomberok	158			256	7	100
35	Slovenský raj	61	67	425	476	41	100
36	Sekcia speleopotápania	17				6	100
37	Speleodiver			95/4500	0/4500	10	100
38	Spišská Belá			221	188	28	100
39	Strážovské vrchy	201	99	50	15	43	100
40	Šariš	60	52	67	618	15	100
41	Tisovec	76		77		18	100
42	Trenčiansky speleoklub	10	6	5		12	100
43	Tribeč	12	6	5		12	100
44	Trnava	22	22	7/14	14	11	100
45	Turiec	41				22	100
46	Uhrovec	16				5	100
47	UK Bratislava	39		850/1500	697/341	6	100
48	UPJŠ Košice	103	32	210	1889	15	100
49	Varín	33	7	21	55	8	100
50	Veľká Fatra	49	45	15	15	11	100
51	Žilinský jaskyniarsky klub					10	100
	Nezaraďení členovia					9	
	Čestní členovia					8	
	Spolu	2379	952	5520/6143	11 210/5053	841	

V tabuľke nie sú uvedené údaje týkajúce sa prieskumu banských diel a historického podzemia.

Údaje v prázdnych kolónkach chýbajú pre neúplnosť podkladov alebo ich OS a K nevidujú, prípadne sa nevykazujú.

Prehľad hospodárenia SSS v roku 2015 a návrh rozpočtu na rok 2016

PRÍJMY	Plnenie 2014	Návrh 2015	Plnenie 2015	Návrh 2016
členské príspevky	7 457,50	7 500,00	7 637,00	7 600,00
2 % z dane z príjmu	4 114,62	4 200,00	5 918,50	5 600,00
komisionálny predaj	481,40	500,00	465,70	500,00
Speleomíting	408,50	400,00	459,00	400,00
úroky banka	1,05	1,00	0,94	1,00
Speleofotografia	2 080,00	0,00	0,00	2 000,00
dary, reklama	800,00	400,00	300,00	1 100,00
grant SSJ, iné granty	0,00	800,00	1 166,00	1 000,00
SSJ 1/2 popl. FSE + UIS	0,00	200,00	0,00	0,00
SPOLU	15 343,07	14 001,00	15 947,14	18 201,00
VÝDAVKY	Plnenie 2014	Návrh 2015	Plnenie 2015	Návrh 2016
Spravodaj	4 949,45	5 000,00	6 648,72	5 000,00
Speleomíting	297,45	300,00	249,91	300,00
Centrálne akcie (JT, LD, MK, SŠ)	504,00	500,00	437,00	500,00
dohody, mzda	3 747,48	3 750,00	3 747,48	3 750,00
2 % čerpanie - skupiny a kluby	2 441,65	2 400,00	3 355,30	3 500,00
kancelárske potreby	120,58	100,00	128,40	100,00
cestovné	79,68	100,00	24,49	100,00
poštovné	208,10	200,00	216,20	200,00
telef. Orange	215,11	0,00	0,00	0,00
reprezentačné	0,00	0,00	53,00	50,00
webová stránka, doména	25,00	125,00	24,00	125,00
popl. FSE, UIS	200,00	200,00	295,00	200,00
občerstvenie	38,74	50,00	28,54	50,00
poplatky banka a daň	78,93	100,00	92,66	100,00
over. list., kolky, reg. 2 %	179,26	100,00	73,98	100,00
antivír. program	0,00	50,00	0,00	25,00
samolepky, odznaky	572,00	0,00	0,00	0,00
iné publikácie	3 176,45	1 000,00	0,00	1 000,00
grant SSJ, iné granty	0,00	0,00	900,00	0,00
publ. činnosť skupín/klubov	1 269,00	200,00	0,00	0,00
Speleofotografia, ceny, katalóg	2 150,00	0,00	0,00	2 000,00
SPOLU	20 252,88	14 175,00	16 274,68	17 100,00

Stav finančných prostriedkov SSS k 31. 12. 2015 **14 629,54**

Stav rezervného fondu k 31. 12. 2015 **8 624,23**

Pozn.: Všetky sumy sú uvedené v €

TABUĽKA NAJDLHŠÍCH JASKÝŇ NA SLOVENSKU stav k 1. 3. 2016

Ján Tencer

1. Demänovský jaskynný systém, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	40 812
2. Mesačný tieň, Východné Tatry, Vysoké Tatry	31 840 (7091)*
3. Systém Stratskej jaskyne, Spišsko-gemerský kras, Slovenský raj	23 670
4. Jaskyňa mŕtvych netopierov, Nízke Tatry, Ďumbier	21 042
5. Štefanová, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	14 834
6. Javorinka, Východné Tatry, Vysoké Tatry	11 936
7. Jaskyňa zlomísk, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	11 248
8. Skalísty potok, Slovenský kras, Jasovská planina	8 123
9. Systém Hipmanových jaskýň, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	7 567
10. Domica-Čertova diera, Slovenský kras, Silická planina	6 236
11. Jaskyňa v Záskočí, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	5 034
12. Liskovská jaskyňa-Jaskyňa L-2, Podtatranská kotlina, Chočské podhorie	4 502
13. Čachtická jaskyňa, Malé Karpaty, Nedze	3 865
14. Belianska jaskyňa, Východné Tatry, Belianske Tatry	3 829
15. Bystrianska jaskyňa, Horehronské podolie, Bystrianske podhorie	3 531
16. Jasovská jaskyňa, Slovenský kras, Jasovská planina	3 494
17. Nová Stanišovská jaskyňa, Nízke Tatry, Demänovské vrchy;	3 241
18. Harmanecká jaskyňa, Veľká Fatra, Bralná Fatra	3 216
19. Stanišovská jaskyňa, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	3 138
20. Moldavská jaskyňa, Košická kotlina, Medzevská pahorkatina	3 070
21. Bobačka, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	3 036
22. Okno, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	2 662
23. Čiernohorský jaskynný systém, Východné Tatry, Vysoké Tatry	2 360
24. Stratený potok, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	2 357
25. Javorová priepasť, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	2 322
26. Silická ľadnica, Slovenský kras, Silická planina	2 300
27. Borinský jaskynný systém, Malé Karpaty, Homošské Karpaty	1 915
28. Prosiecka jaskyňa, Chočské vrchy, Prosečné	1 897
29. Brestovská jaskyňa, Západné Tatry, Roháče	1 890
30. Zápoľná priepasť, Kozie chrbty, Važecký chrbát	1 848
31. Jaskyňa studeného vetra, Nízke Tatry, Ďumbier	1 818
32. Systém Sucheja a Mokrej diery, Vysoké Tatry, Východné Tatry	1 764
33. Veľké Prepadlé, Malé Karpaty, Homošské Karpaty	1 755
34. Jaskyňa v Homoli, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	1 658
35. Podbanište-Jaskyňa nad Kadlubom, Revúcka vrchovina, Železnícke predhorie	1 570
36. Drienovská jaskyňa, Slovenský kras, Jasovská planina	1 558
37. Krásnohorská jaskyňa, Slovenský kras, Silická planina	1 550
38. Suchá jaskyňa 1, Veľká Fatra, Hôľna Fatra	1 541
39. Suchá jaskyňa, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	1 536
40. Gombasecká jaskyňa, Slovenský kras, Silická planina	1 525
41. Ardovská jaskyňa, Slovenský kras, Silická planina	1 510
42. Dobšínska ľadová jaskyňa, Spišsko-gemerský kras, Slovenský raj	1 483
43. Sokolová, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	1 460
44. Medvedia jaskyňa, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	1 420
45. Milada, Slovenský kras, Silická planina	1 308
46. Četníkova svadba, Strážovské vrchy, Strážov	1 276
47. Nová Michňová, M2, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	1 245
48. Jaskyňa Teplica, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	1 238
49. Ladzianskeho jaskyňa, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	1 209
50. Jaskyňa v ponore Jašteričieho jazera, Slovenský kras, Silická planina	1 189
51. Jaskyňa Sedmička, Malé Karpaty, Homošské Karpaty	1 025
52. Jaskyňa na Kečovských lúkach, Slovenský kras, Silická planina	1 010
53. Sedláková diera, Vysoké Tatry, Belianske Tatry	988
54. Plavecká jaskyňa, Malé Karpaty, Plavecký kras	936
55. Kunia priepasť, Slovenský kras, Jasovská planina	933

Údaje sú uvedené v metroch. Hrubšie vytlačené sú lokality, na ktorých nastali nejaké zmeny. *Za dĺžkovým údajom jaskyne Mesačný tieň je údaj z pokračujúceho revízneho merania a vytvárania stabilizovaného meračského polygónu.

Ján Tencer

1. Systém Hipmanových jaskýň, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	499
2. Javorinka, Východné Tatry, Vysoké Tatry	480
3. Mesačný tieň, Východné Tatry, Vysoké Tatry	451
4. Skalísty potok, Slovenský kras, Jasovská planina	376
5. Jaskyňa mŕtvych netopierov, Nízke Tatry, Ďumbier	324
6. Javorová priepasť, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	313
7. Jaskyňa v Záskočí-Na Predných, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	284
8. Čiernohorský jaskynný systém, Východné Tatry, Vysoké Tatry	232
9. Kunia priepasť, Slovenský kras, Jasovská planina	203
10. Tristarská priepasť, Východné Tatry, Belianske Tatry	201
11. Demänovský jaskynný systém, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	196
12. Systém Stratenskej jaskyne, Spišsko-gemerský kras, Slovenský raj	194
13. Havran, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	187
14. Čertova diera, Slovenský kras, Horný vrch	186
15. Nová Kresanica, Západné Tatry, Červené vrchy	183
16. Brázda, Slovenský kras, Silická planina	181
17. Bystriansky závrť, Horehronské podolie, Bystrianske podolie	174,5
18. Belianska jaskyňa, Východné Tatry, Belianske Tatry	168
19. Zadný úplaz, Západné Tatry, Červené vrchy	165
20. Jaskyňa zlomísk, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	148
21. Malá Žomboj, Slovenský kras, Silická planina	147
22. Veľká Bikfa, Slovenský kras, Silická planina	147
23. Bobačka, Spišsko-gemerský kras, Muránsky kras	142
24. Jaskyňa slnečného lúča, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	138
25. Ponorová priepasť, Slovenský kras, Silická planina	135
26. Čertov dych, Slovenský kras, Horný vrch	130
27. Jaskyňa studeného vetra, Nízke Tatry, Ďumbier	128
28. Ľadová priepasť, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	125
29. Diviacia priepasť, Slovenský kras, Plešivecká planina	123
30. Štefanová, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	122
31. Nová éra, Východné Tatry, Belianske Tatry	121
32. Bezodná priepasť, Západné Tatry, Osobitá	120
33. Veterná priepasť, Slovenský kras, Horný vrch	120
34. Silická ľadnica, Slovenský kras, Silická planina	117
35. Dobšinská ľadová jaskyňa, Spišsko-gemerský kras, Slovenský raj	112
36. Natrhnutá priepasť, Slovenský kras, Dolný vrch	112
37. Okno, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	110
38. Hlinoš, Slovenský kras, Dolný vrch	110
39. Čachtická jaskyňa, Malé Karpaty, Nedze	110
40. Attilova priepasť, Slovenský kras, Silická planina	108,5
41. Mojtínska priepastná jaskyňa, Strážovské vrchy, Mojtínsky kras	107
42. Sedláková diera, Vysoké Tatry, Belianske Tatry	106
43. Priepasť v Okolíku, Západné Tatry, Osobitá	106
44. Borinský jaskynný systém, Malé Karpaty, Homoľské Karpaty	103
45. Zvonivá jama, Slovenský kras, Plešivecká planina	101
46. Obrovská priepasť, Slovenský kras, Dolný vrch	100
47. Bystrianska jaskyňa, Horehronské podolie, Bystrianske podolie	99
48. Nová Michňová, M2, Spišsko-gemerský kras, Muránska planina	97,5
49. Kosienky, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	97
50. Jaskyňa pod Úplazom, Východné Tatry, Vysoké Tatry	97
51. Priepasť na Sivom vrchu, Západné Tatry, Sivý vrch	93
52. Jaskyňa na Rúbani, Strážovské vrchy, Mojtínsky kras	92
53. Jaskyňa za Bukovinou, Nízke Tatry, Demänovské vrchy	91
54. Prosiecka jaskyňa, Chočské vrchy, Prosečné	90
55. Nová muflónia priepasť, Slovenský kras, Plešivecká planina	88

Údaje sú uvedené v metroch. Hrubšie vytlačené sú lokality, na ktorých nastali nejaké zmeny.

HLAČI POKLADOV, BÁDATELIA, JASKYNIARI. Z DEJÍN OBJAVOVANIA TATRANSKÝCH JASKÝŇ

Łukasz Lewkowicz – Robert Kowalski – Lukáš Vlček

„Existujú slová obsahujúce takú dávku magickej moci, že samo ich vyslovenie pôsobí na predstavivosť evokujúc tajomstvo či neistotu. Medzi také nesporne patrí i slovo jaskyňa.“

Týmito slovami známeho jaskyniara Przemysła Burcharda otvoril Łukasz Lewkowicz z Univerzity Marie Curie-Skłodowskej v Lubline neobvyčajnú medzinárodnú vedeckú konferenciu. Jej názov *Hľadači pokladov, bádatelia, jaskyniari. Z dejín objavovania tatranských jaskýň* hovorí jasnou rečou.

Lukáš Vlček moderujúci slovenskú sekciu konferencie.
Foto: L. Lewkowicz

Podujatie, ktoré sa odohralo 5. decembra 2015 v radnici na hlavnom námestí poľského Nového Targu, vzniklo z iniciatívy troch priateľov, ktorí by jaskyne nevymenili za nič na svete. Hlavným ťahúňom bol od začiatku práve Łukasz Lewkowicz, ktorého naši jaskyniari poznajú najmä z konferencií Správy slovenských jaskýň alebo z príspevkov v Slovenskom krase. Jeho myšlienky prešli v priebehu roka k slovám a slová zas k činom. Zástity nad konferenciou sa chopil Poľský historický spolok (Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział Nowy Targ) v spolupráci s Úradom mesta Nový Targ, Tatranským múzeom v Zakopanem a Slovenským inštitútom vo Varšave; patronát nad podujatím si vzali Jacek Krupa, maršalek Malopoľského

vojvodstva, a Ivan Škorupa, generálny konzul Slovenskej republiky v Krakove.

Vďaka svojej historicky i obsahovo neobvyčajne širokej téme mala konferencia multiodborový a silne interdisciplinárny charakter, a tak v sebe spájala nielen minulosť objavovania jaskýň s dnešnými časmi – objavovanie hľadačmi pokladov i Stefanom Zwolińským sa nedá porovnávať s dnešnými exploračnými trendmi, ale aj široké spektrum prírodovedných a humanitárnych odborov – od objavovania jaskýň cez mapovanie, dokumentáciu, záchranárstvo, biospeleológiu, speleoarcheológiu až po históriu a politológiu. Tatry sa pritom zväčša vnímali *sensu lato* ako široký celok Vysokých, Západných aj Belianskych Tatier spolu s Nízkymi Tatrami a priľahlými oblasťami, presne tak, ako sú dodnes chápané vo viacerých poľských turistických sprievodcoch po jaskyniach tohto regiónu. Medzi najzaujímavejšie patrila nesporne príspevok prof. Elżbiety Dumnickej z Inštitútu ochrany prírody Poľskej akadémie vied (PAN) v Krakove, ktorý bol zhrnutím biospeleologických poznatkov z tatranských jaskýň, prednáška o neandertálskych nálezoch z jaskyne Oblazowa pod vedením prof. Pawła Valde-Nowaka z Jagelovskej univerzity, ktorý za kolektív autorov odprezentovala Magdalena Cieśla, a archeologická prezentácia o výskume kamennej doby v tatranských jaskyniach a ich okolí (jaskyňa Magurska a ďalšie, poľana Bieleho potoka pri Witowe, Kondratowa dolina) Katarzyny Kerneder-Gubała a Sylwie Buławka z Inštitútu archeológie a etnológie PAN. O postupnom spoznávaní hôr človekom do polovice 19. storočia pútavo rozprávala Ewa Roszkowska, na ktorú prednáškou o hľadačoch tatranských pokladov nadviazal Michał Grabowski. Historickým prehľadom prieskumu a výskumu tatranských jaskýň obecenstvo zaujal Łukasz Lewkowicz. Adam Szykiewicz predstavil historické nápisy z jaskyne Magurskej, ktoré spracovávali spo-

lu so Sylwiou Solarczyk. O nevysvetlenej smrti v jaskyni Mylna referoval Zbigniew Ładygin. Mimoriadne užitočný vstup ohľadne metodiky prieskumu mal do diskusie známy *taternik* a praktický speleológ Apoloniusz Rajwa. Slovenské jaskyne a jaskyniarstvo prezentovali a reprezentovali za rozsiahly kolektív autorov Peter Magdolen, Peter Ševeček, Dušan Hutka a Lukáš Vlček. Predstavili históriu a súčasnosť sprístupnených jaskýň Tatier, 25-ročnú činnosť klubu Speleo Bratislava vo Vysokých a Belianskych Tatrách, detaily okolo indícií predpokladaného pobytu kapitána Horáka v jednej z jaskýň v Javorovej doline, históriu prieskumu jaskynných sífónov Muránskej planiny, výsledky viacetapového mapovania Brestovskej jaskyne, ako aj možnosti prepojenia Demänovského jaskynného systému s jaskyňou Štefanová v Nízkych Tatrách. Na konferencii sa odprezentovala aj medzinárodná súťaž jaskynnej fotografie Speleofotografia, ktorej 28. ročník sa uskutoční roku 2016 a jej posledného ročníka sa bohato zúčastnili práve i poľskí jaskynní fotografi. Podujatie uzatváral dokumentárny film Hľadači tieňa slovenského režiséra Pavla Barabáša, ktorý si mali účastníci možnosť pozrieť na plátne v pôvodnom znení s poľskými titulkami. Cennými komentármi publikum potešil Apoloniusz Rajwa, považovaný za legendu tatranskej speleológie.

Poľská akadémia vied, Vroclavská univerzita, Univerzita vo Varšave, Tatranský národný park, Speleoklub Zakopanė, Speleo Bratislava, slovenská exploračná formácia SET či Speleoklub Tisovec mali na podujatí rovnocenné postavenie. V Poľsku neexistuje organizácia zastrešujúca všetkých praktických jaskyniarov tak, ako u nás Slovenská speleologická spoločnosť. O to väčší možno zväziť v budúcnosti participáciu SSS na organizovaní podobných speleologických podujatí s medzinárodným charakterom. Tatry ako cezhraničné pohorie spájajú krajinu aj národy. Geológovia dokonca tvrdia, že raz možno príde čas, keď si tak, ako je to v prípade slovensko-maďarského jaskynného systému Domica-Baradla, slovenskí a poľskí jaskyniari podajú ruky nad hraničným kameňom v podzemných priestoroch kdesi pod červenovrškým Temniakom či Kresanicou.

V mene organizátorov ďakujeme všetkým zúčastneným za skvelú atmosféru, hodnotné prednášky, podnetnú diskusiu, ako aj Úradu mesta Nowy Targ, Národnému centru slovenskej turistiky vo Varšave, Správe slovenských jaskýň a Slovenskej speleologickej spoločnosti za poskytnutie informačných materiálov. O konferencii nájdeme pekné články na webstránke poľskej ambasády v Bratislave a viacerých stránkach regiónu Podhalie, ako aj v regionálnych denníkoch a viacerých odborných časopisoch. Z príspevkov prezentovaných na podujatí

sa tvorí samostatný konferenčný zborník.

Predpolie Tatier je začiatkom zimy ideálnym miestom na relaxáciu tela i mysle a premýšľanie o špecifikách fungovania sveta, či už ide o svet povrchový (povrchový?) alebo ten náš obľúbený – podzemný (podsvetný?). Veríme, že práve prvý decembrový víkend 2015 sa pre nás stal základom úspešnej medzinárodnej spolupráce v spoločnej speleologickej budúcnosti.

Slovenskí účastníci konferencie s jej organizátormi. Foto: R. Kowalski

TEPUY 2015

ZHRNUTIE VÝSLEDKOV SPELEOLOGICKEJ EXPEDÍCIE NA STOLOVÚ HORU AKOPÁN VO VENEZUELE

Lukáš Vlček^{1,2,3} – Marek Audy^{3,4} – Zoltán Ágh^{1,2} – Richard Bouda^{3,4} – Kamila Hrúzová^{1,5}

¹ Slovak Exploring Team (SET), ² Slovenská speleologická spoločnosť (SSS),

³ Grupo Espeleologico de Sociedad Venezolana de Ciencias Naturales (GE SVCN),

⁴ Česká speleologická společnost (ČSS), ⁵ Přírodovědecká fakulta Univerzity Komenského (Prif UK)

Stolové hory v Guayanskej vysočine skúmate už trinásť rok. Medzinárodné speleologické expedície na *tepuis* predstavujú tie najodvážnejšie a najnáročnejšie jaskyniarске projekty na začiatku 21. storočia nielen z hľadiska športového výkonu či vedeckého prínosu, ale aj z pohľadu plánovania a logistiky. Ani expedícia Tepuy 2015 nebola výnimkou. Výprava si vyžiadala pomerne komplikovaný a detailne prepracovaný letecký a automobilový transport, ako aj namáhavé pešie presuny; od vrtuľníkovej prepravy sme tentoraz na poslednú chvíľu upustili.

Stolová hora Akopán od rieky Río Yunek pri rovnomennej indiánskej osade. Foto: L. Vlček

Na zreteľ sme si vzali ďalšiu kremencovú horu – Akopán v masíve Chimantá. Na Chimante sme explorovali už skôr – roku 2004, 2005, 2007, v roku 2009 dokonca dvakrát. Tieto výpravy však smerovali na horu Churí (2550 m n. m.), kde sa objavoval dnes najrozmernejší jaskynný systém sveta v kremencoch – Sistema Charles Brewer so súčasnou dĺžkou 17,8 km. Hora Churí je od Akopánu (2250 m n. m.) oddelená geologicky – pásom vulkanických hornín, i geomorfologic-

ky – hlboko zarezaným údolím divokej horskej rieky Yunek. Náš prvý pokus o peší výstup na horu sa konal už roku 2012, avšak na polceste stroskotal pre vážny úraz a následnú záchrannú akciu. Ani expedícia v roku 2015 sa neobišla bez zranení. Najvážnejšia nehoda sa však skončila tragicky. Po páde lietadla v blízkosti indiánskej osady Yunek sme prišli o člena výpravy, dobrodruha, pilota a dobrého priateľa v jednom – venezuelského jaskyniara menom Octavio Colson. Stalo sa tak na hneď začiatku expedície, a tak sme zvažovali, či výpravu neprerušiť a nevrátiť sa do civilizácie. Napokon sme sa po pár dňoch

medzi Indiánmi a vybavení potrebných náležitostí rozhodli v expedícii na Akopán pokračovať. So zosnulým priateľom Octaviom sme sa navždy rozlúčili, jeho telo prevzali úrady.

V pokračovaní výpravy sme horolezecky vystúpili na stolovú horu Cerro Euroda (1820 m n. m.), kde sa podarilo objaviť a zdokumentovať dve pseudokrasové jaskyne v kremenných pieskoch, a trojdňovým peším výstupom dosiahli povrch rozľahlej a podstatne vyššej mesety Akopán, kde sme pôsobili 10 dní. Za ten čas sme objavili a zdokumentovali 10 jaskýň s dĺžkou 21 až 1320 metrov a hĺbkou 3,5 až 250 metrov (Cueva Monika, Grieta con Río, Cueva Fresas con Crema,

Cueva con Puentes, Cueva de Ciempiéses, Cueva del Raíz, Cueva debajo del Torre, Cueva Blanco – Rosa, Fracturas de Lluvia, Cueva de Lagartos). Najrozsiahlejšia z nich, Cueva Monika, sa dosiahla po zlanení do najmohutnejšej griety hory. Priestory v nej dosahujú rozmery až 100 × 80 × 30 metrov, v jej najspodnejších častiach sú chodby široké až 25 metrov a preteká nimi podzemná rieka. Prieskum jaskýň tohto typu si vyžadoval náročný spelealpinis-

Grieta s jaskyňou Cueva Monika na hore Akopán. Foto: L. Vlček

tický prístup. Počas speleologického prieskumu hory Akopán sa podarilo identifikovať niekoľko ponorov a vyvieračiek, ako aj podzemné prúdnice odvodňovania hory. Hydrologická a speleogenetická schéma Akopánu je jedinečná a do veľkej miery odlišná od vedľajších hôr masívu Chimantá. Vznik jaskynných systémov s priestrannými chodbami je zatiaľ viazaný len na najvýchodnejší cíp hory, kým vo vnútrozemí a na severe mesety sú povrchové rieky hltané obrovskými grietami a megadepresiami, z ktorých voda prúdi síce širokými, no extrémne nízkymi jaskynnými chodbami. Po každom daždi sa kolektory vody enormne rýchlo naplňujú, hladina

jaskynných vôd stúpa v desiatkach metrov a prieskum týchto jaskýň je tak poznačený silným exploračným rizikom. Voda zo západovýchodne orientovaných griet je jaskyňami usmerňovaná na sever – do údolia rieky Yunek. Mohutné vyvieračky v období po daždi chrlia vodu z úzkych otvorov pod vysokým tlakom.

Portál jaskyne Cueva debajo del Torre. Foto: L. Vlček

Krajina pod stolovou horou Akopán. Foto: L. Vlček

Okrem hlbokého odvodňovania z dna griet sa na hore Akopán objavili viaceré jaskyne superficiálneho krasu a trhlínové pseudokrasové jaskyne, lokálne odvodňujúce nevelké terénne pahorky v centrálnej časti hory. Superficiálne jaskyne predstavujú podzemné labyrinty s viacerými otvormi a sú celoročne pretekané vodou. Chodby dosahujú šírku nezriedka 5 – 20 metrov pri výške do 4 m. Voda z nich spravidla odteká do hlbokých trhlín v skalnom masíve. Ich genéza je úzko spojená s priebehom vrstvitosti v kremenných pieskovcoch geologickej skupiny Roraima a priestory boli vytvorené na tenkých vrstvách slabšie spevnených pieskovcov, detailne a detailne šikmo zvrstvených pieskovcoch alebo

ílovcoch a íloch postupným zahlbovaním a odnosom horninového materiálu.

Na prieskume jaskýň za zúčastnili: Marek Audy, Zoltán Ágh, Richard Bouda, Kamila Hružová a Lukáš Vlček. Výprava prebiehala pod domácou odbornou záštitou Speleologickej skupiny Venezuelskej prírodovednej spoločnosti a pomocnú ruku nám opäť podal náš venezuelský priateľ, nestor jaskyniarskeho prieskumu kvarcitových masívov Južnej Ameriky, Charles Brewer-Carías. Súbežne so speleologickou expedíciou Akopán 2015 prebiehala prírodovedecká výprava Univerzity Komenského, skúmajúca najmä geológiu a biotu stolových hôr. Sinicami Akopánu sa zaoberal Jan Kaštovský z českobudejovskej univerzity.

Účastníci speleologického prieskumu hory Akopán s venezuelskými priateľmi v Caracase; zľava: L. Vlček, J. Kaštovský, Ch. Brewer-Carías, M. Audy, K. Brewer, R. Bouda a Z. Ágh

MOJA PRVÁ JASKYŇA

Katarína Hutková, Speleoklub Tisovec

Povodie potoka Furmanec povýše Tisovca skrýva nejedno tajomstvo. V blízkosti samotného potoka sa nachádza množstvo malých jaskýni, prameňov, výverov a iných geologických zaujímavostí. Do potoka sa pripájajú aj vody z Periodickej vyvieracky zásobovanej z Jazernej jaskyne, z jaskyne Teplica, ako aj množstvo malých a väčších prítokov z príľahlých dolín. Väčšina menších jaskýň už bola objavená, menej z nich bolo opísaných a publikovaných. Povodie Furmanca je preto vďaka miestu na objavovanie, najmä v zimných a v jarných mesiacoch. Aj menšie jaskyne v tomto období začínajú „dýchať“ a je možné spozorovať aj dosiaľ nepoznané otvory a pukliny.

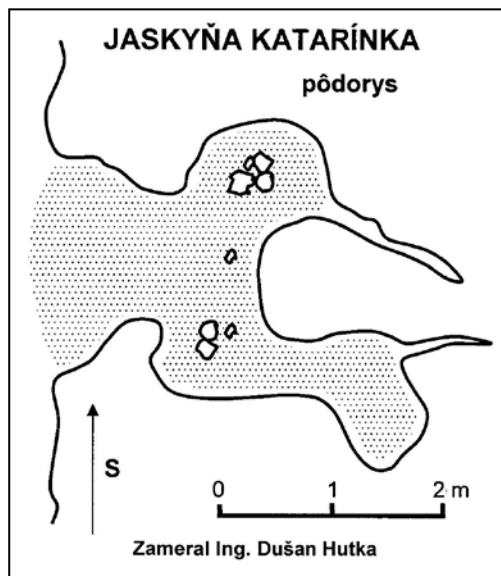
Pri skúmaní okolia takzvanej Tesnej skaly sme hľadali s manželom jaskyne ako objekt – možné skrýšy v súvislosti s udalosťami, ktoré sa tu odohrali na sklonku druhej svetovej vojny. V týchto miestach v zložitom skalnom teréne partizáni zaminovali cestu a v následnej prestrelke zabili nemeckého veliteľa mesta aj so sprievodom. Pri prezeraní terénu 30. mája 2015 som si všimla skrytý otvor zarastený machom, ktorý vyzeral ako abri a zrejme preto doteraz unikal pozornosti. Zvedavosť mi nedala, a tak som otvor preskúmala. Ukázalo sa, že sa tam nachádza celkom pekná puklinová jaskyňa, vytvorená na dvoch výrazných puklinách smerujúcich do masívu. Zvnútra jaskynky je dobrý a nenápadný výhľad aj na cestu a železničnú trať. Možno v spomínanej minulosti zohrala svoju úlohu, aj keď je relatívne malá, aby tu zostali nejaké stopy. V blízkosti sú aj ďalšie jaskyne a azda niektorá ukrýva aj tajomstvá z druhej svetovej vojny. Machom zarastený oblúkový portál je vysoký max. 0,7 m a široký takmer 2 m. Výzdoba pozostáva najmä zo sintrových nátekov rôznej štruktúry a farebnosti. Dno pokrýva štrk a hlina. Do jaskyne cez pukliny preniklo aj niekoľko koreňov z blízkych stromov. Pravá puklina je v zadnej časti výraznejšia a pri šírke 1 m má výšku 1,7 m.

Jaskyňu sme zamerali 2. januára 2016, keď sme zistili, že jaskyňa v zime vymŕza a vytvárajú sa v nej aj cencúle a kryštálky ľadu. Aj keď

je to neveliká jaskyňa, veľmi som sa jej objavu potešila a po poslednom prieskume dostala meno Katarínka.

Jaskyňa Katarínka s jej objaviteľkou. Foto: D. Hutka

Jubilant Rudolf Košč, OS Prešov

Rudolf Košč sa narodil 11. januára 1956. Aj touto cestou mu chceme zablahoželať k jeho významnému jubileu 60 rokov.

Začínal už ako 15-ročný v Dubníckych opálových baniach.

Keď mal 24 rokov, založil prešovský jaskyniar-sky klub. Jeho prvé jaskyniarske kroky viedli do pohoria Branisko a krasového územia Vyšný Slavkov, až si zamiloval lokalitu Lipoviec a jas-

kyňu Zlá diera, ktorú niekoľko rokov sprístupňoval. Treba spomenúť aj výskumné práce v Červených vrchoch a v lokalite Diablovej diery. V rokoch 1981 a 1985 sa zúčastnil zahraničných expedícií v Retezate a v Padiši v Rumunsku. Viac ako 30 rokov ho jaskyniarskym životom sprevádza jeho dobrý priateľ, poradca a učiteľ Zdenko Hochmuth.

V súčasnosti je R. Košč správcom jaskyne Zlá diera, ktorá je sprístupnená krásnych 18 rokov. Rudo je super kamarát, priateľ a predovšetkým jaskyniar. Jeho sny sa plnia aj v posledných rokoch, keď navštívil krajiny, ako Mexiko, Keňa, Thajsko, Peru, Bolívia a Chile.

Rudova nezabudnuteľná veta: „Neľutujem ani jeden deň, ktorý som strávil v jaskyniach, v kruhu spriaznených duší.“

Za celú jaskyniarsku skupinu OS Prešov: Rudko, všetko najlepšie, máme ťa radi!

Michaela Pancuráková, OS Prešov

Šesťdesiatnik Dušan Čipka

Vo februári 2016 oslávil náš kamarát, jaskyniar Dušan Čipka svoje životné jubileum – šesťdesiatku. Narodil sa 23. 2. 1956 v rodine, kde bol vždy kladný vzťah k prírode. Výlety s rodičmi do krásnej tisovskej prírody formovali jeho vzťah k prírode a jej tajomstvom.

Po skončení strednej školy nastúpil do zamestnania vo vtedajších Podpolianskych strojárňach, kde dodnes pracuje ako technik.

Do „Kámenovej jaskyniarskej skupiny“ sa dostal po vojenčine vďaka dnes už nebohému kolegovi, jaskyniarovi Mirovi Hinduliakovi. Raz v lete počas dovolenky ho nahovoril na zotup do známej Michňovej, kde ho na dne priepasti pokrstil jaskynným blatom so slovami „vitaj medzi jaskyniarmi“, a bolo rozhodnuté.

Už ako čakať sa aktívne zapájal do jaskyniarskej činnosti. Neskôr sa venoval dokumentácii

krasových javov, vyhotovovaniu identifikačných kariet, fotodokumentácii a mapovaniu podzemných priestorov. Zúčastňoval sa prieskumných prác v Tisovskom krase a na Muránskej planine. Vyhotoval množstvo máp jaskýň tohto územia, publikoval v Spravodaji SSS a regionálnej tlači.

Ako jaskyniar a milovník prírody cítil potrebu chrániť prírodu a zvlášť krasové javy, preto vstúpil do SZOPK Tisovec a po jeho zániku pôsobí ako dobrovoľný strážca prírody v NP Muránska planina so zameraním na ochranu krasu. Dušan je stále aktívnym jaskyniarom a členom výboru Speleoklubu Tisovec.

Výpočet jeho jaskyniarskych činností je určite oveľa bohatší, ako je spomenuté v týchto pár riadkoch, ale myslím si, že dôležité je, aby v plnom zdraví absolvoval s nami ešte mnoho jaskyniarskych akcií a aby nás so svojou gitarou obveseľoval po úspešných akciách pri táboráku v Suchých doloch.

Dušan, kamaráti jaskyniari Ti pri príležitosti Tvojho jubilea prajú len všetko najlepšie, pevné zdravie a veľa úspechov v živote. Vždy sa tešíme na stretnutie s Tebou a Tvoje tvorivé podnety.

Mnoga ljeta, živio!

Za Speleoklub Tisovec Ivan Kubíni

Ján Svat

*24. 11. 1947

† 9. 9. 2015

Nedávno sme sa navždy rozlúčili s našim kamarátom, členom Speleoklubu Šariš – Jánom Svatom.

Pôvodným povoláním bol železničiar-strojvodca, potom pracoval ako referent v jednom obchodnom podniku, po roku 1989 mal menší autoservis, popritom pracoval vo firme predávajúcej zväračské automaty. Bol mimoriadne technicky nadaný, majster pre všetky technické záležitosti.

Janko Svat sa o jaskyniarstve v praxi dozvedel asi v roku 2000, keď po návšteve jaskyne Pekárnik v pohorí Branisko nad Vyšným Slavkovom ho kamarát doviedol do doliny, kde „načapal“ Jana Vykoupila a Jana Ducára pri kopaní nánosov vo Fosílnom ponore. Vtedy nám vytiahol prvé vedrá nakopanej zemin. Naša činnosť ho mimoriadne zaujala, lebo nechápal, ako niekto zadarmo takto kope, s nejasným výsledkom práce.

Pozvali sme ho do nášho klubu CAP (Club alpinistov prešovských), kde sa mu zapáčila partia, atmosféra v klube. Začal chodiť pravidelne nielen do klubu, ale stal sa našim aktívnym členom, hlavne v prvých rokoch našej činnosti.

Janko Svat sa začal jaskyniarstvu venovať až po päťdesiatke. Vzhľadom na jeho zdravotný stav sme ho samozrejme nepúšťali kopať na čelbu a vyťahovať veľké balvany, ale bol vždy majstrom v technickej oblasti: staral sa o elektrocentrálu, vrtačky, konštrukciu uzáveru, bol spoľahlivým šoférom speleoáut všetkých typov, staral sa o pohodu pri bivakovaní. Bol veľmi obľúbený pre svoju priateľskú povahu a vtipy, ktoré rozdával. Osvedčil sa ako spoľahlivý spoločník na mnohých akciách v teréne i v našom klube CAP, bol

svojším filozofom v témach ako staré dejiny Slovanov a slovanská vzájomnosť. Slovanskú družbu v praxi preveroval hlavne na spoločných akciách s našimi poľskými kolegami z klubu SSB (Stowarzyszenie Speleoklub Beskidski).

Janko sa živo zaujímal o jaskyniarstvu problematiku. Ak mu to okolnosti dovolili, vždy sa zúčastnil Speleomítingu vo Svite alebo akcií podobného charakteru. Jedna akcia navždy ostane v pamäti členov nášho klubu a poľských jaskyniarov, keď na SEJB-e (Spotkanie Exploratorów jaskyni Beskidskich) pri meste Szczyrk pri prameňoch Wisly pri svojej premiére v pseudokrasovej jaskyni tohto typu bol z nás najrýchlejšie oblečený do kombinézy a nasúkal sa do Salmopolskej jaskyne hneď za poľským sprievodcom. Táto má dĺžku 115 m a je ťažkou jaskyňou. Keď po čase vyšiel von, tak nás on (vtedy nováčik) navigoval, ako sa máme v úzkych puklinách pohybovať (Janovi Vykoupilovi doteraz ostáva záhadou, kde sa to naučil), a svoje vystúpenie zakončil slovami: „Ja po takých dziroch chodzil jak maly chlapec!“ Družba bola potom potvrdená aj večer. Tu i v podobných jaskyniach si u bratov Poliakov získal veľký rešpekt.

Po odchode do dôchodku sa Janko venoval viac rodine, vnukovi, postavil dom svojej dcéry, viedol stavbu budovy firmy svojho zaťa. V technických aj stavbárskych veciach bolo na neho vždy spoľahnutie. Tu sa mu stal aj jeden úraz (pád z výšky asi 3 metre), ale dostal sa z toho.

Janko si potom splnil svoj veľký sen – kúpil si veľkú motorku a prejazdil na nej Slovensko krížom-krážom, ako aj Chorvátsko a iné kraji-

ny. Predposlednou jeho akciou bola exkurzia v Štolni Starovšechsvätých v Hodruši a úplne poslednou akcia v Malužinej pri starom ponnore Bocianky. To sme netušili, že o niekoľko dní sa skončí životná púť nášho Janka. Osudnou sa mu stala banálna nehoda na bicykli, po páde na zem ostal Janko v bezvedomí. Ani

niekoľkodňová starostlivosť lekárov nám ho už nevrátila späť do života.

Chýba nám náš dobrý kamarát, priateľ, milovník prírody (zvlášť jeho milovaných Pienin), ale aj milovník jaskýň a ľudí okolo jaskyniarstva, náš kolega Janko Svat.

Speleoklub Šariš

Jiří Gregor – Šedivák (zahynul 5. 3. 2016)

Spolupráca tisovských a moravských jaskyniarov má dlhoročnú tradíciu. Vzájomná výpomoc prispela k objavom a nebolo to inak ani v prípade novej jaskyne, ktorá dostala meno Moravská. Práve táto jaskyňa sa stala symbolom našej spolupráce.

Pri poslednej akcii dňa 27. februára 2016 sa podaril v novej jaskyni prelomový objav. Po prekopaní sedimentov bolo objavené jej pokračovanie a jaskyňa dosiahla dĺžku 76 metrov. Tento úspech sme vzápätí oslávili. Poslednú februárovú nedeľu sme sa rozlúčili a všetci sa tešili na ďalšie stretnutie. To sme však netušili, že tragédia, ktorú sme zachytili v správach, sa týka práve nášho kamaráta z moravskej jaskyniarskej skupiny ZO ČSS 6-16 Tartaros, jaskyniara Jiřího Gregora, prezývaného Šedivák alebo Petr Hapka, na ktorého sa podobal. Presne týždeň po významnom objave

v Tisovskom krase, na ktorom sa s nami podieľal, nečakane zomrel v jaskyni Nový Lopač neďaleko Ostrova u Macochy na Blanensku v Moravskom krase, v hĺbke približne 30 metrov. V úzkom a zložitom podzemnom labyrinte jaskyne zasahovala záchranná služba, ale nášho kamaráta sa už oživiť nepodarilo. Zomrel 5. marca 2016 vo veku nedožitých 64 rokov.

Tisovskí jaskyniari vyjadrujú úprimnú sústrasť celej rodine a Jiřímu ďakujú za pomoc pri odhaľovaní krás tisovského podzemia.

S jaskyniarom a dobrým kamarátom sa lúčia členovia Speleoklubu Tisovec a jaskyniari z objavnej akcie v Moravskej jaskyni: Aleš Vyroubal, Patrícia Binderová, Andrea Pěkná, Josef Riegl, Matouš Rýček, Jakub Šlimar, Luboš Trtílek a Dušan Hutka.

Šedivák, budeš nám v tíme veľmi chýbať!
Česť Tvojej pamiatke!

Za Speleoklub Tisovec Ing. Dušan Hutka

V dňoch 13. až 20. augusta 2016 sa v Dalesbridge Centre v Yorkshire Dales (Anglicko) uskutoční EuroSpeleo 2016 – 5. európsky speleologický kongres. Organizujú ho spoločne Britská jaskyniarska asociácia (BCA) a Európska speleologická federácia (FSE). Predchádzajúci, 4. kongres FSE sa uskutočnil roku 2008 v Lans en Vercors vo Francúzsku. Riadnym členom Európskej speleologickej federácie od roku 2008 je aj Slovenská speleologická spoločnosť.

Logo podujatia

www.dajama.sk

genius loci

www.krasy-slovenska.sk

Kultúrne Krásky Slovenska

Múzeá

Vojenskograbovské hradiská

Prírodné Krásky Slovenska

Jaskyne

Prírodné Krásky Slovenska

Národné parky

Najkrásšie pešie okruhy

Najkrásšie cyklistické okruhy

Rozhľadne

Krásky Slovenska

Krásky Slovenska

Východné Karpaty

Vydavateľstvo **DAJAMA**

Krásky Slovenska

turistickí sprievodcovia
a knihy o Slovensku

časopis o prírode, pamiatkach
a turistike na Slovensku

gilmonte
the ropemaker

www.gilmonte.eu

profistatic
váš spoľahlivý speleospoločník

zilmont

Tento časopis vytlačila a knižársky spracovala tlačiareň GEORG Žilina.

GEORG
Knižárstvo
Tlačiareň
Vzdelávanie

Bajzova 11, 010 01 Žilina
Tel.: 041/763 12 67, 700 36 90, 700 36 91
Fax: 041/763 26 77
e-mail: kniharstvogeorg@kniharstvogeorg.sk
www.kniharstvogeorg.sk

Ponúkame grafický návrh, zalamovanie, osvit na CTP,
plnofarebnú ofsetovú tlač formátu 1000x700 mm,
falcovanie, knižárske spracovanie väzieb V1-V8,
šitie, perforovanie, znášanie, diplomové
a bakalárske práce, autoreferáty.

Podrobnejšie informácie získate
na našom webe, telefonicky
či osobne.

SUMMARY

The first issue of the Bulletin in 2016 is almost totally devoted to reports on the functioning of our cavers in Slovakia and abroad. It starts with the balance of the Slovak Speleological Society (SSS) for the previous year in the summarizing report, written by the SSS chairman Peter Holúbek, on its activities, implemented events and achievements in various areas of its operation. This text is followed by detailed reports of each speleological club and group, survey indicators of their operations and the overview of the SSS management for 2015. Moreover, the newsletter provides current rankings of the longest and deepest caves and abysses in the Slovak Republic, compiled by J. Tencer. L. Vlček informs about the international scientific conference in Nowy Targ (Poland, December 2015), devoted to the history and present of caves and caving in the Tatras. In another article the same author summarizes the results of last year's international speleological expedition on table mountain Akopán in Venezuela with the participation of the Slovak speleologists and naturalists. Finally, editors of the Slovak caving magazine included social news and information of EuroSpeleo 2016 – 5th European Speleological Congress.

*Compiled by Bohuslav Kortman
Translated by Dobroslav Kortman*

